

A Hasomer Hacair Ideológiai Kézikönyve

2023 • Első kiadás

A kézikönyv jogos tulajdonosa:

Készült a Hasomer Hacair Magyarország megbízásából. A kézikönyv elérhető digitálisan a www.somer.hu weboldalon is.

Írta: Barna Lili, Bedő J. István, Büchler András, Csillik Dávid, Dombi Gábor, Fehérvári András, Fritz Zsuzsa, Gergely Dávid, Hajdu Lili, Kardos Bogi, Ligeti Anna Sára, Linda Leder Erdman, Mikes Hanna, Rácz Eszter, Somogyi Hanna, Steiner Noémi, Szöllősi Dávid, Forgács György, Vidák Panni, Yahal Linternari. És őket is még segítették sokan mások.

Fordította: Csikós Anna, Kriskó Flóra, Szőke Csongor, Vincze Judit

Olvasószerkesztő: Bedő J. István

Szerkesztő: Bedő Marci, Dombi Miksa Gábrriel

Korrekter: Bedő J. István

Borító: Szücs Alíz, Bedő Marci

Projektvezető: Dombi Miksa Gábrriel

Forrásteremtés: Markovics Anna

Az alkotók igazi hálucok a Somerben és lelkes amatőrök a szerkesztőségben. Ha pontatlanságot vagy hibát találsz, kérlek jelezd a titkar@somer.hu e-mail címen!

ISBN 978 615 01 7138 8

2023, Budapest

Házák VeÁmác!

Ez a könyv a Dutch Jewish Humanitarian Fund nagylelkű támogatásából valóult meg! Köszönjük! This book was only made possible by the generous support of the Dutch Jewish Humanitarian Fund! We are beyond grateful for their support!

Tartalomjegyzék

Előszó	2
A Somer víziója és missziója	3
A Somer három alappillére	6
Judaizmus	10
Humanista judaizmus	15
Cionizmus	20
A szocialista gondolat	34
A Hasomer Hacair szocialista ideológiája	47
A Somer tízparancsolata	52
Hágsámá (Önmegvalósítás)	56
A Somer történelme 1913-tól 1948-ig	62
A Somer szerepe a vészidőszak alatt	65
A Somer története 1989 után	72
A Somer szerepe ma	74
A Somer mozgalom szimbólumai	79
Kitűzők, jelvények és zászlók	84
Hulca, az összetartozás jelképe	85
Mifkád, a közösségi együttlét	94
Személyes példamutatás (Dugma Isit)	96
A nonformális és informális oktatás és tanulás ideológiája	99
A Hasomer Hacair mozgalom oktatási útmutatója	102
Someres pedagógia	114
A kibuc mozgalom és a Snát	130
Cserkészzet, hagyomány, Somer	135
Tikun Adam, Tikun Olam	140
A Somer Világszervezet	142
felépítése és szemináriumai	142
Rítusok – A Somer rítusai	145
Dalok, mondókák a Somerben	149
Someres terek	151
Mentális egészség, jó közérzet, önismeret és feminizmus	153
Ifjúsági autonómia és aktivizmus a Somerben	156

Előszó

Kedves Olvasó,

a kezében tartod a Hasomer Hacair Ideológiai Kézikönyvét. Ez a könyv magában tartalmazza a mozgalom teljes ideológiai alapját, az alappilléreken és a tízparancsolaton keresztül egészen a dalok szerepéig. Generációk tudását, gyakorlatát, arhívumait próbáltuk összegyűjteni nektek és hidd el, mégennyi feltárára vár.

Azzal a céllal készült, hogy összegezzük és könnyen elérhetővé tegyük a Hasomer Hacair teljes ideológiai gerincét. A könyv segítségére lehet, ha szeretnéd elmélyíteni a mozgalomhoz fűződő ideológiai tudásodat, ha ötleteket keresel a programod témájához, vagy szeretnél eljutni egy ideológiai dilemma feloldására.

Fontos szem előtt tartani a könyv olvasása közben, hogy a különböző eszmék – például a cionizmus – tárgyalásakor kifejezetten a someres álláspontot írjuk le. Reméljük, segítségére lesz, és tanulmányozása élvezetet okoz majd!

Házák VeÁmác!

Dombi Miksa Gábiel,
Mázkir

A Somer víziója és missziója

Készült a Hasomer Hacair Magyarország szervezeti stratégiája alapján

Misszió - Küldetésünk

A Hasomer Hacair: zsidó ifjúsági mozgalom.

Biztonságos és elfogadó fiatal közösséget építünk. A tagjaink – a Someresek – lehetőséget kapnak a zsidósággal való ismerkedésre, zsidó identitásuk kialakítására és megélésére. Megszólítjuk a zsidó gyökerekkel rendelkező és a zsidó intézményi vagy családi háttér nélkül felnövő gyermekeket egyaránt. Változatos és hagyományörző zsidóságot gyakorolunk foglalkozásainkon.

Oktatásunk aktív felelősségvállalásra ösztönöz. Nevelésünk fókuszában az elfogadás, világunk és önmagunk jobbá tétele és vitán alapuló párbeszéd állnak.

A Someres hirdeti a békét és az emberi jogokat. A mozgalom közössége igényeinek figyelembevételével szélesíti tagjai aktuálpolitikai, ideológiai és hétköznapi ismereteit. Legfontosabb tanító eszközünk a személyes példamutatás. A Someres szembenéz önképével és a közösségen keresztül fejleszti személyiségét.

Vízió - Jövőkép

A Someres egy olyan világban szeretne élni, ahol elengedheti magát és számíthat a testi és lelki biztonságának sértetlenségére. Egyenlő lehetőségekben és bánásmódban részesül minden embertársával együtt és bátran vállalhatja önmagát, zsidóságát, amit környezete üdvözl és elfogad.

Értékeink

A szervezet 3 alappillére a cionizmus, a szocializmus és a judaizmus. Minden értékünk innen ered. Az alappillérek jelölik ki az oktatásunk kereteit. A Somer elképzel egy világot, amit szeretne megvalósítani. Ez a társadalom az alábbi értékekre épül:

Szolidaritás

Hiszünk abban, hogy minden ember egyenlő és egyenértékű. Mindenki értékes és megérdemli az egyenlő bánásmódot. A someres egyenlőség nemtől, szexualitástól, bőrszíntől és hovatartozástól független. Felelősséget érzünk a környezetünkben lévő igazságtalanságok tudatosításában. Vágyunk a békés együttélésre.

Tikun Olam - A világ jobbátétele

Úgy gondoljuk, minden ember a társadalom felelős tagja. Tiszteljük egymást és a környezetünket. Úgy gondoljuk, hogy jobb állapotban kell hagyni a bolygót, mint ahogyan kaptuk. Hiszen a bolygót nem nagyapáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön. Ez az állítás kiterjed a fenntartható magatartásra a természeti környezetünkben, lakókörnyezetünkben. A mindennapi és a mozgalmi élet során is igyekszünk kerülni a pazarlást és az eldobható szennyező anyagok használatát. Aktívak vagyunk a közéletben: segítünk rászoruló embertársainkon, és szót emelünk a környezetünkben történő igazságtalanságokkal szemben. Hiszen ez az egyéni és csoportos tevékenység eredményezi, hogy változások jönnek létre.

Emberközpontúság

A szervezet oktatásában, és mindennapi életében központi helyet foglal el az ember. A Someres odafigyel társai testi és lelki épségére a szervezeten belül, és erre mindennapi életében is törekszik. Folyamatos önfejlesztésre sarkalljuk egymást. Hiszünk abban, hogy egy bizalmat kivívó légkör és jól megválasztott példaképek hozzájárulnak ahhoz, hogy egészséges értékrend alakuljon ki a gyermekekben.

Zsidóság és kultúra

A szervezeti nevelésben kiemelt helyet kap a zsidóságról való tanulás, őseink hagyatékának megismerése. Fontos számunkra, hogy egy olyan zsidóságot közvetítsünk a fiatalok felé, ami a mindennapi életük részévé tud válni. A Someres zsidóságát a kultúrában, zenében táncban, közösségi élményekben és Izrael szeretetében egyaránt megtalálhatja.

Vitán alapuló párbeszéd

Hiszünk a vita erejében és véleményünket is így ütköztetjük. A vitahelyzetek fejlesztik az önkritikát, az elfogadást és a szervezetet. A Someres kritikusan gondolkodik, ami segíti őt abban, hogy értékítéletet nélkül értse és mérlegelje világát, döntéseket hozzon benne és önmagára elfogulatlanul reagáljon.

A Somer három alappillére

A Hasomer Hacair Világmozgalom 2008. évi Veida dokumentumának fordítása

A Hasomer Hacair három ideológiai alappilléren nyugszik, ezek: a cionizmus, a szocializmus és a judaizmus. A hágsámá koncepciója azt várja el tőlünk, hogy valóra váltsuk ideológiánkat és számításba vegyük minden elemét, mivel ezek egyedi kombinációja tesz minket azzá, akik vagyunk. A folyamatos felülvizsgálat elengedhetetlen számunkra, hogy részt vehessünk a változó környezetre reagáló folyamatokban.

A Hasomer Hacair cofiut (cserkész) jellegű mozgalomként vallja, hogy a someres gondolkodásmód lényeges eleme a környezet iránti felelősség.

Cionizmus

Meghatározás

A Hasomer Hacair cionizmusa azt a meggyőződést képviseli, hogy minden embernek szabad önrendelkezési joga van, és a zsidó önmeghatározás kifejeződése: Izrael. A zsidó őshaza egyszerre biztos menedék, valamint a zsidó kultúra és identitás kiteljesedésének központja.

A jövőképünkben a szocialista, zsidó társadalom és a pluralista, demokratikus és szekuláris állam között önkritikus egyensúly áll fenn. Így mindenkit egyenlő jogok illetnek meg.

Cionizmusunk eleme a kölcsönös kapcsolat Izrael és a diaszpóra között, beleértve a párbeszédet és kritikát. Cionista mozgalomként meggyőződésünk, hogy támogatnunk kell az alijah folyamatát. Ezt azért tudjuk megtenni, hogy a Hánihoknak olyan oktatást nyújtunk, mely segíti őket a tudatos és felelősségteljes egyéni döntés meghozásában.

Az oktatás gyakorlata

A Hasomer Hacair bátorítja Hánihjait, hogy bővítsék ismereteiket a mai Izraelről, annak örökségéről. Ezáltal megérthetik Izraelhez való személyes kapcsolódásuk jelentőségét.

A programoknak ösztönözniük kell a pluralista nézőpontú és kritikus párbeszédet.

Bátorítjuk a hosszú távú izraeli tartózkodást és az olyan programokat, melyek kapcsolódnak a mozgalom ideológiájához. Hányhaink bőséges információt kapnak az alijáról és olyan útra vezetjük rá őket, amelyen haladva jövőjükre nézve tudatos és személyre szóló döntést hozhatnak.

A Somernek aktívan meg kell fogalmaznia véleményét az Izraellel kapcsolatos ügyekben.

Szocializmus

Meghatározás

A Hasomer Hacair által képviselt szocializmus szerint az emberek szabad, kreatív lények, akik megérdemlik, hogy olyan társadalomban éljenek, amelyik ösztönzi őket saját képességeik teljes kibontakoztatására. Központi értékeink a szociális, gazdasági és politikai egyenjóság és igazságosság.

Meggyőződésünk, hogy a kapitalizmus és más elnyomó rendszerek alapjaiban egyenlőtlen, kizsákmányoló és elidegenítő termelési módokat érvényesítenek. Ezek nyomort, háborút, tájékozatlanságot és környezetpusztítást okoznak, megfosztják az embereket szabadságuktól és meggátolják őket abban hogy felismerjék képességeiket. A szocializmust nem csak e társadalmi berendezkedés alternatívájaként látjuk, hanem új és forradalmi társadalomként, ami önmagában is képes megállni a helyét.

Olyan világot képzelünk el, amely kis együttműködő közösségekből áll. Ezek olyan egyénekből és csoportokból tevődnek össze, akik tudatos, szabad, egyenlőségre törekvő és bizalmas kapcsolatokat ápolnak. Meggyőződésünk, hogy ezek a közösségek egyensúlyt teremtenek az egyén és a közösség között – hogy a közösség valójában erőt ad az egyén képességeinek felszabadításához.

Hiszünk egy olyan társadalomban, amelyben az emberek, mint egyének képesek irányítani az életüket, képesek szabadon és kreatívan dolgozni és képesek részt venni a demokratikus társadalomban. A szocializmust eszköznnek és életmódnak tekintjük, ami segít a valóban emberhez méltó élethez.

Az oktatás gyakorlata

A Hasomer Hacair oktatásának célja, hogy segítsen tagjainak elsajátítani az önzetlenség és a felelős, kritikus és aktív társadalmi létezés formáit és módjait. Hánihjainknak megtanítjuk, hogy a humanista szocializmus értékeihez igazodva éljenek a mozgalmon kívül és belül, ösztönözve ezzel, hogy az emberek velük is méltányosan bánjanak.

Elvárjuk önmagunktól, hogy merjünk kritikát megfogalmazni a társadalommal kapcsolatban, nem félve attól, hogy szembe megyünk a főárammal.

Minden területen kifejezzük a társadalom iránti felelősségünket. Annak érdekében, hogy ezt elérjük, az oktatásban nagy hangsúlyt fektetünk az olyan témákra, mint a mienktől eltérő kultúrák, a fogyasztás és túlfogyasztás szerepe, a globális és nemzeti politika működése.

A fentiek megvalósítása végett olyan eszközöket használunk, mint a politikai közösségi cselekvés (avoda kehilatit), tapasztalati úton való oktatás, csoportmunka, jelképek tudatosítása (mint a hulca vagy kipa), és a Hánihok integrálása kvucákba.

Judaizmus

Meghatározás

A Hasomer Hacair judaizmusa a judaizmus egy olyan irányzata, amely a zsidó kultúrán és a humanista megközelítésen alapszik. Az egyént helyezzük a zsidó látásmód középpontjába. Erkölcsi nézeteink elsősorban felelősségérzetünkéből és az emberiség tiszteletéből adódnak. A tevékeny judaizmusnak olyan formájában hiszünk és azt gyakoroljuk, ami mindenkit arra bátorít, hogy a Somer közösségén belül személyes jelentést adjon a judaizmusnak.

A Somerben a judaizmus az eleven kultúrára támaszkodik, a tradícióra, történelemre és a zsidó nép örökségére, emellett pedig össze is köt minket ezzel az örökséggel. A zsidó forrásokra úgy tekintünk mint inspiráció, amit szabad kritikusan értelmezni.

Megközelítésünk a judaizmus alapos ismeretében és annak a modern kifejeződésében gyökerezik.

Az oktatás gyakorlata

Hánihjaink számára olyan lehetőségeket kínálunk, amik segítenek nekik megtalálni saját útjukat a judaizmushoz. Arra törekszünk, hogy

magabiztos egyéneket kovácsoljunk belőlük, akik megtalálják helyüket a judaizmusban és kapcsolódni tudnak kulturális örökségükhöz.

A Hasomer Hacair bővíti a Hánihok ismereteit az olyan témákban, mint a zsidó örökség, a klasszikus és modern zsidó irodalom; tanít a zsidó történelemről, kultúráról és hagyományokról. A someres tevékenységek illeszkednek a zsidó élet ciklusaihoz, beleértve a tradíciókat.

A Hasomer Hacair tagjai folyamatosan felülvizsgálják, és amennyiben szükséges, aktuális gondolatvilágukhoz illesztik a zsidó tradíciókat.

Az általunk gyakorolt judaizmus nyitott mindenki előtt, aki elfogadja az eszményeit és hajlandó csatlakozni hozzá. Engedélyezett minden olyan magatartás, ami nem követi a szekuláris (világi) judaizmus elveit, azzal a feltétellel, hogy ez nem mond ellent a szervezet és a tevékenységek fejlődésének.

Judaizmus

Írta: Fritz Zsuzsanna

A zsidó értékek, tulajdonságok rendszere

A Somer olyan zsidó ifjúsági mozgalom, amely nem vallási alapon határozza meg magát és természetes módon fókuszál a zsidóságban meglévő értékekre, ezekre alapozva szervezi tevékenységét, illetve tagjai, Mádrihjai erre alapozzák saját életük szervezését.

A zsidóság filozófiájában, hagyományaiban számos fontos, általános, illetve korlátozott (részleges) érvényű értéket találhatunk.

Az alábbi ábra, amely a periódusos rendszer mintájára építi fel a zsidó értékek, tulajdonságok rendszerét, segít végiggondolni, mely értékek a legfontosabbak számunkra, melyek vannak jelen az életünkben és melyek nincsenek – de szeretnénk, ha lennének, végül melyek azok az értékek, amelyeket ismerünk, de szeretnénk mellettük erősebben elköteleződni.

 Making Mensches: A Periodic Table																													
<small>Inspired by Tiffany Shlain's Periodic Table of Character Strengths. Watch The Science of Character & learn more at LetItRipple.org. Adapted by Rabbi Avi Orlow. For additional resources, contact avi@jewishcamp.org.</small>																													
1	Bölcsesség חוכמה Hochma	2	Bátorság אומץ לב Ometz Lev	<p>"The Maharal of Prague (Rabbi Yehudah Loeb, d.1609) created a golem, and this was a great wonder. But how much more wonderful is it to transform a corporeal human being into a mensch!" — Rabbi Israel Salanter, Founder of the Modern Mussar Movement</p>						3	Rácsodálkozás מלכות Malchut	KEY ■ Bölcesség ■ Bátorság ■ Tisztelet ■ Igazságosság ■ Mértékletesség ■ Transzcendencia																	
4	Megértés בינה Bina	5	Hív és lendület זריזות Zerizut	6	Illetudás és szociális intelligencia דרך ארץ Derech Eretz	7	Nagyraecsisülés és tisztelet יראה Yra	8	Értelem דעת Daat	9	Magabiztonság ביטחון Bitachon	10	Együttérzés רחמים Rachamim	11	Igazság דין Din	12	Nyugalom és összeszedettség מונחת ראש Munachat HaRofesh	13	Élegedettség הסתפקות Histapikut	14	Szeretet אהבה Ahava								
15	Kíváncsiság הסתקרנות Histakrut	16	Akaraterő גבורה Gevurah	17	Kedvesség חסד Chesed	18	Külsőségi felelősségvállalás ערבות Areyvut	19	Szorvosés és rend סדר Seder	20	Alázat ענות Anuvah	21	Hála הרתת הבורא Hakarat HaElo	22	Kreativitás יצירה Yetzirah	23	Meggyőződés אמונה Emunah	24	Hűség אמנות Ne'emanut	25	Társadalmi felelősségvállalás אחריות Acharayut	26	Türelem סבלנות Savlanut	27	Szerénység צניעות Tzniut	28	Örömmé שמחה Sameach		
29	Az ellenkező vélemény értékelése מחלוקת Machloket	30	Kitartás נצח Netzach	31	A belső szeretete רדף שלום Rodef Shalom	32	Együtt érző חתיכה Tuchecha	33	Megbecsülés חטירה Machilah	34	Jamborság חסידות Chassidut	35	Teljeség és béke שלמות Shleimut	36	Előrelátás רואה את הכול Roeh et HaKol	37	Integritás ישר Yosher	38	Vezetés מנהיגות Manhigut	39	Igazságosság צדק Tzedek	40	Belenyugvás הרה Hod	41	Egyenlítő és belső szorongás התורה Tiferet	42	Stabilitás יסוד Yesod	43	Fennség כבוד Keter

Az értékek tisztázásához segíthet az alábbi kérdések megbeszélése:

- Hogyan derül ki, hogy milyen értékeket képviselünk életünkben?
- Ki dönti ezt el?

- Hogyan befolyásolják az életedet a választott értékek és ezeket honnan hozod?
- Milyen, a családban fontos, a szüleidet, nagyszüleidet irányító értékeket választottál?
- Volt-e olyan helyzet, amikor valamelyikért harcolnod kellett?

A Somer mint mozgalom alapvető értékei

Miután tisztáztuk a saját életünkben megjelenő fő értékeket és ezen belül a zsidó értékeket, rátérünk a Somer mint mozgalom alapvető értékeire. Ennek három pillére – szocializmus, cionizmus és judaizmus – egy zsidó fiatalnak manapság elsőre nem sokat mond.

Érdeemes hát mindegyiknél elidőzni egy kicsit, és megérteni, hogy a Somer baloldalisága történelmi gyökerű ugyan, de ma is folytatódik. A huszadik század elején szocialistának lenni azt jelentette, hogy a Somer tagjai egy igazságosabb világért harcoltak, melyben mindenki egyenlő, melyben nincs zsidóellenes megkülönböztetés sem, addig manapság – bár hasonlóságok vannak – mást jelent szocialistának, baloldalinak lenni. Manapság sokszor zsidóként vagyunk privilegizált helyzetben, s nekünk kell figyelni arra, hogy kiknek van szüksége a segítségünkre, odafordulásunkra.

A cionizmus is egészen mást jelent ma. A Somer kezdeti korában a cionizmus azt jelentette: harc egy független, zsidók lakta államért, Izrael földjén. Egy olyan ország megszületéséről álmodtunk, melyben a zsidók nem másodrendű állampolgárok, hanem az ország építői, irányítói. Ma már nem kérdés, hogy az álom megvalósult. Izrael él és – sok tekintetben – virágzik. Akkor mit jelent ma cionistának lenni? Azt, hogy nem elégszünk meg egy létező Izraellel, hanem azért harcolunk, hogy Izrael fennmaradjon, legyen igazságos, egyenlőségen, egyenlő esélyeken alapuló társadalom, amely nem nyugszik addig, míg vannak (negatív értelemben) megkülönböztetett állampolgárai.

A Somer cionizmusa egyben azt is jelenti, hogy bárhol is tagja valaki a mozgalomnak, zsidóságának középpontjában ott van Izrael: az ország, az ideológiai központ, a kulturális tájékozódási pont.

A Somer judaizmusa pedig olyan zsidó értékek mentén határozandó meg, melyek az első két pillérből következnek.

A világ jobbításáért tett erőfeszítések, az egyenlőség, a zsidók történelmi harcai a függetlenségért és egyenlőségért, a béke szeretete, az egymás elfogadásába vetett hit – összefoglaló névvel: a tikun olam

– olyan értékek, melyek a zsidóságban központi helyet foglalnak el, s amelyek az alapjai a Somer judaizmusának.

A Somer hagyományai

A Somer hagyományának megerősítéséhez érdemes megvizsgálni néhányat a háború előtti történetekből. Mi motiválta a világháború előtt és annak küszöbén a fiatalokat, hogy zsidó ifjúsági szervezetekhez, konkrétan a Somerhez csatlakozzanak?

„Dunaszerdahely kisváros volt, körülbelül ötezer lakosa lehetett. A lakosság több mint a fele zsidó volt, úgy háromezer zsidó lakhatott itt. Minden utcáját, minden házát és minden lakóját ismertem. Természetes volt, hogy a gyerekek, legyenek szegények vagy gazdagabbak, mindenben közösen vettek részt. Az én apám szabó és kereskedő volt, a barátaim ügyvédi vagy orvosi családból származtak, de jó barátok voltunk. Az én gyermekkoromban a cionista szervezetek nagyon erősek voltak [lásd: cionizmus Csehszlovákiában]. Ilyenek voltak például a Hasomer Hacair, a Betár, a Mizrachi. A Mizrachi már egy kicsit vallásosabb volt. Az Agudat Izrael még vallásosabb volt, mint a Mizrachi. Ezenkívül nőegylet [WIZO] és Malbis Arumim is működött. Ez az egylet minden évben húsvét előtt megajándékozta ruhával a szegény zsidó gyerekeket [Ezenkívül a gyermekes szegény családoknak juttatott télen tüzelőt, és végzett más karitatív tevékenységeket is. – A szerk.]. Természetesen volt aztán a Hevra Kadisa, ami egy nagyon komoly társaság, gazdaságilag erős egyesület volt. Hozzá tartozott a temető. Gondoskodott az idősekről, az elaggott emberekről. Ezáltal a Hevra nagyon megerősödött. Főleg adományokból élt, a cedókéből [Cedóke – jótékonyosság, adakozás; a hitközségi szegény-pénztár neve. – A szerk.].

Én eleinte a Hasomer Hacairban voltam. Hachsarákat vagy csoportos kirándulásokat szerveztünk. Én voltam a trombitás. Kaptam trombitát, otthon gyakoroltam, állandóan fújtam. A családban tele volt vele mindenkinek a feje. A Hasomer Hacair egy erősen baloldali, a vallástól távol álló társaság volt. Ugyanakkor létezett a Betár, amely nagyon erősen jobboldali volt. Később átkerültem a Betárhoz, részben azért is, mert saját asztalitenisz-csapata volt. A Betár érdekessége az volt, hogy ez egy jobboldali társaság volt,

de a Betárban kerültek össze azok, akik nem jártak gimnáziumba. Így „megfordult a világ”. Inasok és a szakmabeliek kerültek a Betárba. Akik gimnáziumba jártak, az úri társaság, ezek maradtak a Hasomer Hacairban. Pont fordítva volt, baloldaliak voltak a jobboldali csapatban, és jobboldaliak a baloldaliban. Viszont minden alkalomkor besegítettünk egymásnak. Nem létezett elszigetelődés.

A Hasomer Hacair, mint mondtam, egy baloldali egyesület, a Betár pedig egy jobboldali volt. A Makkabeában mindegyikünk találkozott, bármelyik csoporthoz tartoztunk is. Versenyeket is rendeztünk. Pozsonyban találkozott a pozsonyi Makkabi és a Hakoah. Ezek jártak ide is rendszeresen versenyezni. Néha elég szép eredményeket értünk el mi is. A vízipólóban egész jó kis csapat alakult ki. Bajnokságokon nem vettünk részt. Időközönként rendeztek versenyeket, de nem rendszeresen.

Volt egy tanítóm, aki szegény családból származott. Schwartz Nácinak hívták. Egy örökös orvostanhallgató volt, aki állítólag akkor már tíz éve járt az egyetemre, de még mindig nem fejezte be a tanulmányait. Nagyon szépen hegedült. A szüleim először nála taníttattak hegedülni. Aztán amikor kétszer-háromszor ráütött az ujjamra a hegedű vonójával, akkortól fogva nem voltam hajlandó tovább hegedülni. Schwartz Náci az édesanyjával élt együtt, nagyon szerényen. Hogy segítsenek rajtuk, kitalálták, hogy héberül taníttatnak nála. Akkoriban senki sem tanult óhébert [bibliai hébert]. Én ezt-azt hallottam a Betárban [lásd: Betár Csehszlovákiában] vagy a Hasomer Hacairban [lásd: Hasomer Hacair Csehszlovákiában], azokat a héber szavakat tudtam. Nála elég szépen megtanultam. Időközönként elmentem Weinberger rabbi bácsihoz, elbeszélgettem vele, kérdezgettem tőlem egyes dolgokat. Bennem maradt valami a héberből, mert mindig is vonzódtam a nyelvekhez.”

- Somerként milyen a viszonyunk Istenhez?
- Mit jelentenek számunkra a hagyományok, a vallási törvények, parancsolatok?
- Mi van a zsidóságunk középpontjában?
- Szerintetek változott-e a zsidóságunk azóta, hogy Kornfeld Tibor someres volt a háború előtt Dunaszerdahelyen?

A Somer ma

A Hasomer Hacair zsidósága a zsidó kultúrára épít és emberközpontú. Zsidó világnézetünk középpontjában az egyén van. Erkölcsi értékeink az emberiség iránt érzett felelősségből és tiszteletből erednek, és nem isteni forrásból származnak.

Zsidóságunk a zsidó nép gazdag kultúrájára, hagyományára és örökségére épít, és összekapcsol bennünket a hagyományainkkal. A zsidó források inspirálnak bennünket, de azokat kritikusan kezeljük.

A Hasomer Hacair olyan zsidóságban hisz és olyan zsidó gyakorlatot folytat, ami bátorít mindenkit, hogy személyes jelentést vigyen a szokásokba, a szövegekbe és a hagyományba. Hozzáállásunk alapja, hogy alapos ismereteink vannak a zsidóságról és fejlődéséről, és meggyőződésünk, hogy ezt mai, kortárs módon tudjuk megfogalmazni.

Humanista judaizmus

A Hasomer Hacair Világmozgalom 2015. évi Veida dokumentumának fordítása

A kehila

A Hasomer Hacair arra törekszik, hogy kehilát hozzon létre, vagyis olyan, egyenlőségen és kölcsönös felelősségen alapuló közösséget, ahol a tagokat közös célok, értékek és identitás kötik össze és egymással közeli, mély és tiszteletteljes kapcsolatot ápolnak. A zsidó társadalom mindig olyan közösségekből állt össze, ahol a kölcsönös felelősségvállalás magas szintű volt. Ebben az értelemben a hagyomány folytatása a Hasomer Hacair célja, hogy a Someresek életében erősítse a közösséghez tartozás érzését.

A 2013-as, Givat Havivában megrendezett Világszemináriumon (World Veida) megvitatták és újrafogalmazták az ifjúsági autonómia és az aktivizmus kérdését, továbbá a Hasomer Hacair zsidó társadalomban játszott szerepét. Ezt követően az európai mozgalom felismerte annak szükségességét, hogy elmélyítse saját, a közösségein belüli szerepének megértését. A Someresek úgy vélik, hogy meg kell határozniuk saját szerepüket az európai zsidó közösségekben.

Somer közössége bensőséges kapcsolatokra és erős ideológiára épül, ezáltal képes arra, hogy alternatívát mutasson ezzel szemben. A mozgalomhoz és a zsidó közösséghez tartozás egyéni döntés, és a tagokat tiszteleti illeti egyéniségükért. Amellett, hogy az egyén hivatalosan a közösséghez tartozik, személyesen is éreznie kell a kötődést. Vagyis egyensúlynak kell lennie kollektivitás és individualitás között.

Annak érdekében, hogy felülkerekedjünk a tömegtársadalom közönyén és bizalmatlanságán, a Hasomer Hacaيرnak hangsúlyozni szükséges a kollektivitás fontosságát, a közös felelősségvállalást és a másokkal törődést. A Hasomer Hacair kitűzött célja, hogy segítsen azoknak, akiknek a legnagyobb szüksége van erre, és eközben ők is közelebb kerüljenek a zsidó közösséghez.

A someres világszemlélet szerint nem kell, hogy kizárólag a Háláhától, vagyis a zsidó törvényektől függjön a zsidó közösségek nyitottsága a diaszpóra különböző irányzatai, hitelvei vagy életdöntései iránt.

A Hasomer Hacair liberális, pluralista és szocialista világnézetű, ezért azon dolgozik, hogy aktív és jelentős szerepet töltsön be a különböző közösségekben.

A Someresek nyílt párbeszédre törekednek a különböző csoportokkal és közösségekkel, hogy közös nevezőre találjanak és együttműködjenek velük. Ezt annak érdekében teszik, hogy növeljék a someres befolyást előbb a zsidó közösségekben, majd az egész világon.

Gyakorlat

A Hasomer Hacair vallja, hogy kehilában, közösségben élni az élet ideális módja. Nemcsak a fiatalság, de minden korosztály számára általában. Ebből kiindulva az európai mozgalomnak oktatási programot kellene készítenie, amely a legfiatalabb Hániok ismereteit alapozza meg, majd ahogy haladnak előre a someres éveikben, a közösségek köre fokozatosan bővül (kvuca, ken, világmozgalom, társadalom). A továbbiakban ifjúsági mozgalomként minden egyes ken közösségének pillérévé válik, mert a közösség az ifjúságon alapszik.

Mivel a Hasomer Hacair a kehilát az ideális életformának tekinti, érdemes lenne megvitatni, majd arról döntést hozni, hogy mely közösségekkel lenne célszerű nyitott kapcsolatban lenni, és rendszeresen szervezni különböző projekteket, amelyek a helyi zsidó közösséget közelebb vinnék másokhoz. Ez arra utal, hogy egy közösségnek nem eltávolítani kellene az egyéneket egymástól, hanem inkább üdvözölni minden olyan eseményt, ami nyitottabbá teszi a zsidó közösség gondolkodását.

Ceremóniák

Mint egy zsidó ifjúsági szervezet, a Hasomer Hacair nagy jelentőséget tulajdonít a zsidó ünnepeknek és beépíti azokat a tevékenységeibe. A mozgalom felajánlja tagjainak azt a lehetőséget, hogy humanisztikus szellemben ünnepelhessenek és elmagyarázza a vallásos elemek jelentését, ezáltal biztosítva eszközöket a tagok számára, hogy meg tudják élni saját judaizmusukat különféle nézőpontokból. Ez a humanista megközelítés lehetővé teszi a Somereseknek, hogy az ünnepeket szabadon és someres értékeknek megfelelően értelmezzék.

A Somereseknek úgy érdemes megélniük az ünnepeket, hogy azok tükrözzék az ő magánéletüket, érzéseiket és értékeiket. Minden

Someres kötelessége, mint egy kritikus ifjúsági szervezet tagja, hogy betartsák a "Tikun Adam, Tikun Olam" elvét, illetve állandó kételyeknek vessék alá saját értékeiket. Rendszeresen kell reflektálniuk azon kérdésekre, hogy vajon ők a világot úgy formálják e, ahogy azt a saját hitvallásuk diktálja.

A Someresek azon dolgoznak, hogy inspiráló eseményeket hozzanak létre, ezáltal új tradíciókat és ceremóniákat teremtve, amelyek jelentőségteljesek számukra. Mivel humanisták, a Someresek minden ünnep esetén megkérdezik önmaguktól, hogy azt ők miért is tartják, beleértve a ceremóniákat, amiket már korábban megtartottak, és megválaszolják kérdéseiket racionálisan, kritikus gondolatok által vezérelve.

Minden zsidó ünnep fontos, ezért mély megértéssel és humanista szellemben érdemes megélni és ünnepelni őket. Köztük a sábbát és a pészáh olyan ünnepek, amiket a Somereseknek együtt kellene átélniük.

A Kabbalat Sabbat

Ahogy Rabbi Abraham Joshua Heschel írta:

„A Sabbat az idő ünneplése a tér ellenében. A hétből hat napot a térbeli dolgok zsarnoksága alatt töltünk; Sabbat alkalmával megpróbálunk ráhangolódni a szentségre az időben. Ezen a napon arra szólíttatunk fel, hogy megosszuk azt, ami az időben végtelen, hogy elforduljunk a teremtés eredményeitől a teremtés misztikuma felé, a teremtett világtól a világ teremtése felé.”

A zsidó kultúra a világon elsőként iktatott be az emberek számára pihenőnapot. Egy egész nap, amikor emberek abbahagyják mindennapos tevékenységeiket, hogy kezükbe vegyék és elsajátítsák az időt. Ez a nap megadja az embereknek a lehetőséget, hogy kijöjjenek a mindennapi életből és más szemszögből lássák az életet. A Someresek szerint a mai önző és versengő társadalomban alapvető dolog a sábbát megünneplése. Ahogy Herschel rabbi, a Someresek is úgy gondolják: időt kell szánni arra, hogy átgondolják, amit tettek és hogy mit akarnak tenni – ez az egyetlen útja annak, hogy valóban tegyünk valamit a világban.

A sábbát ünneplése révén, egyénként és mozgalomként, a Someresek követik a judaizmus egyik legfontosabb és legősibb hagyományát, és mivel ezt az időt a tevékenységeik különleges részévé tették,

közösen használják ki az alkalmat, hogy egymást inspirálják. A sábat nagyon sok dologra tanít, Európa szerte megélhetik a kenek ezen a szent napon a humanista hozzáállást, amikor a világot általuk teremtett világgént látják.

Sabbat alkalmával a Someresek rendszerint:

- (Nemzeti nyelvre le)fordított vallásos szövegeket használnak, hogy az összes résztvevő tisztában legyen azzal, hogy mit is csinálnak;
- Minden héten más szöveget olvasnak;
- Minden korcsoport beszédet mond;
- Új áldásokat mondanak, amelyek megfelelnek a someres értékeknek, humanista kiddust és gyertyagyújtást tartanak;
- Megismerik, hogy más közösségek hogyan ünneplik a Sabbatot;
- Peulákat tartanak a Sabbattal vagy a Tóra heti szakaszával (parasa) kapcsolatban;
- Együtt énekelnek a Sirongi dalgyűjteményből;
- Néptáncot járnak (Rikudei Am)
- A napot azzal tisztelik meg, hogy nem a szokásos terítőken találunk, különleges ételt fogyasztanak különleges ruhában.

A Pészach Széder

Pészach alkalmával a Hasomer Hacair megemlékezik a zsidó nép történelméről, és arról, hogyan szabadultak meg a rabszolgaságból. A történetnek számos értelmezése van, és ezeket különféle jelentésekkel ruházzák fel. A Someresek számára fontos, hogy megértsék, ők nem valóságos rabszolgák, ugyanakkor gondolkodásukat megfosztották a szabadságtól. Pészach alkalmával azért küzdünk, hogy utat találjanak, amelyen haladva visszaszerzik szabadságukat önmaguknak és a társadalomnak.

Mivel a Hasomer Hacair célja, hogy a világot jobb helyé tegye, nem felejtheti el, bár a zsidó emberek jelenleg fizikailag szabadok, de manapság a világban még mindig 30 millió körüli a rabszolgák száma, és nekik hasonló munkákat kell végezniük, mint hajdanán a zsidó népnek Egyiptomban.

A Pészach során a Someresek:

- Hivatkozhatnak a someres haggadára;
- Hagyományos széder tálat állíthatnak össze, vagy a hagyományos elemekhez új és kortárs jelentést adhatnak;

- Elmondhatják és modern módon értelmezhetik Pészach történetét;
- Követhetik a zsidó hagyományokat, a macesz fogyasztását és az Afikomen elrejtését;
- Beszélgethetnek a tíz csapásról, és hozzáfűzhetnek új magyarázatot, új értelmezést;
- Beszélhetnek a szabadságról és a világ mostani helyzetéről;
- Elgondolkodhatnak olyan módozatokról, melyek révén az emberek fel tudják szabadítani magukat (például megszabadulnak rossz szokásaiktól);
- Énekelhetnek hagyományos és szabadságról szóló dalokat;
- Táncolhatnak népi táncokat (Rikudei Am) és játszhatnak hagyományos játékokat;
- Megtiszteletik a napot az asztal különleges terítékével, különleges ételeket fogyasztva, különleges öltözékben.

Cionizmus

Forgács György írása, valamint a Hasomer Hacair Világmozgalom 2008. évi Veida dokumentumának fordítása

Definíció

A Hasomer Hacair cionizmusa abból a meggyőződésből ered, hogy minden népnek joga van az önmeghatározáshoz, továbbá hogy Izrael a zsidó önmeghatározást fejezi ki. A zsidó hazának menedéknek kell lennie minden zsidónak és olyan központnak, ahol a zsidó kultúra és identitás virágozhat.

Elképzelésünk az, hogy olyan önkritikus egyensúly jöjjön létre és maradjon fenn a szocialista, zsidó társadalom valamint a többelvű, demokratikus és világi állam között, amely mindenki számára garantálja a társadalmi egyenlőséget. Cionizmusunk kölcsönös kapcsolatot tartalmaz a diaszpóra és Izrael között, beleértve a párbeszédet és a kritikát.

Cionista mozgalomként meggyőződésünk, hogy felelősen kell hozzájárulnunk az alijához azzal, hogy Hánihjainkat arra oktatjuk: tudatos és személyes döntést hozzanak erről.

Oktatási gyakorlat

A Hasomer Hacair azzal a céllal oktatja Hánihjait, hogy olyan alaptudásuk legyen, amellyel megérthetik a mai Izraelt, az örökségét és a vele való kapcsolatuk relevanciáját.

A programoknak többelvű és kritikus szempontokat kell tartalmazniuk.

Támogatjuk az olyan hosszú időtartamú utakat és programokat Izraelben, amelyek relevánsak a mozgalom ideológiájának szempontjából. Arra oktatjuk a Hánihjainkat hogy gondolkozzanak el az alijáról, és segítjük őket az ösvényen, hogy a jövőben egy megfontolt személyes döntést hozzanak meg.

A Someresnek aktívan ki kell fejeznie a véleményét az Izraellel kapcsolatos kérdésekben.

A cionizmus születése és gyakorlata

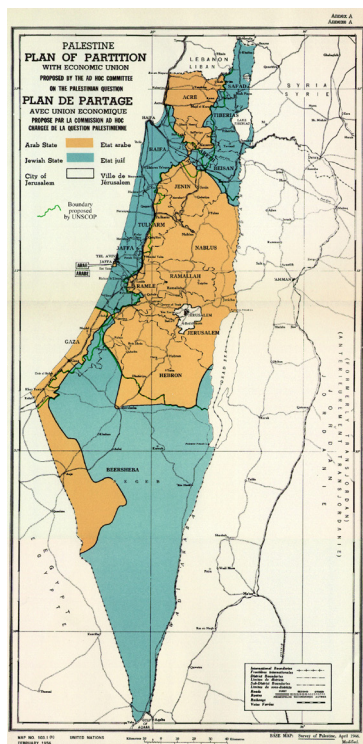
Az egykori Izrael földjén is elenyésző kisebbségben maradt a zsidóság. 1690-ben a mai Izrael területén nagyjából 2% volt a zsidó lakosság aránya. A zsidó közösségekben kezdett megfogalmazódni az a törekvés, hogy tenniük kell valamit a több száz éve tartó, változó intenzitású üldöztetések ellen. Ezekben az időkben még az asszimilációs irányban látták a megkülönböztetések elkerülésének leghatékonyabb módját, de a szegregálódás (társadalmi elkülönülés) egyre szimpatikusabb megoldásnak látszott a szemükben. A 19. században főként Palesztinában, Európában és Oroszországban újraéledő – a modern nyugati álláspontok szerint „*túltengő*” – nacionalizmus és az egymást érő pogromok hatására – a század közepétől – kialakult a cionizmus eszméje. A mozgalom célja a történelmi, ókori zsidó állam helyén újból létrejövő, zsidók által vezetett önálló állam megalapítása, valamint a diaszpórában élő zsidóság érdekeinek egységes képviselője. Értelmezése ma is sokrétű, de egyik ismertté váló (nem első) hirdetője Herzl Tivadar lett.

1895-ben a budapesti, német ajkú zsidó családból származó Herzl megfogalmazta a Judenstaat (magyar fordításban A Zsidó Állam) című tanulmány első vázlatát. A tanulmány eljutott a szétszórta élő összes zsidó közösséghez, ahol széles körben vitákat váltott ki. Ezek megvitatására – Herzl szervezése révén – 1897-ben összehívták az Első Cionista Világkongresszust, melynek helyszíne a svájci Bazel lett. *„Babilon folyóvizénél ott ültünk és sírtunk, mikor a Sionról megemlékezünk. Bazel folyójánál leültünk és elhatároztuk, hogy többé nem sírunk”.*

Kezdetben az asszimilálódtak, a neológ és a liberális zsidó közvélemény határozottan elutasította a kongresszus céljait, ugyanakkor az akkor még hadban álló Brit Birodalom Külügyminisztériuma egy nem hivatalos nyilatkozatban (az 1917-es Balfour-nyilatkozat) támogatását fejezte ki egy „nemzeti haza” létrehozásáról Palesztinában.

Alija (betelepülés)

A betelepülő zsidóság több hullámban (alija) érkezett a szinte teljesen arabok lakta Palesztina területére. Az alijsa más néven hazatérési program. A zsidó szervezők (később hatóság) által előre megtervezett letelepedési utasításokat betartva (kibuc-mozgalom) alakult ki a későbbi Izrael mai településrendszere (a terület addig kb. 10%-ban volt csak lakott). A török hatóságoktól és az arab birtokosoktól

Az 1947-es ENSZ rendezési terv Palesztina felosztásáról.

1939-ben a brit kormány nyilatkozatban korlátozta a bevándorlás lehetőségét, a következő öt évre összesen 75 000 ember kaphatott csak letelepedési engedélyt, korlátozták a földvásárlási lehetőségeket, és kilátásba helyezték egy izraeli–arab közös kormányzású független állam létrehozását Brit-Palesztinában 10 éven belül. Ez az intézkedés tovább mélyítette az arab–izraeli konfliktust. A két nép közötti és a britekkel szembeni feszültség csúcspontja az 1946. július 22-én a palesztinai brit főhadiszállás, a King David Hotel ellen elkövetett 91 halálos áldozatot követelő robbantás volt, nagyban hozzájárult az ENSZ 1947-es közgyűlésére kidolgozott és betervezett Palesztin rendezési terv elfogadásához. Ennek alapján egy arab és egy izraeli állam jött volna létre, míg a konfliktusok elkerülése végett Jeruzsálem ENSZ igazgatás alá került volna. Bár a közgyűlés 33 igen, 13 nem és 10 tartózkodás mellett elfogadta (köztük Izrael nevében a későbbi miniszterelnök, David Ben-Gurion is), azóta sem valósult meg, mivel a nemmel szavazó Arab Liga államai az eredmény ellenére sem vol-

megváltott, addig javarészt megművelhetetlen területeket azonban egyre gyakrabban érték arab fegyveres rajtaütések. Az újabb és újabb arab támadások miatt 1921-ben megalakult a Hagana (magyarul: védelem), a bevándorlók alapította fegyveres szervezet, melynek legfőbb feladata a telepek védelme lett. A Hagana defenzív berendezkedése számos tagjának nem tetszett, így a belső ellentétek következményeképpen 1931-ben a kilépett tagok megalakították a milicista Irgunt (Hagana Bet, vagyis Hagana B). Mind az Irgunt, mind az Irgunból kivált még radikálisabb Lehit (későbbi nevén: Stern csoport) a rendszeres, főleg brit katonák ellen elkövetett merényleteik miatt mind a britek, mind a mérsékeltbb izraeli szervezetek (köztük a Hagana is) terrorista szervezetnek tekintették.

A többségi arab lakosság nyomására

tak hajlandóak elfogadni a döntést. Az 1946 közepétől szinte folyamatos utcai zavargások és erőszakos cselekmények ezután fegyveres összecsapásokba torkolltak. A britek igyekeztek kordában tartani az eszkalálódó eseményeket (mindkét felet próbálták lefegyverezni), de csak részleges sikereket értek el. Az 1947 őszére kidolgozott kiűritési tervekhez tartották magukat, amely szerint 1948. május 15-én kell az utolsó katonának elhagynia az akkor már hivatalos Izrael állam földjét. Még az ezt megelőző napon, a brit katonák többségének hajóra szállásával, május 14-én David Ben-Gurion kikiáltotta a szabad és független Ciont, azaz Izrael államát, amelyet azonnal megtámadtak az őt körülvevő arab államok, kitört az első arab–izraeli háború. A konfliktus így kiszélesedett, pedig korábban csak a Palesztinában élő zsidók és arabok vitája volt.

Izrael állam

A harcok után egy évvel tűzszünetet hirdettek, és megállapodtak egy ideiglenes határban, az úgynevezett zöld vonalban. Jordánia elfoglalta Ciszjordániát és Kelet-Jeruzsálemet, a gázai övezet pedig egyiptomi ellenőrzés alá került. Izrael 1949. május 11-én lett az Egyesült Nemzetek Szervezetének tagja. A háború alatt az ENSZ becslése szerint 711 000 arab, a korábbi arab lakosság 80%-a hagyta el Izraelt. A palesztin menekültek sorsa manapság az egyik fő ütközőpont az izraeli-palesztin konfliktusban.

Az új állam első éveiben a David Ben-Gurion miniszterelnök vezette Munkáspárt volt az izraeli politika fő ereje. Ezekben az években tömegesen vándoroltak be a holokauszt túlélői és az arab országokból kiűldözött zsidók. 1948 és 1958 között Izrael lakossága 800 000-ról 2 000 000-ra nőtt. Az érkezők többségének nem volt vagyona és átmeneti táborokban laktak. 1952-ben több mint 200 000-en éltek ilyen táborban. A válság megoldására Ben-Gurion jóvátételi egyezményt írt alá Nyugat-Németországgal, ami a zsidók körében tömeges tiltakozást váltott ki, Izrael eszméjét összeférhetetlennek tartották azzal, hogy üzleteljen Németországgal.

Az 1950-es években Izrael gyakori palesztin támadásoknak volt kitéve, különösen az Egyiptom megszállta gázai övezet felől. 1956-ban Izrael titkos szövetséget kötött az Egyesült Királysággal és Franciaországgal az Egyiptom által államosított Szuezi-csatorna visszafoglalására. Bár az izraeli erők elfoglalták a Sínai-félszigetet, meghátrálásra

kényszerültek az Amerikai Egyesült Államok és a Szovjetunió nyomására. Ugyanakkor ezek az államok garantálták a szabad izraeli hajózást a Vörös-tengeren és a Szuezi-csatornán.

1961-ben az izraeli titkosszolgálat, a Moszad fogságba ejtette a *“végső megoldás”* végrehajtóját, hozzávetőlegesen 6000000 zsidó kiirtásának egyik fő irányítóját, Adolf Eichmannt, aki Argentínában rejtőzött. Izrael Állam bíróság elé állította, kötélt általi halálra ítélték, az ítéletet 1962. május 31-én végre is hajtották, majd Eichmann hamvait a Földközi-tengerbe szórták. Azóta izraeli bíróság senkit sem ítélt halálra.

Azok szerint az arabok szerint, akik elvetették a Palesztina megosztására vonatkozó 1947. évi ENSZ-tervet, az izraeli állam törvénytelen. Az egyiptomi és a szír hadsereg kísérletet tett Palesztina felszabadítására, hogy bosszút álljon Izrael megalapítása miatt. 1967-ben Egyiptom, Szíria és Jordánia katonáival lezárta az izraeli határt, kiutasította az ENSZ békefenntartókat és Izraelt blokád alá vette a Vörös-tengeren.

Izrael ezeket az akciókat háborút indokló eseménynek (casus belli) tekintette és megelőző támadást indított. Ez lett a hatnapos háború. Izrael döntő győzelmet aratott, megszállta Ciszjordániát, Gázát, a Sínai-félszigetet és a Golan-fennsíkot (amit azóta is megszállás alatt tart, főként a zsidók által lakott területekre Szíriából esetlegesen intézett rakéta- és tüzérségi csapások elkerülése végett).

Az 1949-es zöld vonal közigazgatási határ maradt Izrael és a megszállt területek között. Jeruzsálem határait viszont kibővítették, betagolták a városba Kelet-Jeruzsálemet. Az 1980-as Jeruzsálem-törvény ismét átszabta a városhatárt és felélesztette a nemzetközi vitát Jeruzsálem státusáról.

Az arab államok kudarca 1967-ben magával hozta nem állami arab szereplők belépését a konfliktusba. Közülük a legfontosabb a Palesztin Felszabadítási Szervezet volt, amely szerint *“a fegyveres harc az egyetlen út a haza felszabadítására”*. A hatvanas évek végén és a hetvenes évek elején palesztin csoportok izraeli célpontokat támadtak szerte a világban. Ezek közé tartozott az izraeli sportolók lemészárlása az 1972-es nyári olimpián. Az izraeli válasz az Isten haragja művelet volt, amelynek keretében felkutatták és megölték a müncheni mészárlás tetteseit. 1973. október 6-án, a zsidó naptár legszentebb ünnepén, Jom Kippur napján az egyiptomi és a szír hadsereg általá-

nos támadást indított Izrael ellen. A háború október 26-án ért véget. Izrael sikeresen visszaverte ellenségeit, de maga is nagy veszteségeket szenvedett. A belső vizsgálat kizárta a kormányzat felelősségét a háborúban, de a közharag mégis lemondásra kényszerítette Golda Meir miniszterelnököt.

Az 1977-es Kneszet-választás jelentős fordulópont Izrael politikai történetében. Menáhem Begín Likud pártja legyőzte a munkáspártot.

Egy évvel később Anvar Szadat egyiptomi elnök Izraelbe látogatott, és beszédet mondott a Kneszetben. Ez volt az első eset, hogy Izrael létét elismerte egy arab ország államfője. Két évvel később Szadat és Menáhem Begin aláírta a Camp David-i nyilatkozatot és az izraeli-egyiptomi békeszerződést. Izrael kivonult a Sinai-félszigetről és hozzájárult, hogy megbeszélések kezdődjenek a zöld vonalon túl élő palesztinok autonómiájáról. Az utóbbira végül is sosem került sor. Begin kormánya bátorította az izraelieket, hogy telepedjenek le Ciszjordániában. Sok újabb település létesült ebben a térségben a palesztinok települései közé ékelődve.

1982-ben Izrael beavatkozott a libanoni polgárháborúba, hogy elpusztítsa a Palesztinai Felszabadítási Szervezet bázisait, ahonnan az rakétákkal lőtte Észak-Izraelt. Ebből a lépésből lett az első libanoni háború.

1986-ban Izrael kivonult Libanonból, de határai mentén 2000-ig ütköző övezetet tartott fenn. A palesztinok izraeli uralom elleni lázadása, az első intifáda 1987-ben robbant ki, és ez erőszakhullámot váltott ki a megszállt területeken. A következő hat év során több mint ezer embert gyilkoltak meg. Közülük sokan voltak áldozatai a palesztinok belső leszámolásának. Az 1991-es öbölháború idején a PFSZ és sok palesztin Szaddám Huszein támogatója volt, örült Irak Izrael elleni rakétatámadásainak.

1992-ben Izrael miniszterelnöke Jichák Rabin lett, aki választási kampányában Izrael szomszédaival kötendő kompromisszumokat ígért. A következő évben izraeli részről Simon Peresz, palesztin részről Jasszer Arafat aláírta az oslói jegyzőkönyvet, amely előírta Ciszjordánia és a Gázai övezet részére egy önkormányzó Palesztin Hatóság felállítását. A nyilatkozat tartalmazta Izrael elismerését és a terrorizmus végét. 1994-ben írták alá az izraeli-jordániai békeszerződést, ezzel Jordánia lett a második arab állam, amely felvette a diplo-

máciai kapcsolatot Izraellel.

Az arab közvéleményre hatott a Pátriárkák barlangjában történt mézszárlás, újabb települések létesítése, útzárak felállítása és a romló gazdasági helyzet. Az oslói nyilatkozat izraeli közvélemény általi támogatását elolvasztották a folytatódó palesztin öngyilkos merényletek. 1995 novemberében Jichak Rabint megölte egy szélsőjobboldali zsidó, mert károsnak tartotta a békefolyamatot. Ez a merénylet sokkolta az országot.

Az 1990-es évek végén Benjámin Netanjahu izraeli miniszterelnök kivonta a csapatokat Hebronból és egy memorandumot írt alá, amely nagyobb jogkört tett lehetővé a Palesztin Hatóságnak.

Ehud Barak 1999-ben megválasztott miniszterelnök visszavonta az izraeli csapatokat Dél-Libanonból, és 2000 júliusában, Camp Davidben megbeszéléseket folytatott Jasszer Arafattal, a Palesztin Hatóság elnökével, valamint Bill Clinton amerikai elnökkel. A tárgyalások során Barak ismertette a palesztin állam megteremtésére vonatkozó tervét, de azt Jasszer Arafat elvetette. A tárgyalások meghiúsulása után a palesztinok megindították a második intifádát.

A 2001. évi rendkívüli választásokon Ariél Saron lett az új miniszterelnök. Hivatali idejében kivonult a Gázai-övezetből és kerítést építtetett Ciszjordánia körül. 2006-ban megbetegedett, majd kómába esett. Hivatalát Ehud Olmert vette át.

2006. július 12-én a Hezbollah rakéta- és aknavető-támadásokat indított az izraeli katonai állások és határ menti telepek ellen. Harcosainak egy csoportja behatolt izraeli területre és fogságba ejtett két katonát. Válaszként az izraeli légierő csapást mért libanoni célpontokra (utakra és hidakra, valamint Bejrút repülőterére). Ennek a légitámadásnak 40 polgári áldozata volt. Visszontválaszként a Hezbollah löni kezdte Izrael északi határa mentén a lakott településeket. Végül öthetes háború tört ki, amelyet Izraelben második libanoni háború néven emlegetnek. A háború után lemondott az izraeli vezérkari főnök, Dan Haluc. 2007. november 27-én Ehud Olmert izraeli miniszterelnök és Mahmud Abbasz palesztin elnök megállapodott, hogy tárgyalásokat kezdenek minden vitás kérdésről, és 2008 végéig valamiféle megállapodásra jutnak.

Cionizmus

A cionizmus a 19. század második felében elindult zsidó nemzeti mozgalom és ideológia, amelynek célja egyrészt a történelmi Izrael területén egy zsidó állam megalakítása, illetve helyreállítása, másrészt a zsidó érdekek védelme a világ más országaiban.

A cionizmus definíciója ma sem végleges és a követői között sem egységesen elfogadott, tehát egy folyamatosan fejlődő, és – minden más nemzeti szervezkedéshez hasonlóan – szélsőségektől sem mentes mozgalomról van szó.

A cionizmus története

A cionizmus szó a Cion („*Sion*”) szóból ered. A Cion szó először Sámuel próféta könyvében jelenik meg. Cion Jeruzsálem egyik erődítményének a neve. Miután Dávid elfoglalta Jeruzsálemet a jebuzitáktól, Cion helyén épült fel „*Dávid városa*”. Cion szimbolikusan nem csak Jeruzsálemet, hanem az egész országot jelenti a zsidók számára (lásd 137. Zsoltár). A zsidók a diaszpórában sem feledkeztek meg Cionról, a középkorban írta Jehuda Halevi „*Cion énekeit*”.

A mozgalom előfutárai voltak: Jehuda Alkalay szarajevói származású rabbi, a lengyel származású Kalischer rabbi, a magyar származású Natonek József rabbi és Moses Hess filozófus.

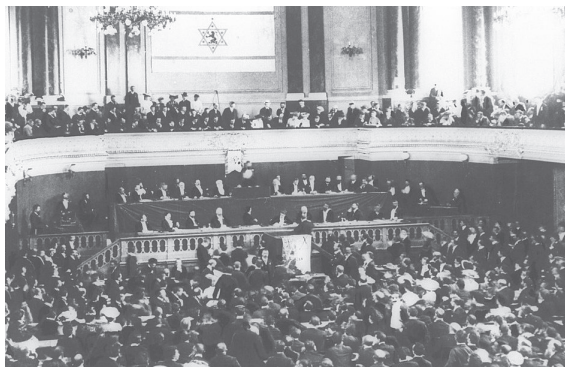
Natonek már a 19. század közepén írt a független zsidó államról, a többiekkel ellentétben azonban ő nem vallási, hanem történelmi érvekre hivatkozott. Magyarországon nem adták ki műveit, Konstantinápolyba utazott, hogy a szultántól engedélyt kérjen a zsidó nép letelepítésére, így ő volt az első politikai cionista.

Moses Hess 1862-ben publikálta *Rom und Jerusalem* című művét, melyben előrevetítette a zsidó nép nemzeti újjászületését. Utalt rá, hogy a cionizmus az európai kis népek szabadságmozgalmaihoz csatlakozik.

A század vége felé egyre kiterjedtebbé vált az ún. Chibat Cion mozgalom. A mozgalom vezetői Achad Haam, Smolenskin, és Gordon voltak. Rotschild báró segítségével földművelő telepeseket küldtek Palesztinába.

A cionizmus szót először N. Birnbaum használta, a mozgalomról azonban először a Dreyfus-per nyomán született *Judenstaat*, Herzl Tivadar műve beszél. Ezt tekintik a cionizmus alapművének.

1897-ben gyűlt össze az I. Cionista Világkongresszus Bázelen, és

Az első Cionista Világkongresszus

megalakult a Cionista Világszervezet. Herzl így írt naplójában: „*Bázelben megalapítottam a zsidók országát, s ha most még nevet is ezen valaki, várjatok 5 vagy legfeljebb 50 évig és meglátjátok*”.

Az ITO (Jewish Territorialist Organisation) bírálta a cionista világszervezet

terveit. E szervezetet Izrael Zangwill alapította 1905-ben. A cionista vezérek között akkor többen voltak – így Zangwill is –, akik nem tartották Palesztinát alkalmasnak arra, hogy ott épüljön fel a zsidó nép otthona. Mikor 1905-ben a VII. cionista kongresszus kimondta, hogy szilárdan áll a Bázelei program alapján, többen kiváltak a cionista szervezetből és megalapították az ITO-t, amely az üldözött zsidók számára keresett autonóm területet. Az ITO vezetősége tárgyalásokat is folytatott különböző területekről (Galveston, Texas, Argora), de eredménytelenül. A cionizmus politikai sikereinek következtében később az ITO vezetői ünnepélyes nyilatkozatot tettek, mely szerint hajlandók a zsidó Palesztina felépítési munkájában részt venni. Ez a nyilatkozat automatikusan maga után vonta az ITO megszűnését.

1917. november 2-án Arthur Balfour, angol külügyminiszter Walter Rotschild báróhoz írt levelében ígéretet tett a zsidó nemzeti haza létrehozására Erec Jiszraelben. Végül 1947-ben – tehát pontosan 50 évvel Herzl Tivadar naplójába tett bejegyzése után – osztották fel a brit Palesztin mandátumot egy zsidó és egy arab államra. A II. világháború miatt viszont igen súlyos árat fizetett a késedelemért a zsidó nép. A szakirodalom jelenlegi ismeretei szerint a deklaráció megírásában oroszánrésze volt Leopold Amery magyar zsidó származású, és magyarul is beszélő brit külügyi alkalmazottnak.

1975. november 10-én az ENSZ 72 szavazattal 35 ellenében (32 hiányzással) elfogadta, a 3379-es határozatot, melynek értelmében „*A cionizmus a rasszizmus és a faji megkülönböztetés egyik formája*”. 1991. december 16-án 111:25 arányban (13 hiányzással) visszavonták ezt a határozatot.

A cionizmus és rasszizmus kapcsolatának kérdése felmerült a dél-af-

rikai Durbanban 2001-ben rendezett, közel 160 állam és több mint 1500 civil szervezet részvételével lezajlott nemzetközi rasszizmus tárgyú konferencián (augusztus 31. – szeptember 7.) is. A konferencia lezárásaként elfogadott nyilatkozat végső szövegébe a cionizmus rasszizmussal való egyértelmű azonosítása – amelyet például Kuba és egyes arab országok szorgalmaztak – ugyan nem került bele, ehelyett a következő szakaszt fogadták el:

„Aggodalmunkat fejezzük ki az idegen megszállás alatt élő palesztin emberek sorsa miatt. Elismerjük a palesztin emberek önrendelkezési jogát, és jogukat saját államuk megalapítására. Elismerjük továbbá a régió valamennyi országának, köztük Izraelnek, a biztonsághoz való jogát, és felhívunk minden államot, hogy a békefolyamat támogatásával segítsék elő annak mielőbbi befejezését.”

A konferenciáról az USA delegációja, tiltakozásul az Izraelt ért igen heves bírálatok miatt, kivonult.

A cionizmus Magyarországon

A cionizmus prominens magyarországi képviselője a Magyarországi Cionista Szövetség (MCSZ), amely a magyarországi cionista szervezetek intézményes kerete.

1902-ben Herz Tivadar jelenlétében és segítségével alakult meg a Magyar Cionista Szövetség. Létrejötté óta tagja a Cionista Világszervezetnek (héberül: Hisztadrut Hacioni Haolamit, angolul World Zionist Organisation), amelyet az 1897-ben megtartott I. Bázeli Kongresszus alapított. Az első magyar cionista gyűlésre 1903-ban került sor Pozsonyban. Ugyancsak 1903-ban alakult a Makkabea, a cionista egyetemi hallgatók szövetsége. A második eseményre már 1904-ben sor került, szintén Pozsonyban, az 1905. évtől az ülések már Budapesten zajlottak, eleinte viszonylag csekély érdeklődés mellett és sok ellenszéllel. 1912-ben jelent meg a Múlt és Jövő folyóirat, amit korábbi sajtótermékek előztek meg. Ezt követően sorban indultak cionista szerveződések. Az első világháború után állami felhívásra alakult rendfenntartó szervezetként a Cionista Karhatalmi Század. A belügyminiszter csak 1927-ben vette nyilvántartásba a Magyar Cionista Szövetséget.

Az MCSZ a második világháború előtt fontos szerepet játszott a zsidó fiatalok nevelésében és oktatásában. A Szövetséget a Horthy-korszakban többször is betiltották, illetve tevékenységét korlátozták.

1940. július 11-én a belügyminiszter a budapesti központ kivételével az összes helyi csoportot feloszlatta. 1943 decemberében ismét engedélyezték a működést, de csak 1944. április 6-ig, amikor Baky László nyilas államtitkár újra feloszlatta a szervezetet.

A náci megszállás idején a szövetség tagjai szerepet vállaltak a zsidó ellenállásban és életmentésben.

1945 nyarán megindult az újjászervezés az egész ország területén, majd 1948. március 24-én, az egyre növekvő kommunista nyomás miatt, az MCSZ önként megszüntette a működését. Ezek után a szövetség tagjai illegalitásban tevékenykedtek, és a lehetőségekhez mérten mindent megtettek a zsidó identitástudat megőrzéséért. Cionista szervezkedés miatt többeket letartóztattak és az 50-es években koncepciós perekben ítélték el.

Az 1980-as évek vége felé dr. Engländer Tibor, a Hashomer Hacair valamikori tagja szervezésében indultak – akkor még illegálisan – cionista szemináriumok Magyarországon. Az első szerveződés a Herzl kör és a Bethlen téri Oneg Sábbát Klub volt. A rendszerváltáskor, 1989-től sorra jöttek létre a régi/új cionista szerveződések, és 1990. április 1-én megalakult a Magyarországi Cionista Szövetség. Ennek Alapszabálya bírósági nyilvántartásba került, a Cionista Világszervezet (World Zionist Organization) pedig 1927. évre visszamenő hatállyal vette fel a tagjai közé. Azóta legálisan működik Magyarországon, részt vesz a magyarországi zsidó közéletben és jelen van a cionista világmozgalomban. Szervezeti formája: ernyőszervezet, a különféle irányzatokat képviselő cionista tagszervezetek szövetsége.

Tagszervezetei: Arzeny Hungary, Habonim Dror és Oz-Ve Salom Baráti Kör, Hanoar Hatzioni Egyesület, Hasomer Hacair Egyesület, Jachad Egyesület, Kidma Egyesület, Maccabi VAC Hungary, Marom Klub Egyesület, WIZO Hungary Egyesület. A tagok 6 mandátummal képviselhetik a magyarországi cionista mozgalmat a Cionista Világszervezet öt évente rendezett kongresszusán.

Az MCSZ fő célkitűzései (a Szövetség Alapszabálya szerint):

- Előmozdítja a zsidó nemzeti tudat fejlődését és küzd az asszimiláció ellen;
- Szorgalmazza a zsidóság Izraelbe való hazatérését, mint a cionizmus mindenkori meghatározó eszméjét és támogatja a hazatérni kívánókat;

- Ugyanakkor elfogadja azt, hogy minden zsidó ember elidegeníthetetlen joga eldönteni, hogy melyik ország állampolgára kíván lenni és hol kíván élni;
- Támogatja és erősíti Izrael Állam és a diaszpórában élő zsidóság kapcsolatait;
- Támogatja a cionista jellegű kezdeményezéseket;
- Támogatja a zsidó és cionista nevelést, kiemelten a héber nyelv oktatását;
- Cionista érdekképviselőt alakít ki a zsidó közéletben és a magyar társadalomban;
- Küzd az antiszemitizmus, a zsidóság hátrányos megkülönböztetése ellen, és védi a zsidóság jogos érdekeit;
- Elutasítja a rasszizmus minden formáját.

A Szövetség rendszeresen szervez közös, széder estét, ifjúsági vezetőképzést, különböző szemináriumokat, konferenciákat. Az MCSZ és tagszervezetei projektjei között megjelennek Izraellel kapcsolatos zsidó programok, rendezvények, táborok, közösségépítő program-sorozatok, jótékonysági események. A Szövetség képviseli az Izrael központi szerepébe vetett hitet, valamint azt, hogy ma már a világ zsidóságát a hagyományon és történelmen túl elsősorban Izrael állama kapcsolja össze. Igyekszik bemutatni a cionista mozgalom ideológiai sokrétűségét.

A szövetség kétévenként osztja ki a Herzl–Nordau-érdemérmét. Az MCSZ kiadványa a „Bethlen téri füzetek”, amely a zsidóságot érintő ideológiai kérdésekkel foglalkozik. Emellett a Szochnuttal közösen havonta adja ki az „Erec” nevű folyóiratot.

Az MCSZ a tevékenységéhez szükséges pénzforrásokat pályázatok útján, adományokból, és a személyi jövedelem adó 1%-ának felajánlásaiból biztosítja.

A cionizmus kritikája

A cionizmussal mint eszmével és mozgalommal szemben álló eszme, mozgalom, politikai törekvés az anticionizmus, amely sokféle, gyakran egymással összekapcsolódó forrásból táplálkozik:

Kritika a vallásos zsidók részéről: történelmileg a legkorábbi bírálat, a cionizmus megszületésével egyidős. Eszerint a zsidó állam léte szentségtörés, csak a Messiás állíthatja helyre az ókorban elpusztított Izraelt.

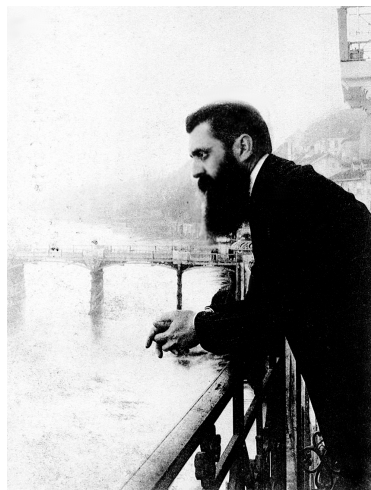
Az asszimilációra, integrációra törekvő zsidók kritikai attitűdje elsősorban a holokausztot megelőző időszakra jellemző, szerintük a világ zsidóságának elsősorban hazájuk társadalmába kell minél szervezesebben beilleszkednie.

Az arab és palesztin nacionalizmus szükségképpen szemben áll a zsidó nacionalizmussal, a tét az arabnak tekintett föld, illetve a palesztin szülőföld védelme a betolakodóktól.

A cionizmus baloldali, antiimperialista kritikája szerint az őslakók nacionalizmusa legitimebb, mint a „megszállóké”, a „gyarmatosítóké”. Az ENSZ 1975-ös elítélő határozata is nagyjából ezt a gondolatmenetet követi.

A vallásos muszlimok Jeruzsálemet az iszlám harmadik szent helyének tekintik, így annak idegenek általi elfoglalása dzsihádra ad okot.

A cionizmus kritikájának egy válfaja Izrael állam létrejöttét egy cionista viláгурalmi törekvés kontextusába helyezi. Magyarországon először Tormay Cécile író terjesztette el Bujdosó könyv című munkájában azt a tévhitet, hogy a cionisták Budapestet akarták volna megtenni nemzeti törekvésük fővárosának (valójában a cionisták mind a mai napig Jeruzsálem fővárosként való elfogadtatásáért küzdenek). Az ilyen nézetekre a szakirodalom gyakran mint az antiszemitizmus megnyilvánulására tekint.

Herzl Tivadar (Theodor Herzl)

(1860. május 2.-1904. július 3.)

Herzl Tivadar Pesten született egy Dohány utcai házban. Itt ma a Zsidó Múzeum és a nagy zsinagóga egyik fő épületszárnya van, a helyet a múzeum falán emléktábla jelzi. Apja, Herzl Jakab (1835–1902), sikeres üzletember, anyja, Diamant Jeannette (1836–1911) volt. Neológ zsidó légkörben nevelkedett. Középiskolai tanulmányait a Budapest Fásori Evangélikus Gimnáziumban fejezte be.

1878-ban családjával Bécsbe költözött, ahol az egyetemen jogot és irodalmat tanult. 1884-ben szerzett jogi doktorátust. 1891-ben a Neue Freie Presse című bécsi lap párizsi tudósítója lett.

Párizsban érte az igazi nagy megrázkódtatás: ő tudósította lapját a Dreyfus-ügyről és megtapasztalta a per kapcsán erőteljesen megnyilvánuló antiszemitizmust. Ennek hatása alatt született meg Der Judenstaat (A Zsidó Állam) című értekezése, amely nyomtatásban 1896. február 14-én jelent meg. Ebben javaslatot tett arra, hogy a világ minden táján élő zsidók térjenek vissza Palesztinába, az ősi hazába, ahonnan annak idején őket elűzték.

„Nép vagyunk, mert külső ellenségeink kovácsoltak bennünket egy összetartozó néppé ... Asszimilálódni nem tudunk és nem fogunk soha, mert a népek ezt lehetetlenné teszik számunkra ... Az antiszemitizmust leküzdeni nem lehet, mert ott, ahol zsidók nagyobb számban élnek, ott az antiszemitizmus okait megszüntetni nem lehet ... A megoldás csak egy lehet: az önálló zsidó állam! ... Az egész terv végtelenül egyszerű a maga alapformájában, de annak is kell lennie, ha igényt tart arra, hogy mindenki megérthesse. Adjanak nekünk szuverenitást a földkerekségnek egy, a mi igazolt népi szükségleteinknek megfelelő darabján, minden egyébről magunk fogunk gondoskodni.” – Herzl Tivadar

Az első cionista kongresszust, 1897-ben Herzl Tivadar szervezte, később annak elnökévé is választották. Ezt a tisztséget egészen haláláig viselte. Útjának elején kudarcok érték, amikor megpróbálta rávenni a leggazdagabb zsidókat, hogy támogassák a cionista elképzelések megvalósítását. A siker akkor következett be, amikor a kelet-európai zsidó tömegek felé fordult, s azok igent mondtak kezdeményezésére, és elfogadták őt vezetőnek. Vámbéry Ármin beajánlotta II. Abdul-Hamid oszmán szultánhoz, akinél elérte, hogy engedélyezze a zsidók letelepedését Palesztinába, de ez már akkor nemtetszést váltott ki az ottani arab lakosságban.

Herzlt az apja mellé temették Döblingben, de földi maradványait – végakarátának megfelelően – 1950-ben Izraelbe vitték és Jeruzsálemben, a róla elnevezett Herzl-hegyen kialakított Nemzeti Panteon díszsírhelyén temették el.

- A nevét Izrael Állam Herzliya városa őrzi.
- Fényképe az izraeli parlament, a Kneszet üléstermében látható.

A szocialista gondolat

Írta: Fehérvári András

A Somer szocializmusképe

A Hasomer Hacair által vallott szocializmus azon a meggyőződésen alapul, hogy az emberek szabad, kreatív lények. Olyan társadalomban kell élniük, amely lehetővé teszi, hogy képességeiket maximálisan kibontakoztassák.

Ennek a szocializmusnak a központi értékei a társadalmi, gazdasági és politikai egyenlőség.

A kapitalizmus a termelés egyenlőtlen, kizsákmányoló és elidegenítő módját hozta létre, amelynek következménye a szegénység, a háború, a tudatlanság, a környezet pusztítása és a szabadság hiánya. Ez a rendszer megakadályozza az embereket abban, hogy képességeiket maximálisan kibontakoztassák.

Az általunk vallott szocializmus nemcsak az egyetlen alternatíva egy ilyen típusú társadalom számára, hanem teljes egészében új és forradalmi alternatíva is, amely önmagában megállja a helyét.

Együttműködő egyénekből és csoportokból álló világot képzelünk el, amelyben az emberi kapcsolatok tudatosak, szabadok, egyenlőségre törekvők és ugyanakkor az egyén megőrzi individuum mivoltát.

A közösségekben az egyénnek és a közösségnek egyensúlyban kell lennie, valójában a közösség szabadítja fel az egyént.

Egy olyan társadalomban hiszünk, ahol a társadalom (a nép) birtokában van a képességnek, hogy irányítsa az életét, szabadon és kreatívan dolgozzon, és részt vegyen az egyenlőségen alapuló, demokratikus társadalom működésében.

A szocializmus eszköz ahhoz az életformához, amelyben az emberek valóban emberi életet élhetnek.

A Hasomer Hacair arra tanít, hogy tagjai legyenek önzetlen, felelősségteljes, kritikus és tevékeny közösségi lények.

A Hánihjainknak megtanítjuk, hogy éljenek a humanista szocializmus értékei szerint, a mozgalmon belül és kívül is, támogatva az emberekkel való igazságos bánásmódot.

Magunktól elvárjuk a társadalommal szembeni kritikus gondolko-

dást, nem félve attól, hogy szembe megyünk fősodorról, és attól sem, hogy kiálljunk véleményünk mellett.

A társadalmi felelősséget minden aspektusában éreznünk és gyakorolnunk kell. E cél elérése végett nagy hangsúlyt kap az oktatás más kultúrákról, a fogyasztásról és a túlfogyasztásról, akár csak a világ- és nemzeti politika működéséről.

Ehhez az eszközeink: a közösségi tevékenységek (avoda kehilatit), az interaktív tapasztalatszerző oktatás, a csoportmunka, a szimbólumok (hulca, kupa, magic box), a kvucákba (munka- és vagyonszerveződés), a Hániok nevelése.

Privilegium

Az igazságos és boldog társadalom megteremtése talán nem lehetetlen, de az odáig vezető út gyötrelmes. Az első lépés mindig a helyzetfelmérés és ezzel párhuzamosan az önvizsgálat. A közösségi és személyes privilégiumok felismerése. A saját világunkat így helyezzük el a globális képben, hogy reálisan szemlélődhessünk. Privilegiumaink olyan előnyök az életben, melyek sokaknak nem adóttak, és amelyeket gyakran nem tudatosan használunk. Mi olyan világot szeretnénk, ahol senkinek sem a privilégiumai határozzák meg az esélyét a sikerességre és boldogságra.

Hadd idézzek itt egy jó leírást Amerikából, ahol régebb óta foglalkoznak ezzel a témával:

Privilege... What Does it Mean?

somer.hu/ideologiai-kezikonyv/4/1

Privilegium = Kiváltság... Mit jelent?

- A szó eredete a latin privilegium, amely azt jelenti, valaki vagy egy csoport olyasmire jogosult, olyan előnyt élvez, amiből a többiek ki vannak zárva.
- Bármilyen jog, mentesség vagy előny, amelyet csak egy személy vagy csoport élvez, a többiek nem.

- Meg nem érdemelt előny, amivel egy domináns csoport rendelkezik a kizárt csoportokkal szemben.
- Olyan különleges jogok vagy előnyök élvezete, amelyhez a legtöbb ember nem jut hozzá.
- Lehetővé teszi, hogy egy személynek ne kelljen igazodnia a szokásos szabályokhoz vagy szankciókhoz; jogi mentesség.
- Meg nem érdemelt előnyök halmaza, amelyet egy adott csoportba tartozó személyeknek adnak.
- Egyeseknek, de nem mindenkinek megadott jog.
- Egy bizonyos előny, amely csak egy adott személy vagy csoport számára elérhető.
- Olyan előny, amely teljesen kívül esik a többség ellenőrzésén.
- Jellemzően azok számára nem látható, akik maguk kiváltságosak. A kiváltság hiánya, nem a jelenléte tudatosítja bennünk létezését.
- Kiváltságos helyzet áll fenn, amikor egy csoport valamilyen értéknek van birtokában, amit másoktól csak azért tagadnak meg, mert valamiféle csoporthoz tartoznak – nem pedig azért, mert tettek vagy elmulasztottak valamit.
- A privilégium lehetővé teszi egyes emberek számára, hogy bizonyos szinteken elfogadják, befogadják és elismerjék őket, és viszonylag széles komfortzónához jussanak.
- A privilégium személyes, interperszonális, kulturális és intézményi szinten jelenik meg, és előnyöket, kedvezményeket kínál a domináns csoportok tagjainak a célcsoportok tagjainak rovására. Az Egyesült Államokban a kiváltságokat azok kapják, akik egy vagy több ilyen társadalmi identitáscsoportba tartoznak: fehérek, munkaképesek, heteroszexuálisok, férfiak, keresztények, középosztálybeliek vagy vagyonosok, középkorúak és angolul beszélők.
- Hozzáférés jogokhoz vagy előnyökhöz, illetve azok élvezése egy bizonyos csoporthoz vagy identitáshoz kötött tagság révén. Ezekre az érintettek gyakran érdemtelenek. Ez eltér a más kontextusokban (szülők, munkaadók) alkalmazott kiváltságoktól.
- Ellenőrizd a kiváltságaidat! („Check your Privilege”) Ezt a kifejezést főleg a társadalmi igazságosság bloggerei használják emlékeztetésül, hogy a testük és az életük, amelybe születtek, sajátos kiváltságokkal jár, amelyek nem vonatkoznak minden vitára vagy helyzetre. Amikor valaki másnak a helyzetét mérlegeli, el kell ismernie

saját meglévő kiváltságait, és azokat félre kell tennie, hogy jobban megértse a másik embert. Ez módot ad annak átgondolására, hogy a társadalmi státuszod milyen előnyökhöz juttatott – még akkor is, ha nem kérted vagy nem szerezted meg –, míg mások társadalmi státusza hátrányt jelenthetett számukra. Itt az ideje az elmélkedésnek és az önvizsgálatnak. Ideje komolyan átgondolni saját életedet és mások életét is.

Példák a különböző típusú kiváltságokra

- Faj vagyis rassz (a „norma” a fehér bőr, és a társadalom is így épül fel)
- Nem (férfi domináns szervezetek, minimális karrierlehetőségek, internalizált elnyomás – testtípus, megjelenés, szexuális erőszak)
- Társadalmi-gazdasági helyzet (pénzügyi stabilitás, hozzáférés az erőforrásokhoz és lehetőségekhez)
- Keresztény (a domináns vallás tagja az Egyesült Államokban)
- Heteroszexuális (házasodni és örökbe fogadni képes, akit mások nem tekintik deviánsnak)
- Munkaképes (a társadalomban való fizikai részvétel képessége)
- Állampolgárság (a származási országtól függő hozzáférés)
- Oktatás (hozzáférés a felsőoktatáshoz, a nyelv megértésének képessége és a kommunikációs csatornák azonosítása az oktatási lehetőségek eléréséhez)
- Jobbkezesek (az erőforrások saját perspektívájukhoz igazodva – olló, számítógép, konzervnyitó)
- Földrajzi elhelyezkedés (nyugati privilégium, hozzáférés az információkhoz/forrásokhoz, világfelfogás)
- Angolul beszélő (azok számára biztosított ~, akik ezen a nyelven kommunikálnak)
- Születési sorrend (elsősülöttek számára a hozzáférés/jogosultság [a lehetőségekhez] kedvezőbb, mint a következő gyermek[ek]é stb.)
- Életkor (a hozzáférés [a lehetőségekhez] kedvezőbb a „felnőttek” tekintett személyeknek, illetve a „fiataloknak” minősített embereknek. Korlátozott a fenti hozzáférés az „idősnek” tekintett személyek számára is.)
- Testméret (olyan testalkattal kell születni, amelyet a domináns csoport pozitívnak értékel és szépnek tart, amint azt a média és a társadalmi normák stb. tükrözik)

- Társadalmi nem – identitás (a nemek olyan megjelenése, ami megfelel az elvárt nemi normáknak) Modern közművek (vízhez, áramhoz, egyéb közművekhez és erőforrásokhoz való hozzáférés)
- Családi szerkezet (olyan – többnyire láthatatlan – juttatások, amelyek jelzik, hogy az egyén stabil családból származik: két szülő, állandó lakóhely, családi támogatás és útmutatás, bátorítás stb.)

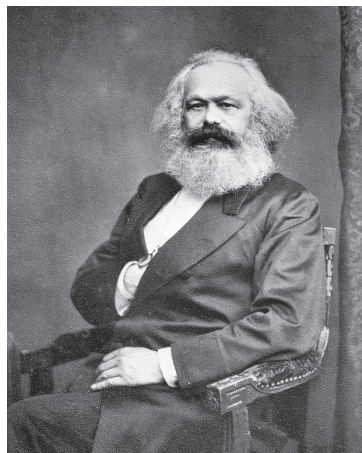
A „küzdelem” története

Az itt felsorolt fogalmak, személyek és történeti események fontos sarokpontjai a munkásmozgalomnak, az egyenlőségért vívott küzdelemnek – érdemes ismerni őket.

Dialektika – logikai, filozófiai megközelítésmód, amely a fogalmak szembeállításával elemez: a fejlődést az ellentétek egysége és harca eredményének tekinti. Már az ókori görög filozófusok is alkalmazták, igen nagy hatással volt a modern baloldali gondolkodásra.

Hegel (1770–1831) – a legnagyobb hatású filozófus, aki az újkori dialektikát magas szintre emelte. Egyszerűsítve: minden alaphelyzet (tézis) konfliktust hordoz magában (antitézis), ezek összeütközése valami új minőségben (szintézis) mutatkozik meg (ami részben hordja elődeinek elemeit), és ez egyben egy új folyamat tézise.

Marx (1818–1883) és Engels (1820–1895) – a hegeli dialektikát

Karl Marx

alkalmazva megfogalmazták, hogy a kapitalizmus mint rendszer, nem örök, konfliktusokat hordoz, és majd leváltja egy közös tulajdonon alapuló rendszer. Szerintük a történelem ilyen hegeli folyamatokon keresztül fejlődik. Nézeteiket a korai munkásmozgalom nagy rokonszenvvel fogadta.

Kommunista kiáltvány – Marx és Engels 1848-ban ebben a pártprogramban megfogalmazza nézeteit arról, hogy a kapitalizmus – belső ellentmondásai és a társadalmi osztályok közti kibékíthetetlen ellentétek következtében – hogyan fog elbukni. A legfejlettebb kapitalista rendszer széthullik, helyén létrejön a kommunizmus, ami segíti a másutt kirobbanó forradalmakat is.

Első Internacionálé – a baloldaliak első nemzetközi szövetsége (1864), először fogta össze a különböző antikapitalista (szocialista, kommunista, anarchista) csoportokat, pártkezdeményeket.

Párizsi Kommün (1871) – az első nagyszabású kísérlet a közösségi társadalom megteremtésére, bő 60 napig tartott. Igazi forradalmi labor volt, rengeteg előremutató és érdekes döntést hoztak, pl. nyolcórás munkaidő, a gyárak államosítása.

Második Internacionálé (1889) – nemzetközi szövetség, 20 ország 300 mozgalma képviseltette magát. Ekkorra két irányba halad a fejlődés, a forradalmi, illetve a reformer (evolúciós) szocializmus felé. Központi kérdése: lehetséges-e a kapitalizmus lépcsőzetes megváltoztatása, vagy csak forradalom útján.

Orosz forradalom – Nagy Októberi Szocialista Forradalom (1917. november 7.) A cári (monarchikus) Oroszországban előbb demokratikus (februári) forradalom megy végbe, ezt azonban októberben megdönti a kommunista forradalom, kiépítik a világ első hosszán működő proletárdiktatúráját.

Tanácsköztársaságok Európában – rövid életű forradalmak az első világháború után 1918-19-ben. Berlin, Budapest és fél Európa vörösbe öltözik, katonai erővel hamar leverik őket. A munkások sokáig nosztalgiával emlékeznek rá. Pl. a munkások gyerekei először láto-gathatták a Margit-szigetet.

Harmadik (kommunista) Internacionálé, Komintern (1919) – az orosz kommunista párt vezetésével jött létre, a világ kommunista pártjai számára. Ezzel a baloldal végképp és intézményesen ketté osztódott.

Spanyol polgárháború (1936) – A kapitalista és fasiszta diktátor, Franco ellen zajlott, a köztársaságiak oldalán nemzetközi, baloldali önkéntesekkel. A szocialisták vereségében közrejátszott a kommunista, szocialista és anarchista csapatok néha egymás ellen is zajló heves és véres küzdelme. (lásd Picasso: Guernica című festménye)

Szocialista blokk – a második világháborút követően a Szovjetunió érdekszférájában minden országban kommunista diktatúrák kerültek hatalomra, és a rendszerváltásig uralkodtak is. Ezek az országok a történelem folyamán először sikeresen teremtették meg széles rétegek számára a belső, felfelé irányuló mobilitást, elérték a teljes foglalkoztatást, eközben rejtve vagy nyíltan emberiség elleni bűnöket követtek el.

Szociális piacgazdaság mint a szocializmus/kommunizmus alternatívája. A huszadik század elején kezdődő folyamat során a világ legfejlettebb gazdaságú (kapitalista) országaiban a munkások helyzetének fokozatos javításával, az egyetemes választójogok bevezetésével, a szociális intézményrendszerek kialakításával elérték, hogy a dolgozó osztályok (akkor elsősorban: munkások és parasztok) letegyenek a forradalmi igényekről. A huszadik század végére Nyugat-Európa összes állama ilyen berendezkedésű.

Fogalmi ismeretek – avagy a jó definíció fél siker

A kommunizmus és a szocializmus közötti különbség nem egyértelmű. Mindkét cél (!) gyökere az ipari forradalom alatti tiltakozások a munkásosztály kizsákmányolása ellen. A két kifejezést gyakran felcserélhető módon használják, de gazdasági és politikai elméletként nem azonosak.

Míg gazdasági és szociálpolitikáik eltérőek, számos modern országot – amelyek ideológiailag szemben állnak a kapitalizmussal – tekintenek kommunistának vagy szocialistának. A kortárs politikai viták megértése érdekében fontos ismerni a kommunizmus és a szocializmus közötti hasonlóságokat és különbségeket.

Főbb hasonlóságok

A kommunizmus és a szocializmus (mint elérendő cél) egyaránt az ipari forradalom alatt fogalmazódott meg a munkavállalóknak a gazdag tőkés vállalkozók által történő kizsákmányolása ellen. Mindkét koncepció feltételezi, hogy ne magántulajdonban lévő vállalkozások állítsák elő az árukat vagy kínálják a szolgáltatásokat, hanem az állam által ellenőrzött intézmények vagy kollektív szervezetek. Ezenkívül elsősorban a központi kormányzat legyen felelős a gazdasági tervezés minden aspektusáért, beleértve a kereslet és kínálat kérdéseit is.

Főbb különbségek

A kommunizmusban mindenki képességei szerint termel (vagy szolgáltat), és mindenki igényei szerint részesül a javakból (vagy szolgáltatásokból), tehát az állam gondoskodik élelmiszerről, ruházatról, lakhatásról stb. A szocializmus azon a feltevésen alapul, hogy a gazdasághoz való egyéni hozzájárulás szintje alapján kompenzálják az embereket. Vagyis a szocializmus jutalmazza az egyén erőfeszítéseit és innovációját.

Kommunizmus kontra szocializmus

Mind a kommunizmusban, mind a szocializmusban az emberek birtokolják a gazdasági termelés tényezőit. A különbség: a kommunizmusban a legtöbb tőke (pénzeszköz) és gazdasági erőforrás az állam (nem pedig az egyes állampolgár) tulajdonában van és ellenőrzése alatt áll; a szocializmusban minden polgár részesedik a gazdasági erőforrásokból, amelyet egy demokratikusan megválasztott kormány oszt ki. Ezt a különbséget és másokat a következő táblázat vázolja fel.

Szocializmus-kommunizmus témában a következő cikk szolgáltat hasznos információt:

Kommunizmus kontra szocializmus

Tulajdonság	Kommunizmus	Szocializmus
Alapfilozófia	Mindenki a képességei szerint teljesít, mindenki a szükségletei szerint részesül.	Mindenki a képességei szerint teljesít, mindenki a hozzájárulása szerint részesül.
A gazdaságot tervezi	Központi kormány	Központi kormány
A gazdasági erőforrások tulajdonjoga	Minden gazdasági erőforrás állami tulajdonban van és a kormány ellenőrzése alatt áll. Az egyének nem rendelkeznek személyes vagyontárgyakkal.	Az egyének személyes vagyonnal rendelkeznek, de az összes ipari és termelési kapacitást közösen egy demokratikusan megválasztott kormány birtokolja és kezeli.
A gazdasági termelés megoszlása	A termelés minden alapvető emberi szükséglet kielégítésére szolgál, és az emberek ingyenesen jutnak hozzá.	A termelés célja az egyéni és társadalmi igények kielégítése, és a termelt javak az egyén képességeinek és hozzájárulásának megfelelően oszlanak meg.
Osztálykülönbségek	Az osztályok megszűnnek. Nem fordulhat elő, hogy bárki is többet keressen a többi munkavállalónál.	Osztályok léteznek, de a különbségek csökkennek. Lehetőséges, hogy egyesek többet keresnek másoknál.
Vallás	A vallás gyakorlatilag megszűnik.	A vallásgyakorlás szabad.

<https://somer.hu/ideologiai-kezikonyv/4/2>

Mi a kapitalizmus?

A kapitalizmus vagy piacgazdaság lényegét számtalan különböző módon fogalmazták meg az elmúlt évszázadok során. Jelentése nagyon leegyszerűsítve így foglalható össze:

A kapitalizmus olyan gazdasági rendszer, ahol a termelőeszközök – minden, ami jövedelmet termel: a föld, gyárak, szállítóeszközök stb. – túlnyomó többsége magántulajdonban van. A magánvállalkozások és cégek a szabad piacon versenyeznek egymással. A megtermelt javak és szolgáltatások eloszlásáról a szabadpiaci viszonyok döntenek.

A kapitalista gazdasági rendszer alapeleme a tőke (angolul: capital). A tőke az a pénz vagy tudás, amit egy vállalkozás azért fektet be, hogy hasznot termeljen.

A kapitalizmus eredeti értelmében gazdasági rendszer, de nem lehet elválasztani a tőkés termelést lehetővé tevő társadalmi és politikai keretektől. A kapitalizmus „szelleme” a személyi jogok, a szabadság és az emberi természet egy markáns elképzelésében gyökerezik. A klasszikus szabadpiac párti elképzelés szerint az egyén alapvetően jó, és a szabadon kibontakoztatható egyéni önérdék hasznot hajt, jólétet termel az egész társadalom számára.

A kapitalizmus kritikusai, például Marx szerint azonban a korlátozás nélküli önérdék végül mindig kizsákmányoláshoz vezet, az erősek uralmához, ahol a tőke és a termelőeszközök tulajdona is csupán egy szűk réteg kezében összpontosul. Ez a szűk, gazdag réteg a szegény tömegek munkaerejét végtelenségig kihasználva őrzi meg saját vezető szerepét a kapitalista gazdaságban.

A kapitalizmus ellenzői szerint a rendszer alapvető jellemvonása a társadalmi egyenlőtlenség és igazságtalanság.

A szegények és gazdagok között folyamatosan szélesedő szakadék elégedetlenséghez és társadalmi feszültségekhez vezet. A haszon logikájának alávetett emberi élet kiüresedik – marxi megfogalmazással

„*elidegenedik*” –, csupán egy bármikor lecserélhető alkatrészé lesz a tőke folyamatos újratermelésének folyamatában.

A szabad piac hívei ezzel szemben hangsúlyozzák, hogy a kapitalizmus alapvetően erkölcsösebb bármilyen más, korábbi gazdasági rendszernél. Hiszen, míg például a feudalizmusban a földesúr magánhadserege segítségével veszi el a parasztoktól a szerinte neki járó javakat, a kapitalizmus a szabad, erőszaktól mentes gazdasági interakción alapul.

Gyakori érv a kapitalizmus mellett az is, hogy a történelemben korábban sosem látott jólétet hozott az emberiségre, noha a szegények és gazdagok közti különbségek néhol elképesztőek, és az emberi jogok tiszteletben tartása sem automatikus a kapitalista társadalmakban.

Mi a szociáldemokrácia?

A demokratikus szocializmus gazdasági, társadalmi és politikai ideológia, amely szerint mind a társadalmat, mind a gazdaságot demokratikusan kell irányítani, de a termelt javakat nem az egyéni jólét növelésére kell fordítani, mint a kapitalizmusban, hanem valamenyny ember szükségleteinek kielégítésére. A demokratikus szocialisták nem a Marx által felvázolt forradalmi megoldást támogatják, hanem a társadalomnak a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenetét, az egyén részvételén alapuló demokratikus folyamatokon keresztül. Az általánosan használt szolgáltatásokról – például lakhatás, közüzemi szolgáltatások, tömegközlekedés, oktatás, egészségügy – az állam (szervei) gondoskodik, míg a fogyasztási cikkek egy szabad (kapitalista) piacon jelennek meg.

A 20. század második felében megjelent a szocialista demokrácia mérsékeltbb változata, amely a gazdasági termelés minden eszközének szocialista és kapitalista irányítású keverékét szorgalmazza, kiegészítve kiterjedt szociális jóléti programokkal, amelyek segítenek az emberek alapvető szükségleteinek kielégítésében.

Mi a zöld szocializmus?

A környezeti mozgalom és az éghajlatváltozásról folytatott vita közelmúltbeli oldalhajtásaként a zöld szocializmus vagy „*ökoszocializmus*” gazdasági hangsúlyt fektet a természeti erőforrások fenntartására és hasznosítására. Ez nagyrészt a legnagyobb, leginkább energiafogyasztó vállalatok kormányzati tulajdonában van. A „zöld”

erőforrások, mint például a megújuló energia, a tömegközlekedés és a helyi eredetű élelmiszerek használata hangsúlyos vagy kötelező. A gazdasági termelés az emberek alapvető szükségleteinek kielégítésére összpontosít, nem pedig a szükségtelen, pazarló fogyasztási cikkekre. A zöld szocializmus gyakran garantálja a minimáljövedelmet minden állampolgár számára, foglalkoztatási státuszuktól függetlenül.

Eltérő érdekek – avagy hogyan lesz itt egyenlőség?

A demokrácia és a demokratikus szocializmus arra a gondolatra alapul, hogy az emberek különféle érdekei összeegyeztethetők, és megteremthető az olyan társadalom, ahol mindenki boldogan élhet.

Korábban ezt a szabadság, egyenlőség, testvériség fogalmi hármásával írták le, de ma az egyenlőség fogalmát újra kell definiálni.

Különbséget kell tennünk az (esély)egyenlőség (equality) és az egyenjogúság (equity) között. E szerint az esélyegyenlőség elsősorban azt jelenti: egyenlő hozzáférés mindenki számára azonos módon (más szóval egyenlő bánásmód). Így lehet megelőzni, hogy embercsoportok kirekesztődjenek a különböző lehetőségekhez való hozzáféréstől. Az egyenlő esélyek biztosítása ezen is túlmutat. Azt mondja ki, hogy a valódi esélyegyenlőség létrejöttéhez olyan feltételek megteremtése szükséges, melyek nemcsak látszatra, hanem eszközökkel támogatottan segítik a hozzáférést. Vagyis tenni kell azért, hogy mindenkinek valóban lehetősége legyen részesülni a felkínált javakból.

Az egyenjogúság fogalma helyett újabban a méltányosság (equity) került be – elsősorban a pedagógiai – diskurzusba. A nemzetközi szakirodalom ebbe a fogalomba sorolja mindazokat a tevékenységeket, melyek valódi hozzáférést kínálnak valamennyi társadalmi réteg számára (többek között az oktatásban is).

Fontos tudni, hogy az esélyegyenlőség (equality) elsősorban csak olyan strukturális kereteket jelent, amelyek mindenki számára fizikai hozzáférést tesznek lehetővé – többek között – a közoktatás szolgáltatásaihoz is. Ez a hozzáférés – az európai országokhoz hasonlóan nálunk is – jogilag is szabályozott: ezt célozza az egyenlő bánásmódról szóló törvény. A közoktatás szempontjából ez azt jelenti, hogy azok a társadalmi mechanizmusok, melyek a hozzáférést korlátozzák, a lehető legkisebb mértékben érvényesüljenek. Elsősorban a rejtett szelekciós mechanizmusok és a direkt szegregáció az, amivel szemben

lépéseket tehet az oktatáspolitiká, amely az integrációt (együttnevelést) támogatja. Az integráció esélyegyenlőségi szempontból azt jelenti, hogy a különböző személyeknek és csoportoknak lehetősége van hozzáférni – másokkal közös térben, másokkal azonos módon és arányban – információkhoz, tevékenységekhez, szolgáltatásokhoz eszközökhöz stb.

A következő idézett cikk noha nehéz olvasmány, nagyon fontos gondolatokat tartalmaz:

Esélyegyenlőség - méltányosság

<https://somer.hu/ideologiai-kezikonyv/4/3>

Az iskola a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődésének legitim eszköze, mely a családok által birtokolt és az iskola által előnyben részesített tőkefajták (pénz és szimbolikus: kulturális, kapcsolati tőke) befektetésével történik. Vagyis a különböző társadalmi helyzetű családok iskolához való viszonya mint kulturális tőke határozza meg a pénz és a szimbolikus tőkék befektetésének mértékét. Amennyiben a család érték- és normarendszerében erőteljes a hosszabb iskoláztatás igénye, akkor képes és hajlandó a folyamatos befektetésekre. Ez megjelenik már az iskolaválasztáskor, de végigkíséri az adott iskolafofokot olyan módon, hogy a gyermek iskolai előmenetelét folyamatosan nyomon követi, és kiegészítő oktatási szolgáltatásokat vesz igénybe az iskolarendszeren belül és mellett.

Amennyiben a család kulturális tőkéjében az iskoláztatás nem kiemelt szempont, ezek a beruházások elmaradhatnak. Ez azt jelentheti, hogy a család nem él az iskolaválasztás és oktatási szolgáltatások széles körével, és gyermekét elsősorban a munkaerőpiacra készíti fel.

A demokratikus társadalmakban megjelenik az iskoláztatáshoz való egyenlő hozzáférés (esélyegyenlőség), azonban látens módon a család kulturális tőkéje dönti el, hogy valaki tud-e ezzel a lehetőséggel élni. Az esélyegyenlőség az oktatási rendszerbe való belépés és előrehaladás lehetőségét jelenti, azonban a nagyobb kulturális tőkével induló családok egyre nagyobb előnyökre tesznek szert befektetésük révén. Ez azt eredményezi, hogy azok a gyermekek, akiknek család-

ja nem rendelkezik az iskola által előnyben részesített tőkékkel, vagy nem erre áldoznak tőkéjükből, fokozatosan kilépnek az oktatásból.

A társadalmi közvélekedésben ez a mechanizmus úgy jelenik meg, hogy az iskoláztatás lehetősége mindenki előtt nyitott („esélyegyenlőség van”), de vannak olyan családok, amelyek nem élnek ezzel. Vagyis az egyenlőtlenségi rendszer újratermelődésének mechanizmusa segíti a társadalmi pozíciók átörökítését, és egyben a felelősséget áthárítja arra a csoportra, amelyik nem tudja kihasználni a mobilitásnak az iskolázottságból adódó csatornáit.

Egy megvalósítás tanulságai – a kibuc

Ez a százéves kísérlet nagyon sok tanulsággal járt. Főleg az alapító generációk idejében a lelkes és motivált, elkötelezett tagok csodálatos közösségeket hoztak létre, ahol megvalósult egyenlőség, testvériesség és szabadság.

Noha a kibucok az első pillanattól anyagi támogatásra szorultak, ez elsősorban nem gazdasági, hanem társadalmi kísérlet volt. Arról nem is beszélve, hogy nélkülük Izrael mezőgazdasága, általánosan véve a gazdasága, a bevándorlók befogadása, és kritikus pillanatokban az ország biztonsága sem volt elképzelhető. A kibucok történelmi hozzájárulása óriási jelentőségű volt Izrael megalakításához.

Társadalmi-gazdasági fontosságuk a következő generációk felnövekedésével jelentéktelenné vált, fennmaradása érdekében a legtöbb kibuc átalakult. Közülük jó néhány fizikai munkásokat alkalmazó ipari létesítménnyé, mások szórakoztató intézménnyé váltak, bevezették a pénz használatát, leállítottak fontos programokat (pl. gyerekház). Ma kevés kibuc viszi tovább az alapítók eredeti elképzeléseit, és a

fennmaradásukért küzdenek. Egyre kevésbé vonzza a fiatalokat, a kibucokat az elvándorlás, elöregedés fenyegeti.

A teljesebb kép kedvéért mindenképpen érdemes, de még inkább szükséges valakivel beszélgetni, aki kibucban született és nevelkedett.

A Hasomer Hacair szocialista ideológiája

A Hasomer Hacair Világmozgalom 2016. évi Veida dokumentumának fordítása

A történelem során az emberi társadalmaknak szembesülniük kellett az egyenlőtlenséggel és hatalmas szociális különbségekkel. Különböző módok léteznek arra, hogy észleljük a valóság ilyenfajta igazságtalanságát és megoldásokat találjunk rá.

A szocializmusnak – mint a közösség érdekében történő gondolkodásnak – ősi gyökerei vannak, megtalálható a Bibliában éppúgy, mint az ókori történelemben. Minden történelmi időszakban felbukkant, és mindannyiszor olyan gazdasági rendszer megalkotása volt a célja, melyben minden egyén felelősséget vállal, és amelyben az egyén haszna a társadalom hasznát jelenti.

Az ipari forradalom olyan újfajta társadalmi-gazdasági valóságot teremtett, annak minden nehézségével együtt, amivel korábban nem lehetett találkozni. Emberek milliói, felnőttek és gyermekek vesztették el hagyományos megélhetésüket, és ez arra készítette őket, hogy életformájukat megváltoztassák. „*Gazdasági menekültek*” váltak a nagyvárosokban, csaknem minden idejüket gyárakban töltötték, embertelen körülmények között dolgoztak, és csupán termelőeszköznek minősítették őket.

A modern szocializmus fejlődési iránya: szembesül ezzel az új valósággal és átformálja az egyén és társadalom viszonyát. A szocializmus koncepciója szerint a termelőeszközöknek társadalmi tulajdonban kell lenniük, a termelt értékeket pedig a termelésben való részvétel és a termelők igényei szerint kell elosztani.

A Hasomer Hacair a szocializmus politikai dominanciájával egy időben született meg. Úttörő mozgalomként jött létre, azzal a céllal, hogy a kibucok megalkotása révén szocialista ideológián alapuló közösségeket, újfajta társadalmat hozzon létre. Ezért választotta egyik alappillérenek a szocializmust.

A szocializmus someres értékei

Szabadság, társadalmi igazságosság, egyenlőség. Hágsámánk célja egy olyan békés világ elérése, amiben központi helyet foglalnak el ezek az alapvető értékek, ahol minden egyén tartalmas életet élhet, melyben kiteljesíti önmagát és képességeit, és gyakorolhatja emberi és polgári jogait egy demokratikus társadalomban.

Szabadság

Someres nézőpontból a szabadság központi szerepet tölt be az ember önkifejezésében. A szabadság minden embernek veleszületett joga, mindenkire érvényesnek kellene lennie és korlátot kellene szabnia a másokat ért sérelmeknek. Hit, önkifejezés, egyediség, oktatás, kapcsolódás másokhoz. Ezek azok a feltételek, amelyek birtokában az ember teljes szabadságban élhet.

Demokrácia

A Hasomer Hacair mint mozgalom és közösség vallja, hogy a demokrácia teszi lehetővé a szabadságunk kifejeződését társadalmi kontextusban; az egyénnek jogokat és kötelességet ad, hogy része legyen az őt körülvevő társadalomnak. Törekvésünk, hogy bárki számára, aki hajlandó vállalni a felelősséget és a tanulást, lehetőséget teremtsünk, hogy részese legyen a lehető legközvetlenebb demokratikus fejlődésnek.

Testvériesség

Someresként úgy gondoljuk, mindenkinek érdeke az elfogadás és az a hajlandóság, hogy saját érdekeink elé helyezzük a csoportot és másokat. Ennek megfelelően valljuk, hogy együtt kell törekednünk közös céljaink felé; buzdítanunk egymást a személyes céljaink érdekében, illetve közelebb kerülnünk hágsámánkhoz.

Egyenlőség

A Hasomer Hacair számára magától értetődő, hogy minden emberi lény egyenlő, függetlenül nemtől, etnikai hovatartozástól, kortól, képzettségtől, vallástól és kinézettől, mind jogait és lehetőségeit tekintve. Következésképpen valljuk, hogy mindenki jogosult élete beteljesítésére.

Társadalmi igazságosság

Mozgalmunk azt vallja, hogy mindenkinek kötelessége megőrizni a társadalom minden tagjának jogait és jó életminőségét. Ugyanígy mindenkinek kötelessége, hogy megismertesse az őt körülvevő társadalommal ezeket az értéket.

A szocialista elvek a gyakorlatban

A Hasomer Hacaiban annak érdekében nyilvánítjuk ki szocialista elveinket, hogy így hassunk a társadalomra, és tetteink által lépésről lépésre közelebb kerüljünk hágsámánkhoz.

Gyakorlat a kenben

A kenben úgy képviseljük a szocializmus gondolatát, hogy megismertetjük Hánihjainkkal oktatásuk során és aktívan gyakoroljuk mozgalmunk tevékenységein keresztül. Célunk, hogy valóra váltsuk a szocializmusról alkotott elképzelésünket. Az alábbiakban a teljesség igénye nélkül felsorolunk néhány módot arra, hogyan jelenhet meg a kenben a szocializmus gyakorlata.

- **Kuppa:** ha igény van valaminek a beszerzésére, a csoport minden tagot felkér, hogy olyan mértékben vegyen részt a pénz összegyűjtésében, amennyire képes: adj amennyit tudsz, részesülj abból, amire szükséged van.
- **Toranut:** ha valamilyen feladatot el kell végezni (pl. takarítás, főzés), mindenki egymást váltva segít. Ily módon a csoportos erőfeszítésnek mindenki részese lesz.
- **Keren mahane:** a ken adománygyűjtéseket szervez, hogy olyan embereknek segítsen, akik nem tehetik meg, hogy részt vegyenek a mozgalom programjain.
- **Kvuca szellemiség:** a Hasomer Hacaiban arra tanítjuk Hánihjainkat, hogy egyaránt gondoljanak a tagokra és önmagukra.
- **Közösségi életmód:** a hétköznapi tevékenységek megosztjuk a someres közösség tagjaival.
- **Hulca:** a Someresek fő szimbóluma a hulca, mindenki hulcát visel a kenben, táborban és szemináriumokon, ez szimbolizálja a tagok egyenlőségét. A mozgalom minden, a ken által kiválasztott tagjának szabadon jár a hulca miután bebizonyította fejlődését.

- **Demokratikus döntéshozatal:** a ken vagy tábor életén belüli feladatok és szerepek kiosztása demokratikusan hozott döntés útján történik: mindenki jelölheti/ajánlhatja magát vagy másokat, így minden vélemény figyelembe van véve és mindenki részese a döntéshozatalnak.
- **Boger-találkozó (moaca, moecet, jesiva):** az itt hozandó döntések előkészítése során minden Boger szabadon, korlátozás nélkül kifejtheti véleményét. A szavazásos döntéssel szemben a közös megegyezéssel hozott döntést részesítjük előnyben.
- **Vaadot:** Héber szó, munkacsoportot jelent. Ez a rendszer a ken minden tagjának lehetőséget nyújt, hogy legjobb tudása szerint vegyen részt a ken és táborok különböző tevékenységeinek szervezésében.
- **A helyi termelés támogatása:** nagy áruházak helyett vásároljunk helyi (kis)termelőktől.
- **Dzimalaja:** a közös étkezéskor mindenkit megvárunk, és együtt elénekeljük a Gimalaiát vagy annak az adott országbeli megfelelőjét, ezzel erősítve a közösségtudatot.

Gyakorlat a közösségben

A Hasomer Hacair nem szorítja magát a ken falai közé, szociális szemléletét a környező zsidó és nem-zsidó közösségekben egyaránt érvényesíti, gyakorolja.

- **Étel- és ruhaosztás:** ezek az alapvető, de sokat jelentő tettek megmutatják, hogy milyen kicsi jótétemények is képesek változást hozni.
- **Szociális projektek:** a Hasomer Hacair meggyőződése, hogy a rászorulókat megsegítése a helyes út a someres értékek megvalósítására a világban. Egyszerűen fogalmazva, ez hoz változást a társadalomban.
- **Politikai szerepvállalás:** hisszük, hogy a Hasomer Hacair tagjainak politikailag tájékozottnak és aktívnak kell lenniük, így pedig képesek befolyásolni az ország politikai életét. Eközben pedig magunkon viseljük a hulca somrit-ot (ez a hulca hosszabb megnevezése), amikor csak lehetséges.
- **Kiállás a környezetért:** hisszük, hogy a környezet a társadalom és minden egyén közös kincse, ezért tisztelnünk és óvnunk kell, illetve harcolni érte, amikor szükséges.

- **Ünnepek a közösséggel:** fontos, hogy kivegyük részünket a közösség ünnepeiből és tradícióiból. Kimagasló jelentőségű jelenlétünk a zsidó közösség bizalmának megszerzése, és a mozgalom létének érdekében.
- **A közösség érzékenyítése:** fontos számunkra, hogy tájékoztassuk közösségeinket az országunkban és a világban felmerülő politikai és társadalmi problémákról. Ez lehetővé teszi, hogy a Hasomer Ha-cair fejlődjön, s közben a társadalomra is hatást gyakoroljon.
- **Adománygyűjtések:** adománygyűjtésen többféle dolgot és tevékenységet értünk. Ez lehet elmélyülés különböző tevékenységekben vagy kisebb munkákban (gyermekfelügyelet vagy bármilyen termék eladása). Az adománygyűjtés célja sokféle lehet. Ennek egyik módja a rászorulóknak a segítségük az összegyűjtött pénz révén. De ugyanígy lehetséges azoknak a Háni-hoknak a segítése, akik nem engedhetik meg maguknak a mozgalom táboraiban való részvételt. Az adomány segíthet a ken és a programok finanszírozásában is. Felajánlások formájában szintén gyűjtünk pénzt. Minden ilyen folyamatnak követnie kell elképzelésünket a morálitásról, igazságosságról és természetesen a szocializmusról.

A Somer tízparancsolata

Írta: Gergely Dávid, Hajdu Lili

Ismerkedés

Israel Ring: Gondolatok a Somer tíz parancsolatáról

Ha érdekel a téma, érdemes elolvasnod Israel Ring gondolatait a tízparancsolatról.

A legrosszabb dolog, ami történhet a fiatalssággal, hogy senki sem ültet el bennük valami fontosat. Ha a felnőtt csak közepszerű választási lehetőségeket, szokványos problémákat tár eléjük. Ha a felnőtt, szülő vagy nevelő nem vállalja annak felelősségét, hogy olyan gondolkodásmódra világítson rá, ami a fiatalokat arra sarkallja, hogy értékeket ismerjenek fel és őszintén harcoljanak értük.

Ez a fajta semlegesség arra buzdít, hogy ne avatkozzon senki a fiatalsság lelki világába, s a irányítástól úgy fél, mint a pestistől. Ez a semlegesség nem nevel független és önálló gondolkodásra, csak efféle reakciókra: *„Meg sem éri foglalkozni vele.”*, *„Mi ez az egész?”*, *„Felesleges a lelkesedés”*, *„Mindenkinek vagy igaza van, vagy sem.”*

Az oktatás önsemlegesítése jelzi, hogy a társadalom már a saját létjogosultságában sem hisz. Minden egészséges társadalom, minden mozgalom, amelyik hisz a saját útjában (akár vallásos, akár nem) mindig kötelességének érezte, hogy a tagjait oktassa a saját meggyőződésére és céljaira. A fiataloknak feladatokra és élő példákra van szükségük. Ezek nemcsak gondolkodásmódok, hanem egyben érzelmi és akaraterő-tartalékok is. Termékeny és értelmes gondolatokat pozitív vagy negatív, de mindenképpen erős érzelmi hatások tudnak kiváltani. Az ember vagy teljes szívvel egyetért, vagy egyáltalán nem ért egyet.

A mi mozgalmunk gyorsan megtanulta, hogy oktatási módszereinket a Hánihok életkorához kell igazítani. Nem kétséges, hogy 11-13 éves kiskamaszok egyértelmű irányítást várnak, nem pedig különböző problémák megoldását. Szeretnék, ha hasonló korú vagy náluk idősebb Mádrih vezetné őket.

Ha tehát valaki meg akarja nekik tanítani a Somer parancsolatait, ne folytasson elmélyült beszélgetést minden parancsolatról. Viszont ha

a Mádríh elkerüli a függetlenségük érdekében a „befolyásolásukat”, az véssé emlékezetébe, hogy a gyerekekre ható többi „befolyásoló csatorna” nem ennyire érzékeny. Naponta, évről évre új elképzelések, gondolatok és törvények születnek. A média, városi kultúra, az iskolák, szülők, gyerekkönyvek és gyermekneveléssel kapcsolatos, felnőtteknek szóló könyvek mind arra törekcszenek, hogy befolyást gyakoroljanak a gyerekekre.

Ezáltal abszurd helyzet áll elő: egy érzékeny és megértő mozgalom visszafogja magát, nehogy pozitív nyomot hagyjon a „fiatal lelkeken”. Ezzel egy időben a fiatal lélek kemény procedúrán megy keresztül, amelyet durva és felelőtlen tényezők irányítanak. Ennek az eredményeként a lélek nem szabad lesz, hanem megnyomorított. Mi bizonyítja ezt? A nyugati kultúra „virágzó egészsége”.

Bárki is ismerteti meg először a fiatalabb korosztállyal a parancsolatokat, neki kell bemutatnia a kamaszoknak is, így megvizsgálhatják kritikus, független és érett fejjel is őket. Az ifjúsági szervezet a legjobb hely a független, közösség által formált gondolkodás elsajátítására. A saját, őszinte véleményének kifejtésén túl a Mádríh megteremti a kötetlen beszélgetés lehetőségét, amit még ösztönöz is a különböző vélemények bemutatásával. A 14-18 éves korosztály amúgy is a lázadás éveit éli, amikor kialakítja véleményét a valós és az vágyott értékekről. A Mádríh ilyenkor nehéz helyzetben van. Ha a mozgalom értékeit próbálja eladni mint az egyetlen lehetséges alternatívát, akkor kudarcot vall. Ellenben, ha megmutatja, hogy ezek az értékek biztosan kiállják a próbát, illetve ezek által ők fejlődhetnek, akkor sokat tud tehet az önálló gondolkodás, illetve a someres nézőpont elsajátításának érdekében.

Legyünk őszinték! A Somer nem ifjúsági klub, irodalmi szalon vagy táncklub! A Somer úttörő mozgalom, amelynek az ár ellen kell úsznia, és amely segítő kezet nyújt azoknak, akik száműzve érzik magukat saját hazájukban a beteges materializmus, a gazdasági élőködés, a kétszínűség, a szép, de semmitmondó nyilatkozatok mögött megbúvó, a különböző vagyoni állapotú és származású emberek közti különbségeket tovább növelő szándékok miatt. Aki csak a saját szabadságára gondol, tettek helyett szívesebben bámulja a köldökét, és a fentieket unalmasnak véli, az nem való a Hasomer Hacairba.

A Somer tíz parancsolata

1. A Someres az igazság embere és vigyázza is azt.

1. *The Shomer*et is a person of truth that stand on their guard.*

2. A Someres a zsidó nép szerves része, erősen kötődik Izraelhez. Kapaszkodik kulturális gyökereibe és úttörője zsidóságának.

2. *The Shomer*et is an integral part of the Jewish people and strongly connected to the State of Israel. They are rooted in their culture and is a chalutz*a of our Judaism.*

3. A Someres értelmet talál a munkában, és egy olyan világért küzd, ahol a munka kifejezőeszköze a kreativitásnak és a szabadságnak.

3. *The Shomer*et finds meaning in their relationship to work and fights to create a world where labour is a productive expression of human creativity and freedom.*

4. A Someres politikailag aktív és mintaképe a szabadságra, egyenlőségre, békére és szolidaritásra való törekvésnek.

4. *The Shomer*et is politically active and a forerunner in the pursuit of freedom, equality, peace and solidarity.*

5. A Someres elkötelezett tagja közösségének, aki társaival küzd a társadalom előrehaladásáért és hirdeti a someres értékeket.

5. *The Shomer*et is a committed chaver*a that works jointly with others, struggles for the progress of society and promotes Shomeric values.*

6. A Someres tudatosan építi őszinte és szabad kapcsolatait csoportján és a Somer közösségén belül. Odafigyel és törődik társaival.

6. *The Shomer*et actively develops and maintains relationships which are intentional, free and honest within the kvutza and the whole Shomeric community. They take the responsibility to look after their chaverim*ot.*

7. A Someres tiszteli és óvja a természetet; megismeri azt, megtanulja, hogyan éljen benne. Fenntarthatóságot gyakorol.

7. *The Shomer*et respects and cares about nature; they get to know it, learn how to live within it and act in accordance with sustainable practices.*

8. A Someres bátor, független, kritikusan gondolkodik és eszerint cselekszik.

8. *The Shomer*et is courageous, independent, thinks critically and takes initiative accordingly.*

9. A Someres fejleszti önmagát, törekszik a fizikai, mentális és szellemi teljességre.

*9. The Shomer*et strengthens their character and strives towards physical, mental and spiritual wholeness.*

10. A Somerest az ésszerűség vezeti és felelősséget vállal a tetteiért. Személyével példát mutat.

*10. The Shomer*et is led by their reason and takes full responsibility for their actions. They set Dugma Ishit.*

* A politika szó eredeti jelentése: közélet, ebben az értelemben tehát mindenki, aki részt vesz a közéletben, politizál. A kifejezés az ókori görög városállamok (poliszok) nevéből ered. A politika ebben az összefüggésben: a csoporton belüli döntéshozási folyamat.

A parancsolatok elsajátítása

Azt gondoljuk, hogy a parancsolatokat, akkor lehet a legjobban betartani, ha az ember elsajátítja őket. Fontos, hogy elgondolkodj azon, számodra mit jelentenek az egyes parancsolatok, miként tudod őket beépíteni a saját életedbe. Biztos vannak olyanok, amelyekkel jobban egyetértesz, mint a többivel és ez nem is baj!

Ha szeretnéd megvizsgálni, hogy a te életedben miként jelenhetnek meg ezek a parancsolatok, akkor javasoljuk, hogy gondolkodj el a következő kérdéseken parancsolatonként.

- Mit jelent számodra ez a parancsolat?
- Egyetértesz vele?
- Miként jelenik meg jelenleg ez a te életedben? (Ha megjelenik.)
- Ha nem értesz vele egyet, mi zavar benne? Át tudod fogalmazni úgy, hogy azonosulni tudj vele?
- Ha jelenleg nem jelenik meg az életedben ez a parancsolat, szeretnéd, hogy a jövőben nagyobb hangsúlyt kapjon?

Hágsámá (Önmegvalósítás)

A Hasomer Hacair Világmozgalom 2017. évi

Veida dokumentumának fordítása

és Martin Ben Moreh írása

Martin Ben Moreh: Az értékekről és a megvalósításról

A szakadék megszüntetése aközött, amit helyesnek hiszek és aközött, ami valójában létezik, az első feltétele annak, hogy mágsim (megvalósító) legyek. Ez nem jelenti a szakadék abszolút megszüntetését, ez lehetetlen remény lenne. A hágsámá (megvalósítás, someres önbeteljesítés) nem egy pont vagy egy konkrét hely, amit elérsz. Ez egy folyamat, melyben a még több hágsámáért törekszel és küzdesz. A hágsámá valójában az érték önmagában. A vágy a szakadék megszüntetésére és az elhatározás, hogy aszerint kell élnem, amit helyesnek látok, értékeken alapuló döntés, de a hágsámá önmagában nem a legfőbb érték – mindig kritikusnak kell lennünk és meg kell vizsgálnunk, hogy mit valósítunk meg.

Az emberekben magukban meglévő disszonancián kívül az értékeink és a környező valóság – az emberi, társadalmi, politikai és fizikai valóság – között is szakadék tátong.

A valóság nem azért jött létre, hogy az értékeimet megvalósítsa. Meg kell változtatnom az adott valóságot, hogy az közelebb kerüljön a róla – és az értékeimről – alkotott elképzeléseimhez. Ez a feladat azonban megköveteli, hogy állandó feszültségben legyek törekvéseim és a valóság között, és küzdjek a szakadék csökkentéséért.

Azok az emberek, akik nem akarnak, vagy nem tudnak ebben a feszültségben élni, két dolog közül választhatnak: vagy feladják az értékeiket, vagy lemondanak azok valóságban való megvalósításáról. Azok az értékek, amelyeket az emberek nem próbálnak a valósággá tenni, álmok maradnak. Álom, amely lehet szép, de hiábavaló. Egy álom, amelyet az álmodozás önmagában is képes néha felmenteni a megvalósítás felelőssége alól.

Még a legszebb álom sem változtatja meg a világot önmagában. A hágsámá eszméjének átalakítása a maga bonyolultságában és tökéletlenségében, tiszta álommá való átalakítása valójában az adott va-

lóság állandósítását jelenti.

Egy társadalmi mozgalomnak, amely nem akar elzsibbadni és meghalni, újra és újra meg kell vizsgálnia értékeit, hogy megismerje a változó valóságot, és harcoljon értékeinek megvalósításáért a változó világban.

Hágsámá a 21. században

Meghatározás

A Hasomer Hacair ideológiája, a hágsámá révén az önmegvalósítás számos módját ismeri. Valljuk, hogy a hágsámá ad értelmet ideológiánknak és vezet minket alappilléreink és parancsolataink megértéséig. A hágsámá a három alpillér – cionizmus, szocializmus és judaizmus – aktív, egyidejű beteljesítése.

A hágsámá olyan somerikus életvezetés, amely magában foglalja az ideológiánk megismerésére törekvő tetteket és folyamatokat, éppúgy, mint az általunk kijelölt célokat és szándékokat.

A Hasomer Hacair természetéből adódóan közösség alapú mozgalom. Ez azt jelenti, hogy jövőképünk a hágsámá számára egy kollektív projekt; mozgalom a közösségi világkép felé. Egy egyén vagy csoport lehet Mágsim, amennyiben követik a someres hágsámát és a küldetést, hogy segítsenek másokon. A Someres egyén lehet Magsim csoport vagy kvuca nélkül is, amennyiben a Hasomer Hacairban való fejlődése során követi a hágsámát, projektjei természetükből adódóan közösségiek lesznek.

Gyakorlat

A hágsámá a Hasomer Hacair keretein kívül és belül is teljesíthető. A hágsámá legfontosabb célja a Hasomer Hacair Világmozgalom számára az olyan közösségek és/vagy struktúrák létrehozása, amelyek támogatják a someres ideológiát, alappilléreket és értékeket tükröző életmódot.

A szocializmus (szociális gondoskodás, viselkedés) kifejezésének ezekben a terekben a közösségi életformát szükséges megteremtenie, hogy ösztönözze világunkban a közösségi és önmegismerést.

Ebben a rendszerben a kvuca különösen fontos szerepet tölt be: a közösségi élet alapját képezi. Tágabb értelemben, szocialista tetteinknek felemelnie és támogatnia szükséges azokat, akiket a társadal-

mi struktúrák folyamatosan kihasználnak, elnyomnak és dehumanizálnak.

A judaizmus, másik alappillérünk a someres tereken belül igen fontos a hágsámánk megismeréséhez, mivel kollektív someres identitásunk kulturális, történelmi és társadalmi kifejeződése. Mint ahogy a mozgalomban valamennyi tettünkre vonatkozik, a hágsámát is a humanista zsidó értékeknek szükséges vezetniük, ahogyan oktatási gyakorlatainkat is ezek vezérlik. Álláspontunk szerint figyelembe kell vennünk múltunkat ahhoz, hogy jelentős judaista gyakorlatot folytassunk, miközben tiszteljük mások vallásgyakorlását és az egész emberiséget.

Fontos, hogy alapvető zsidó értékeinkkel erősítsük és őrizzük meg kapcsolatunkat a zsidó identitással és a közösségeinket leginkább befolyásoló tágabb zsidó közösséggel, vagyis azokkal az értékekkel, melyek a hágsámá érdekében különösen lényegesek, beleértve a Tikun Adam, Tikun Olam és Arvut Adadit (kölcsonös felelősségvállalás) érényeit.

Cionista mozgalomként a mi felelősségünk egy zsidó állam jövőképet felkínáló, az alijával kapcsolatos someres oktatás annak érdekében, hogy ezt bátorítsuk. Ideológiánk szintén elvárja, hogy megtanítsuk az embereket önrendelkezésre.

Ezáltal a hágsámá azt jelenti, hogy a Someresek politikai tevékenységükkel aktívan vesznek részt az őket körülvevő társadalomban a szociális igazságosságért és az emberi jogok védelméért folyó globális küzdelemben a világ jobbá tételéért.

A hágsámá ilyen formáit fejleszteni kell Izraelben és a Someresek szülőhazájában, mivel a mozgalom mindkettőt otthonunknak tekinti. Feladatunk Izraelben a törekedés az együttélés felé, az ottani társadalom fejlesztése azáltal, hogy benne dolgozunk, és hogy Peace Halucimok (a béke megteremtői) legyünk.

Mindezek mellett célunk a zsidók részvétele mind a helyi közösségeken belül, mind azon kívül. E közösségeket igyekezzünk befolyásolni a cionizmusról alkotott elképzelésünk irányába. Ennek eszköze az izraeli társadalom és az izraeli–palesztin konfliktus összetettségeinek megértése. A módja pedig, hogy olyan fórumokat teremtünk, ahol az Izraellel kapcsolatban különböző nézőpontot képviselő emberek találkozhatnak, tanulhatnak, vitatkozhatnak, illetve produktív módon elemezhetik és kritizálhatják az izraeli politikát és társadalmat.

A világ someres közösségei közötti kapcsolatot fenn kell tartani, számukra így lehetünk Dugma Isit (példakép) annak érdekében, hogy lehetőség nyíljon a kölcsönös támogatásra és a pozitív eszmecserére. A hágsámá ösztönzése végett fontos, hogy a világ kenjei kapcsolatban legyenek egymással, s így hirdessenek hágsámá projekteket Izraelben és helyi közösségekben.

A hágsámát célzó oktatás

Meghatározás

A hágsámát célzó oktatás mozgalmunk azon edukációs folyamata, ami magában foglalja a körülöttünk lévő világ tanulmányozását, kritikus megfigyelését, továbbá a konstruktív párbeszédet arról a világról, amelyet a Hasomer Hacair Világmozgalom ideológiájához és értékeihez igazodva létrehozni óhajtunk. Az oktatásnak ezen túlmenően tartalmaznia kell a someres tereket, valamint erős, egyértelmű elköteleződést az ideológia és az értékek iránt.

E folyamat számára lényeges a someres ifjúsági autonómia, vagyis ahol fiatal oktatja a fiatalt, hogy kialakítsa benne a kritikus gondolkodás, a társadalmi szerepvállalás, az aktivizmust értékelését, a Dugma Isitet – a személyes példamutatást – és a mozgalom ideológiájának megismerését. A Hasomer értékein és ideológiáján keresztül a Someresek számára lehetséges lesz a mozgalom értékeinek beteljesítése és így önmagukból a legjobb képességek felszínre juttatása.

Ennek az oktatási folyamatnak az egész világon szinkronban kell lennie, hogy formáljuk és erősítsük a someres identitást és Somereseket, mint a világ ügynökeit, utalva ezzel nemcsak projektekre, hanem a Somer értékeinek teljes spektrumára – a someres Tikun Adam & Tikun Olam útján megvalósítva.

Gyakorlat

Hogy someres oktatásunk elérje célját, világos ideológiára van szükségünk, továbbá megfelelő tartalmú és erőforrásokat birtokló oktatási alapokra, mert ezek révén vagyunk képesek aktualizálni ideológiánkat. Ezenkívül szükséges évente egy Tohniot (tervbe vett program), amely összhangban van valamennyi kvuca alapjaival, és világos célkitűzések, amelyek igazodnak a helyi kenekhez és közösségekhez. Végül pedig szükség van oktatási platformokra és forrásokra,

melyek támogatják a Mádrihokat, hogy a lehető legjobb módon oktathassanak.

Globális oktatási mozgalomként számos egységes célt képviselünk, melynek alapjául szolgál ideológiánk, a három alappillérünk, hágsámánk, értékeink, somerikus tereink, a kvucák és az ifjúsági autonómia, valamint aktivizmusunk. A globális oktatásnak ezen közös célok felé kell törekednie. Természetesen minden kennek megvan a sajátos realitása, ezért tudják támogatni a globális törekvéseket, illetve számukra releváns módon megvalósítani, oktatni ezeket a célokat.

A mi feladatunk Hánihjaink ösztönzése példamutatással (Dugma Isit) a kritikus gondolkodásra és cselekvésre.

Ügyelnünk kell arra is, hogy továbbra is ösztönzőek maradjunk, hogy ösztönözhessek és mozgósíthassuk társainkat. Fontos, hogy a Someresek erős kommunikációt műveljenek, személyes kapcsolatokat tartsanak fenn és szolidaritást gyakoroljanak az egész világon annak érdekében, hogy kicserélhessék egymással tapasztalataikat, ideológiai forrásaikat, oktatási gyakorlatukat.

Néhány példa

- A Hasomer Hacair az önmegvalósítás számos módját ismeri. Meggyőződésünk, hogy a hágsámá ad értelmet ideológiánknak, ez vezet alappilléreink és parancsolataink megértéséhez, illetve hangsúlyozza azok gyakorlatba átültetését.
- A hágsámá koncepciója gyakran elmosza az elmélet és gyakorlat közötti különbségtételt. Elfogadjuk, hogy a kifejezés pontos fogalmi meghatározása még várat magára, de ennek a munkának folytatódnia kell.
- A kifejezés pontos meghatározása nem végleges, hiszen a hágsámá mozgalmunkkal együtt fejlődik.
- Az alábbi lista példákat mutat a hágsámára. A célja, hogy irányt mutasson, illetve inspirációt adjon és eszközökkel szolgáljon.
- alija, ami pozitív hatással van Izrael egész társadalmára (egyéni vagy kvucában)
- alija, hogy someres közösségben dolgozz, ezáltal közvetlenül vagy közvetetten erősíted a Tnuva Olamitot (az izraeli mozgalom)
- cionista aktivizmus a diaszpórában szervezeteken keresztül
- cionista aktivizmus a diaszpórában szociális kezdeményezések támogatásán keresztül
- eredményes életvitel egy mindenki számára nyitott zsidó közös-

ségben

- a zsidó kultúra és tradíciók megőrzése és továbbadása az oktatás, gyakorlat és folyamatos tanulás révén
- légy a judaizmus fejlődésének úttörője, munkáddal segítsd a közösség kulturális és intellektuális központjának létrejöttét
- kövesd a zsidó élet ciklusait egy jellegzetesen someres életvitelen belül
- az együttélés alternatív módjainak tudatos felfedezése
- olyan életvezetés, melynek része a szabadságra törekvő politikai aktivizmus
- a társadalmi igazságosságra irányuló különböző projektek a mozgalmakon belül és másokkal
- a társadalom eszményeinek teljes átrendezése, kezdve a kritikus oktatással és aktivizmussal
- az olyan emberi magatartás támogatása, ami alkalmas környezetet teremt a hágsámá számára
- szociálisan tudatos egyénekből álló közösségek és szervezetek (kvucá, kommuna, városi kibuc, kibuc, klasszikus kibuc) újraértelmezése
- oktatás és az ideológiánkhoz illeszkedő élet előmozdítása
- olyan alternatív közösségek létrehozása mint a kibuc, kommuna stb.
- közös gazdasági rendszer (shituf kalkali)
- aktivizmus a diaszpóra közösségein belül: hatásgyakorlás a társadalomra (közösségben és világszerte)
- kehilat Bogrim: világméretű hálózat alkotása
- alternatív zsidó közösségek építése/vezetése/munkával segítése; gondoskodás alternatívákról; saját vallási gyakorlat megalkotása
- a mozgalom erősítése munkával való hozzájárulásunk által
- a Tikun Adam és Tikun Olam közötti szintézis
- törekvés személyes fejlődésre
- nehéz kérdések feltevése önmagunk számára és válaszok keresése
- új tapasztalatok keresése
- a hágsámá megvalósítása a csoportos tevékenységek és az együttműködés révén

A Somer történelme

1913-tól 1948-ig

Összeállította: Bedő J. István

A Hasomer Hacair megalakulása

A Hasomer Hacair, a kezdeti cionista ifjúsági mozgalom Kelet-Európában alakult az első világháború előestéjén. A kelet-európai zsidóság körében megindult modernizációs folyamat által érintett sok zsidó fiatal keresett olyan eszközt, amellyel zsidó identitását és kultúráját a steti és az ortodox zsidó élet fojtogató korlátain kívül tarthatta fenn. Másrészt nyugtalanította őket a körülöttük lévő társadalom alapjainak szétesése és a növekvő antiszemizmus, amely a pusztalétüket fenyegette. A mozgalom korai szakaszában nagy hatással volt rá a Baden-Powell által szervezett cserkészmozgalom, és a cserkészéletet alapelveként fogadta el, hogy a gettó ifjúságát önállóságra, a szabadban való életre és a természet szeretetére és ismeretére tanítsa. Egy másik fontos hatással volt rájuk a németországi Wanderfögel (Vándormadár) mozgalom, amely a fiatalok függetlenségét és kreativitását hangsúlyozta.

A Hasomer Hacair azonnal cionista ideológiát fogadott el, és hangsúlyozta, hogy a zsidó népnek normalizálnia kell az életét azért, hogy megváltoztatja gazdasági szerepét. A zsidók kereskedővé, munkássá és földművessé válnak, akik Izrael földjén telepednek le, és halucinként (úttörőként) megművelik a földet. Hatással volt rájuk a bimbózó szocialista mozgalom is, és arról álmodtak, hogy új hazájukban olyan társadalmat teremtenek, amely a társadalmi igazságosságon és egyenlőségen alapul.

A mozgalom első tagjai 1919-ben, közvetlenül a háború után indultak Palesztinába telepedni. Ott nem *“tejjel-mézzel folyó földet”* találtak, hanem egy terméketlen, elszegényedett, fejletlen országot, ahol fenntartásukhoz minden eszköz hiányzott. *“Ha akarod, nem legenda”* – mondta Herzl Tivadar. Az akarat megvolt, és egy mozgalom állt mögöttük, így megtalálták az utat. Senki sem művelhette meg helyettük a földet, ezért saját maguknak kellett megtenniük. Egyénileg nem lehetett volna, ezért összefogtak, és kibucokat, kollektív telepü-

léseket hoztak létre. Az ötlet természetesen alakult ki a Palesztinában talált körülmények hatására. Amikor megérkeztek, néhány kibuc már létezett, különösen Degania, az első kibuc a Jordán-folyó völgyében.

Az eredeti alapítók által kitűzött célok szellemében a mozgalom iskolákat, kulturális létesítményeket, kiadót és napilapot hozott létre, közös gazdasági projekteket és a kölcsönös segítségnyújtás eszközeit.

A holokauszt évei katasztrófát hoztak a zsidó nép számára. Ez pusztította el a Hasomer Hacair mozgalom európai magját is, amelynek tagjai közül sokan elesetek a német erők elleni tevékenységekben. A Hasomer Hacair aktívan vezette az ellenállást a gettókban, az erdőkben és a koncentrációs táborokban. A varsói gettóban a mozgalom tagjai a Zsidó Harci Szervezet szervezői között voltak, és a Hasomer Hacair egyik tagja, Mordechai Anilewicz állt annak élén. Magyarországon, Litvániában, Szlovákiában és a nácik által megszállt Európa más részein a Hasomer Hacair tagjai ott voltak a zsidó és az általános ellenállás élvonalában és a zsidók megmentésére tett kísérletek során. Amikor a háború véget ért, és az európai zsidóság megmaradt túlélői kiszabadultak a haláltáborokból, a Hasomer Hacair tagjai az elsők között szervezték meg a túlélők illegális menekülését Európa határain túlra, és részt vettek az illegális bevándorlásban Palesztinába, amelynek kapuit a britek elzárták. A híres Exodus nevű illegális bevándorlóhajó fedélzetén a menekültek vezetője a Hasomer Hacair tagja volt.

A Hasomer Hacair ugyanakkor aktívan részt vett a Haganában, a palesztinai zsidó közösség földalatti hadseregében. A többi kibucszervezettel együtt tagjai alkották a Palmach magját, amely az Izrael függetlenségéért vívott háborúban szolgált rohamcsapatként. Amikor 1948. május 14-én kikiáltották Izrael Államot, hat arab hadsereg támadta meg, és megpróbálták megsemmisíteni a még születőben lévő nemzetállamot. A harcok elkeseredettek voltak. A harc történetében magasan kiemelkedik, az új ország határa mentén megtele-

pedett Artzi kibuc, amelyik elsőik között viselte a támadás súlyát. A Yad Mordechai Kibuc (melyet a varsói gettólázadás parancsnokáról neveztek el) és a Negba Kibuc elzárta az egyiptomi hadsereg útját Tel-Aviv felé.

Ezek és más, a Hasomer Hacair tagjai által szervezett kibucok élen jártak az egész zsidó közösség azon erőfeszítéseiben, amelyek Izrael végleges felszabadítását célozták.

Forrás:

Israel Society & Culture: Hashomer Hatzair

<https://somer.hu/ideologiai-kezikonyv/7/1>

A Somer szerepe a vészkorszak alatt

Írta: Dombi Gábor

A Hasomer Hacair a cionista ellenállásban

„Minden cselekedet (vagy nemcselekvés, a felszólítások, intézkedések megtagadása) ellenállás, amennyiben lehetetleníti, gátolja, keresztezi a náci tervek végrehajtását. Még akkor is, ha közvetlenül nem szolgálja az üldözöttek társadalmi kohézióját, legfeljebb egy kis csoport, egy család vagy akár egy ember méltóságát segít átmenteni jobb időkre.”¹

A magyar zsidóság feje fölé gyülekező felhők a cionista mozgalmak számára 1943-ban már egyértelműek voltak. A zsidóság vezetői, a zsidó közösségek aktivistái ekkor már pontosan tudták, mi történt a lengyel gettókbán, hogyan zajlott 1942-ben a szlovák zsidók deportálása, a koncentrációs táborokról szóló elhíhetetlen híreket hitelesítést kaptak 1944-ben az ún. Auschwitz-jegyzőkönyvvel. A Lengyelországból, majd Szlovákiából érkező menekültek beszámolóinak főleg a cionista szervezetek adtak hitelt, hiszen saját szervezeteik tagjai érkeztek hozzájuk. Ekkor Magyarországon mintegy 15 ezerre volt tehető a külföldi zsidó menekültek száma. A menekültek rejtkehelyhez, új személyazonossághoz jutottak – a szlovákiai menekülteket a someres Pil Mose és Herbst Imre (Mimis) segítette² –, s még egy darabig élvezhették a magyarországi viszonylagos jólétet és biztonságot; a hazai cionisták pedig információhoz, tapasztalathoz, felfokozott aktivitáshoz és speciális kiképzéshez, felkészítéshez jutottak, bár a külföldi tapasztalatok nem mindig hasznosultak megfelelően, illetve olykor kifejezetten kontraproduktívak voltak.

„Bár nagy felvilágosító kampányok nem voltak, szűkebb környezetüket azért felvilágosították a cionista fiatalok. Weiner Zoltánné szerint: az „1942–44-es években jöttek át Szlovákiából hozzánk

1) Jehuda Bauer definícióját idézi Vámos György: Túlélni vagy átélni? Beszélő, 22, 1999. 11. 122. <http://somer.hu/ideologiai-kezikonyv/8/1>

2) Ávihu Ronén: Harc az életért. Cionista ellenállás Budapesten – 1944. Belvárosi Könyvkiadó, 1998. 35.

*a Somer (cionista) fiúk. Ez alatt a két év alatt tudtuk meg, hogy mi történik a nagyvilágban (például Auschwitzban). Ez idő alatt igyekeztek a Somer fiúk felkészíteni minket arra, hogy a németek hozzánk is bejöhetnek.*³

Már 1943-ban érkeztek figyelmeztetések Magyarország megszállásáról; itt tárgyalt a cionista vezetőkkel a Krakkóból érkezett Oskar Schindler; s megkezdődött a felkészülés a megszállásra és az ellenállásra. 1943 decemberében például Balatonbogláron fegyveres kiképzést tartott a Hanoár Hacioni⁴. Az utolsó figyelmeztetések 1944 februárjában futottak be Budapestre, s ennek nyomán védelmi bizottság alakult. A felkészülést legaktívabban a Somer folytatta: tagjait hamis papírokkal készítette fel az illegalitásra („arizálás”). Ez biztosította a szervezet fennmaradását, a tagok túlélését, biztonságát.

A magyarországi zsidóságot megosztottságban érte az 1944. március 19-i német megszállás, s a helyzeten az sem változtatott, hogy a németek elrendelték a Magyar Zsidók Központi Tanácsának felállítását, amely a (zsidóellenes) törvényesség öre és a hivatalos parancsok továbbítója volt, s vajmi keveset tett (tehetett volna?) a vidéki zsidóság megmentéséért.

Úvegház, a cionista ellenállás központja

A magyarországi cionista szervezetek közül a Hasomer Hacair szlovákiai tapasztalatok alapján a „védelem és mentés” utat választotta. Budapesten ekkor mintegy 300 tagja volt a szervezetnek. Az idősebbek hiánya rányomta bélyegét a cionista szervezetekre,

hiszen felnőtt tagjaikat munkaszolgálatra vagy – a külföldi zsidók mentése miatt – a garanyi és ricsei büntetőtáborba vitték. A német bevonulás után minden szervezet illegalitásba vonult, így a Somer is, de a szervezet már megszerezte a hamis papírok előállításának rutin-

3) Idézi Novák Attila: Ellenállás vagy önmentés? Adalékok az 1944-es magyarországi cionista ellenállás problémájához. In: Századok 2007. (141.évf.) 1.szám. 143-167.

4) Dr. Róbert Péter: Bátrak és leleményesek voltak, Bethlen téri Oneg Sábbát Klub, 2020, 75.

ját. A német megszállás előtt a Somer magyarországi tagjai a fiatalok, a tagság nevelésével, a külhoniak a fővárosban bujkálók segítségével és továbbutaztatásával foglalkoztak.

A cionista szervezetek végül néhány mentőakcióra koncentrálták erőforrásaikat:

Átszöktetés a határokon. A „kirándulás”

A „kirándulásnak” (tijul) nevezett akció volt talán a legösszetettebb az embermentés módjai közül. A menekülőket Románián át Izraelbe juttatni nem kis szervezettséget igényelt úgy, hogy a hatóságok ellenőrizték a pályaudvarokat, razziáztak a vonatokon. Emellett meg kellett szervezni a határon való átjutást, megvesztegetni határőröket mindkét oldalon, embercsempészeket szerezni, a határon túli hatóságokat megvesztegetni vagy elkerülni, s mindeközben megoldani az élelmezést, a hamis papírokat és az elszállásolást. A 10-15 főnyi csoportokban indulókról szóló írások 7500⁵ és 15 ezer⁶ közé teszik a sikeres átjutások számát (Ide sorolták azokat is, akik Izraelt nem érték el, de a menekülő életben maradt). E létszám mintegy fele viszont lebukott az ellenőrzések során. Az első, még a német megszállás (március 19.) előtti kirándulást a someres Jisrael Harari (Hochhauser Zoltán) vezette, a májusi deportálások megindulásával párhuzamosan fokozódott a kirándulások intenzitása és sikeressége, különösen miután a someres Mose Alpan (Elefánt Márton)⁷ vette át ezek szervezését. Ez a menekülési lehetőség Románia átállása (augusztus 23.) után lezárult, bár van arra adat, hogy később indult csoportok is átjutottak. Voltak csoportok, amelyek Szlovákia felé indultak és hamarosan csatlakoztak a szlovák nemzeti ellenálláshoz, s egy rövid ideig néhányan Jugoszláviába mentek Tito partizánjai közé.

Küldetések a vidéki városokba

A vidéki zsidók gettósításakor a cionista szervezetek mindent megtettek, hogy vidéki tagjaikat az utazási tilalom ellenére a fővárosba menekítsék. Ekkor megpróbálták riasztani a vidéki hitközségeket is, hogy keressék a menekülés útját. A Hasomer Hacair 12-15, a többi

5) Hadasz Laor-Ashur: Vihar közepén. A cionista ifúsági mozgalmak földalatti ellenállása Magyarországon, a német megszállás idején. 36. <https://somer.hu/ideologiai-kezikonyv/8/2>

6) <https://somer.hu/ideologiai-kezikonyv/8/3>

7) <https://somer.hu/ideologiai-kezikonyv/8/4>

szervezet mintegy 50 tagja keresett fel vidéki közösségeket hamis iratokkal, hogy kimenekítsék tagjaikat. A vidékre kiküldöttek összeírták azokat, akik elhagyták volna a gettót, és pár nap múlva visszatértek a számukra készített fényképes igazolványokkal. Amíg a gettók nem voltak lezárva, szabadon mozoghattak. A menekülésre ösztönzés a legtöbb helyen eredménytelen volt: a diákok abban bíztak, hogy befejezhetik a tanévet; az idősek nem akarták, hogy szétszakadjon a család; s egyöntetűen nem hitték el a rájuk váró szörnyűségeket. Később a már lezárt gettóból is megpróbáltak kihozni embereket, de ez gyakran sikertelen volt, ahogy élelmiszer beszállítása is a gettóba. A kiküldöttek közül többen lebuhtak, internálták őket vagy börtönbe kerültek.

Gyermekmentő akciók

Már 1942-1943-ban, a lengyel és szlovák menekültekkel is érkeztek árva gyerekek, de a német megszállás után, és különösen a Szálasi-kormány hatalomra kerülésével megnőtt az szülő(k) nélkül maradt gyerekek száma. Ennek az oka lehetett, hogy a szülőket munkaszolgálatra vagy kényszermunkára hurcolták, vagy a gyermekek elszakadtak családtagjaiktól. A zsidó szülők igyekeztek gyermekeiket megbízható embereknél elhelyezni, nem is ritkán keresztény hitre megkereszteltetni, hogy áttértekként (konvertitákként) nagyobb legyen az esélyük a túlélésére. Az apáca- és szerzetesrendek mellett a gyerekek mentésében jelentős támogatást nyújtott a református egyház. Az 1944 szeptemberében kezdődött nagyszabású mentőakcióban kiemelkedő szerepet játszott Komoly Ottó (a Magyar Cionista Szövetség vezetője) és Sztelhó Gábor lelkész, az egészen a háttérben a Vöröskereszt adta. Egy lista szerint 52⁸, David Gur visszaemlékezése szerint 55 gyermekotthon jött létre⁹, mintegy 6000 gondozott gyerek számára. Jelentős részüket a cionisták, különösen a Hasomer Hacair tagjai gondozták és őrizték nyilas vagy német egyenruhában.

A Somer álláspontja szerint minél több gyereket kell megmenteni, hogy ők képezzék a háború utáni zsidó élet magját, „kádereket” kell nevelni a háború utáni cionista jövő számára. Holländer Jaakov visszaemlékezése szerint¹⁰ a someres fiatalok cionista nevelést akartak

8) Laor-Ashur: id. mű 53.

9) A Nemzetközi Vöröskereszt A és B osztálya által fenntartott otthonok száma együttl

10) Ronén, id. mű 270.

adni a gyerekeknek. Ezért Palesztináról meg a leendő kibucokról meséltek nekik, zsidó dalokat tanítottak.

A gyermekotthonok fenntartására szolgáló pénzügyi forrásokat és a beszerzést a Vöröskeresztnél a someres Efra Agmon (Teichmann Ernő)¹¹ kezelte. Az élelmiszerek beszerzését Somló Sándor nagykereskedő szervezte meg, a szállítást és az élelmiszerek raktározását Weisz Rudolf. (A novemberben felállított gettó élelmiszer-ellátásában is részt vettek.) Városszerte mintegy háromszázan foglalkoztak a gyerekekkel. A Nemzetközi Vöröskereszt védettségéért cserébe magánvillákat és lakóházakon belüli lakásokat, üzlethelyiségeket ajánlottak fel a szervezetnek, hogy ott létesülhessenek gyermekotthonok. A legtöbb problémát az ellátás, illetve a felszerelés beszerzése okozta, gondozókat viszont könnyen találtak. Az ifúsági mozgalom tagjaiként már sokan szereztek nevelési gyakorlatot, továbbá érkeztek anyák is (mintegy 150-en), akik gyerekeikkel együtt maradtak a gyerekházban és segítettek a gondozásban.

Egyes források szerint a gyermekotthonokban mintegy 2000 felnőtt is rejtőzött. A nyilasok nem egy intézményt megtámadtak, egyeseket kifosztottak, s mintegy 500 gyereket a gettóba tereltek be. 1944 karácsonyán a semleges országok és a Vatikán képviselői követelték a kormánytól, hogy a nyilasok ne zaklassák a gyermekotthonokat, s több gyereket ne vigyenek be a gettóba. A someres gyerekházakat sikerült megvédeni. A holokauszt után a gyermekotthonok lakóinak többsége Izraelbe távozott.

Hamis iratok készítése

A Hasomer Hacair hatalmas mennyiségű hamis iratot állított elő. Ezt részint úgy tehette meg, hogy a hivataloktól, egyházaktól szimpátiából kapott eredeti dokumentumokat, máskor félrevezetéssel vagy megvesztegetéssel jutott hozzájuk, másrészt nagy gyakorlatra tett szert ezeknek a másolásában. A korabeli Magyarországon a szemé-

11) Novák, id. mű 22.

lyes dokumentumok fogták keretbe az életet. A lakcímet a lakásbejelentő íven kellett igazolni. A nem zsidó származást keresztlevéllel, anyakönyvi kivonatokkal. Hogy valaki élelmiszerhez jusson, ahhoz élelmiszerjegyre volt szükség, a hadköteles korúaknak speciális hadiüzemi munkásigazolványra, a karhatalmistáknak, katonáknak, munkaszolgálatosoknak menetlevélre. Ezekben az egyre bővülő kapacitású műhelyekben a cionista fiataloknak személyi papírokat és persze svájci, svéd és egyéb védleveleket kellett hamisítaniuk úgy, hogy közben ne bukjanak le. Magyarország volt az egyetlen hely, ahol a kis létszámú cionista mozgalom támogatta a nem zsidó antifasiszta csoportokat, és nem fordítva. Legnagyobb példányszámban (120.000) svájci védlevél készült, ezt követték a rendőrségi bejelentők (80 ezer), illetve a 10.000 példány születési bizonyítvány is készült. Hamis iratokat kaptak írók, művészek, de gyári munkások is, és az ellenálló, illegális pártok tagjai is.

Fegyverek és akciók

Dávid Gur

A David Gur (Grósz Endre) vezette hamisító műhelyből nemcsak zsidóknak, hanem kommunistáknak, szociáldemokratáknak és katonáknak is jutott hamis irat. Megyeri József (Jozsef Meir) szoros kapcsolatban állt az illegális kommunistákkal és a katonai ellenállás résztvevőivel, akiktől sikerült lőfegyvereket, sőt még egy tankot is szereznie. Megyeri nem egyszer tett bizonyágot hatalmas bátorságról. Magas és szőke lévén bátran járt-kelt nyilas egyenruhában, és szervezett közös akciókat a kommunistákkal. December elején hatalmas lebukási hullám indult, sorra

tartóztatták le és kínozták meg a cionista szervezetek csoportjainak tagjait. December 21-én lebukott a hamisító csoport is az Erzsébet körút 13-ban, ahová éppen csak beköltöztek. Az elfogottakat a nyilasok súlyosan megkínozták, és a Margit körúti börtönbe (a helyén ma a Mammut 2 áll) vitték. Megyeri és Herbst egy katonatisztet 500 Napóleon arannyal megvesztegetve szervezte meg a foglyok kiszökte-

tését innen. (Ennek az értéke 2022-es áron mintegy 63 millió forint.) Herbst Imre volt az első magyar, aki fényképeket készített a gettóról annak felszabadulása után, és ahogy a Hasomer Hacair tagjai, Izraelbe távozott. Megyeri a felszabadulás után a rendőrség keretén belül a háborús bűnösöket kutatta fel, majd visszatért a Somerbe, ifjúsági táborokat szervezett, ahonnan a fiatalok csoportosan alijáztak. Ő is velük tartott.

Magyarországon a Hasomer Hacair meghatározó szereplője volt a cionista ellenállásnak. Tagjai az életmentés érdekében együtt tudtak működni más zsidó és nem zsidó csoportokkal. Hatalmas bátorságról, hősiességről és önfeláldozásról tettek tanúságot, s hittek abban, hogy Izrael földjére eljutva, szép és békés hazát építhetnek ott maguknak. Mindent megtettek Magyarországért, a magyar zsidóságért és a magyar jövőért, és küzdöttek Izrael földjéért is.

A Somer története 1989 után

Írta: Forgács György

Az 1989-es rendszerváltás idején minden embernek volt egy szó, egy gondolat a fejében, amivel magát azonosnak érezte, de hogy hová tartozik, hogy mi jön most és hogy mikor kerülnek helyükre a puzzle darabjai, azt senki nem tudta.

Kérdések:

- Ki mit tud a rendszerváltásról?
- Ki tudja mi volt a legnagyobb változás az emberek életében. (A lényeg, hogy kijöjjön – szabadság, utazás, vallásszabadság stb.)
- Otthon meséltek-e erről?
- A résztvevők (a covid járvány előtt és után) szoktak-e utazni? (A lényeg, hogy megértsék, ma bárki utazhat praktikusán bárhova; 1989 előtt ennek különböző korlátai voltak (pl. az emberek nem kaptak valutát – esetleg el lehet mondani mi volt a különbség a konvertibilis valuta és a szocialista országok valutái között)
- Milyen zsidó szervezeteket ismernek? – (A mai szervezeti élet sokszínű)

1989 előtt nem nagyon voltak zsidó szervezetek, és nem is nagyon volt beszédtema a vallás, a származás. A rendszerváltás „hozta el” a zsidó ifjúsági szervezeteket Magyarországra.

A szervezet újjáalakulásához vezető lépések, nemzetközi segítség

Az 1989-es rendszerváltás után több sáliáh (héberül: kiküldött) érkezett Magyarországra, azzal a feladattal, hogy alakítsanak vagy élesszenek újra zsidó ifjúsági szervezeteket (pl. Habonim Dror, Bnei Akiva stb.). Kész tervekkel, stratégiával és a feladathoz rendelt költségvetéssel. A Somer azonban nem volt közöttük.

Talán a véletlennek is köszönhető, hogy néhány tizenéves egy Hanuka-bálon megismerkedett pár osztrák Someressel, akiknek a vezetője szervezett egy tízfős csoportot Magyarországról. Ők egy hónapos körútra utazhattak Izraelbe. Az egy hónap alatt volt kibuclátogatás, munka egy akkor épült új kibucban, tengerparti fürdés, szálloda, mendence stb. és pont akkor volt a Somer világtalálkozó is.

Amikor ez a tíz fiatal hazaérkezett, nagyon nem találták a helyüket. Néhányan elkezdtek összejárogatni, heti rendszerességgel találkozgatni. Egy idő után elkezdtek magukat úgy hívni, hogy Somer Hacair. Nagyon összetartó társaság volt, külsősöket nem nagyon engedtek a társaságba, de így is szépen lassan gyarapodott a létszám. Ekkor még nem volt ros ken (nem is tudták, mi az...), nem volt sáliáh sem.

Már pár hónapja folytak a találkozók, amikor egyeztettünk a bécsi sáliáhhallal, aki attól kezdve minden 2-3 hónapban átjött Magyarországra, tartott egy foglalkozást, hozott shironokat (énekeskönyveket) és segíteni kezdte az itteni társaságot. Más támogatás, pénz stb. nem volt.

Nemsokára azonban elérkezett a legfontosabb pillanat Eli Netzer segítségével (aki régi someres volt, beszélt magyarul is): hivatalosan, jogi keretek között is újraalakult a Hashomer Hacair Magyarországon. Az első egyesületi tagok között volt Verő Tomi (a Frankel zsinagóga rabbija), Forgács György – Ubul (a családi táborok és a hóra szervezője) és másik nyolc fiatal.

A következő évben még mindig nem volt kiküldött vezetője a magyar Somernek. Kapcsolatok segítségével sikerült elintézni, hogy a Páva utcai zsinagóga (ma Holokauszt Múzeum, akkor bútorraktár), egyik oldalsó, leválasztott részét megkapjuk, és kenként használjuk.

Ezt követte az első kiküldött, a Magyarországra hivatalosan is kinevezett sáliáh: Ram Netzer, Eli Netzer fia.

Ekkor kezdődött meg igazán a Somer szisztematikus építése, az új tagok toborzása.

Nagyon sok kérdés még ma is aktuális.

Ha több ifjúsági szervezet is van, akkor miért válasszák a gyerekek a Somert?

Miért válasszanak egyáltalán zsidó ifjúsági szervezetet, ha annyi minden mást is lehet csinálni a szabadidőben?

Mitől Somer a Somer?

Az összetartozást jól modellezi az Emberlánc játék. Veszünk egy gombolyag spárgát, és kezdjük el átvezetni az első ember „*kabátujján*” bal kéztől a jobbig, majd a következő embert „*fűzzük fel*” ugyanerre a madzagra és így tovább. A Somernek ilyen erős köteléknek kell lennie, mint egy emberláncnak.

A Somer szerepe ma

Írta: Szöllősi Dávid

A Somer helye a világban

A Hasomer Hacair 1989-ben alakult újjá. Ma baloldali zsidó ifjúsági szervezetként működik, és célunk főként az, hogy a fiatalok megtalálják gyökereiket, megismerjék a zsidó vallást és hagyományokat, belekóstoljanak a dalokba, táncokba, Izrael történetébe és jelenébe, és hogy mindezt közösségben, nyitottan, beszélgetve, gondolkodva és játszva élhessék meg.

A someres Mádrihok szerepei („*Testvér*”, „*Tanár*”, „*Barát*”, „*Apuka*”), illetve a szerepkörébe tartozó feladatok („*Útmutatás a fiataloknak*”, „*Erős és egészséges önértékelés kialakítása*”, „*A szekuláris zsidó mozgalom fenntartása*”).

A reagálásokból leszűrhető, hogy a Mádrihok között kinek milyen feladathoz van affinitása (oktatási felelős, maskir, ros ken stb.)

A szerepek megbeszélése fontos, mivel minden Mádrihnak más képessége, érdeklődése, motivációja. Mindig szem előtt kell tartanunk, hogy a programokat gyerekeknek készítjük, de nem létezhet a mozgalom azok nélkül, akik ezeket elkészítik. Fel kell ismerni a Mádrihok körében az igényeket, a félelmeket és a törekvéseket, így elkerülhető, hogy munkánk során olyan feladatot kapjunk, ami kiéget vagy demotivál.

A Mádrih és a gyerek

Miben segíthet egy Mádrih a gyerekeknek? Megfogalmazzuk a Somer szerepét ezekben a helyzetekben is. (+tanácsadás)

A gyerekek és a Mádrihok közötti kapcsolat kívülről (de belülről is) nagyon intim és határok nélküli közös munkának tűnhet – de ez nem feltétlenül igaz vagy jó. A Mádrihoknak ismerniük kell saját korlátaikat és határaikat (az érintés, beszélgetés, együtt töltött idő tartama). Ez ugyanúgy érvényes a gyerekekre is. Nem szabad azzal a kiinduló elképzeléssel nekivágni a programnak, hogy a gyerekcsoportban mindenki ugyanazt szereti és ugyanazt élte át eddig – ezzel csak magunkat csapnánk be. Vannak gyerekek, akiknek az életében még sosem tapasztalt dolog az őszinteség, a fizikai érintés, az intim témák

megbeszélése vagy csak felvetése. Ezt vagy meg kell éreznünk vagy kérdeznünk a gyerektől.

Gyerekek és problémák

Egy gyereknek, akárhány éves, lesznek normálisnak tekinthető, a korával járó problémái – minden szóba jöhet a serdüléstől a családi problémákon/konfliktusokon át, a kortársakkal folytatott interakciókig. A Mádrih legyen felkészülve, hogy mi tekinthető normális és mi alkalmi problémának, és mit tekintünk krízisnek. Célszerű elolvasni az alábbi oldal anyagát, hogy lássák, hány éves korban kb. mire számíthatnak a kenben vagy a táborban. Ezek után gyorsan végigme-gyünk Erikson krízis lépcsőfokain.

Normatív kríziseink -
Az eriksoni személyiségfejlődés

<https://somer.hu/ideologiai-kezikonyv/10/1>

Ezek közül kiemelten foglalkozunk a negyedik szakasszal (mások figyelme, hatása a fejlődésre). Általában inkább külső hatásoknak vagyunk kitéve, és csekély mértékben befolyásolhatjuk, hogy miképpen fogunk fejlődni. Addig mindent felszívunk, mint egy szivacs. A gyerekek az életük első öt évében a legfogékonyabban a személyiségformák kialakulására, illetve a maladaptív (olyan viselkedés, amiből károd származik) vagy normatív fejlődési mintázatok kialakítására. A negyedik szakasz különösen fontos, mert a Somer nagyon sokat tud segíteni abban, hogy a gyerekek valamilyen közösség részének érezzék magukat.

Komfortzóna és a család, ahonnan a gyerek jön

A gyerekek családi háttere vagy az eddigi élete során tapasztalt dolgok nagyon messze áll(hat)nak attól, amit mi mutatunk neki. Ez számukra nagyon fárasztó, esetenként ijesztő lehet. Például az első péntek este, amikor sikítva áldjuk a kalácsot és a kakaót, idegen lehet egy külsős gyereknek, aki talán nem is zsidó, tehát ilyet még nem is

láthatott.

A komfortzónába beletartozik a Mádrih zónája is, mindenki fog mondani olyan dolgokat, amelyek beletartoznak a saját komfortzónájukba. Ezeket megpróbáljuk egyeztetni a Somer missziójával, és megszabni, mi tartozik a Somer „komfortzónájába”, miről szabad és lehet beszélni egy gyerekkel.

A someres programokon komoly, illetve kényes témákkal is fogunk foglalkozni, mint szexualitás, erőszak, vallás, társadalmi normák. Lehet, hogy ezek esetenként meghaladják a gyerekek önálló megértési szintjét. Itt fontos kiemelni a Mádrihok tanár jellegű szerepét, ami leginkább a programok alatt mutatkozik meg.

Mindig lesznek feladatok, amiket a gyerek, korosztálytól függetlenül, nem tud megoldani. Ezek néha meghaladják a képességeiket, néha meg tűnhet úgy, hogy lustaságból fakadnak.

Szemléletes modellel: A Mádrih olyan mint a tanár, aki a gyerek helyett nem szedi le a gyümölcsöt a fáról, de a lába alá teszi a sámlit, hogy elérje a gyümölcsöt.

Peula

Amikor a Somerről beszélünk, sokunknak elsőként a peula jut eszünkbe. Aki már részt vett egy peulán, legyen akár szarvasos, hanoáros vagy akármilyen ifjúsági mozgalom, tudja, hogy ez közös munka a gyerekekkel. Ezt a közös munkát mindig a Mádrih(ok) felügyelik, irányítják.

Az ilyen programon részt vevő gyerekek, kamaszok, felnőttek számára hamar kiderül, hogy itt nem előre eldöntött és végiggondolt gondolatmenet termékét kapják meg, hanem közösen felépített narratívát készítenek el. Bár a peula definíciója szervezetről szervezetre változni szokott, a Somer így fogalmazta meg magának.

A peula: az érdeklődők könnyedén beszélgetve, játszva, audiovizuális eszközök segítségével tanulhatnak a zsidó kultúráról, Izraelről és bármiről, ami ehhez közvetve, vagy közvetlenül kapcsolódik. A célja lehet egy-egy téma alapos megbeszélése, több oldalról való megközelítése, továbbá a Hánihok látókörének tágítása, döntésképeségük fejlesztése.

Ez nagyon komolyan hangzik, valójában egyszerű informális oktatásról van szó. A foglalkozás keretében a résztvevők jobban megismerik a témát és erről egy kreatív közegben elmélkedhetnek.

Ehhez viszont elengedhetetlen a Mádrihok motivációja, felkészültsége és tudása. A Mádrih feladata, hogy készen álljon olyan program elkészítésére, amit magas színvonalon, élvezetes módon képes végigvezetni. Ez viszont nem csupán az adott témától függ, hanem a Mádrih önismeretétől és a gyerekektől is.

A Mádrihnak tudnia kell, hogy mire képes, hiszen mind különbözőek vagyunk, és nem lenne reális, hogy mindenki mindent tud. Ezért van a ros ken, a maszkír, a saliah stb. A Mádrih tehát ismeri magát annyira, hogy csak olyan pozíciót töltsön be, ami számára megfelelő (és ő is megfelel a feladatkör által támasztott elvárásoknak), viszont valamilyen szinten ismernie kell a gyerekeket is. Félelmeik, hátterük, képességeik és motivációjuk sokszínű, nem lehet minden alkalommal ugyanazt a sémát használni, mindig az adott csoporthoz kell igazítani. Ezt a tudást nem nehéz elsajátítani, csupán idő és türelem kell hozzá. Egy jó peulát mindig alapos felkészülés és az adott csoport megismerése előz meg.

Amikor egy gyerek érkezik a Somerbe, nagyon fontos, hogy elmagyarázzuk neki, mi is fog történni. Legyen a gyerekanyag új vagy régi, mindig tájékoztassuk őket arról, hogy mi fog következni – legyenek felkészülve a programokra.

Sok Mádrih a programról nem beszél világosan, ködösít. Ez nem feltétlenül a legjobb megoldás, ha egy gyerek tiltakozik a program ellen. Nagyon fontos a Mádrih következetessége és egyenessége, hogy a gyerek megnyíljon előttünk és megismerhessük. A gyerekek sokszor fáradtan érkeznek a délutáni-esti programokra, hiszen egész nap az iskolában voltak, ahol az órákon felül a szociális interakciók is ki tudják őket fárasztani. Ezért is fontos, hogy a programokat mindig igazítsuk a gyerekek pillanatnyi állapotához. A legcélszerűbb, ha előre felkészülünk egy energikus és egy fáradt csoporttal végzendő munkához, így a bevezető játékkal fel tudjuk őket pörgetni vagy le tudjuk nyugtatni.

Ha a gyerekek motiválatlanok, ne féljünk innovatívan hozzáállni a helyzethez. Jó ugyan, ha a peula meg van tartva, de nem kell kőbe vésett dolognak tekinteni. Ha érezzük, hogy a csoporton belül feszültség van, ezt érdemes néha behozni a beszélgetésbe, hogy a gyerekek ventilálhassanak. Ha viszont szimplán csak fáradtak, néha jobb megoldás, ha pihenhetnek egy kicsit, és nem erőltetjük végig a programot.

Előadódhat, hogy a csoport egyik tagja nem szeretne részt venni a foglalkozáson. Ilyenkor hagyhatjuk, hogy eltávozzon, ha ez elősegíti a peula folytatását. Érdeemes ilyenkor az egyik Mádrihnak a gyereket elkísérni, és kicsit beszélgetni vele, hogyan is érzi magát, miért nem szeretne részt venni a peulán. Néha elég az, ha csak ketten vannak. A személyesebb légkör elősegíti, hogy a gyerek megnyíljon.

Figyelembe kell venni, hogy némelyik gyerek családi háttere vagy az eddigi élete során tapasztalt dolgok nagyon messze állnak attól, amit mi mutatunk. Ez egy gyerek számára nagyon fárasztó, esetenként ijesztő lehet. Például az első péntek este, ahol sikítva áldjuk a kalácsot és a kakaót, idegen lehet egy külsős gyereknek, aki talán nem is zsidó, és ilyet még nem láthatott.

A komfortzónába beletartozik a Mádrih zónája is. Mindenki mondhat olyan dolgokat ami a saját komfortzónájába beletartozik. Ezeket megpróbáljuk egyeztetni a Somer missziójával, és megszabni azt, ami a Somer *“komfortzónájába tartozik”*, miről szabad és lehet beszélni egy gyerekkel.

A Somer mozgalom szimbólumai

Írta: Kardos Bogi, Steiner Noémi

A szimbolikus gondolkodás és viselkedés sajátosan emberi tulajdonság és képesség. A szimbólumok alapvető fontosságúak az emberi kultúrák számára: hozzájárulnak az intézmények és magának a kultúrának a fennmaradásához, és lehetővé teszik, hogy ezeken keresztül a nemzedékek átadják egymásnak a tudást és a főbb értékeket. A szimbólumok többértelműek lehetnek, komplex asszociációk kapcsolódhatnak hozzájuk, fontos tulajdonságuk még, hogy nyitottak, vagyis közös beleegyezéssel új jelentések társulhatnak egy jelölőhöz, valamint az egyének személyes jelentést is adhatnak a köztudott jelentéshez.

A someres szemel

A szemel összetett szimbólum, amely megjeleníti a Somer értékrendjét. Egyetemes szimbólumok jelennek meg rajta, ezeknek az összessége alkotja meg a Somer szimbólumát. A Somer szemelje a szimbólumain keresztül leírja a Somer főbb alapelveit, így válik identitás-szimbólummá: magában foglalja a cserkészetet és a három alappillért, külön kiemeli a zsidóságot, amelyet a béke és a természet fonak harmonikus egészbe, összekapcsolva Izraellel és keretezve a jelmondattal, vagyis önmagukkal. Az egész szimbólum egy körkörös egészet alkot. Kiemeltem a harmóniát az előbb – azonban a szemel nem szimmetrikus, hiába tűnik annak: az egyik oldalon olajág, a másik oldalon tölgyfaág keretezi, a szalag két szára pedig két különböző szó – az erő (chazak) és a bátorság (amac) vannak felírva. A szimmetria megtörésével az egység mégis megmarad, és kifejezi az egyenlőség igényét az egyéniség megtartásával.

Liliom

A cserkész szervezetek egyik fontos szimbólumát idézi és utal a tisztaságra, ártatlanságra, így az ifjúságot jelképezi. A helyes irányt mutatja, mivel ezt a jelképet gyakran használták az iránytűkön az északi irány jelölésére. A három ága a cserkészfogadalom három részét jelképezi: kötelességteljesítés, segítőkészség, valamint

a cserkésztörvény megtartása. Ez a hármas szimbólum a Somerben is megjelenik, de más jelentést hordoz magában: a liliom három szirma a Somer három alappillérét is jelképezi – a judaizmust, a cionizmust és a szocializmust.

Kézjel

A hüvelykujj és kisujj egysége a nagyobb védelmező szerepére utal a kisebbel szemben, míg a három fölfelé tartott ujj a három alappillérré emlékeztet (judaizmus, cionizmus, szocializmus). A cserkészeknél is használatos jelkép, itt a három ujj a cserkészfogadalom három részét jelképezi: kötelességteljesítés (Isten, haza és embertárs iránt), segítőkészség, valamint a cserkésztörvény megtartása. Régebben használták egyszerű köszönésként, ma csak formális alkalmakkor jelenik meg, például az ünnepélyesebb mifkad esen.

Hazak ve Amac

Jelmondat, jelentése: a someresek erősek! Erősek és bátrak! Az üzenet bibliai eredetű: ezzel a felszólítással adja át az Ö*való Józsueának a vezetést. Az ünnepélyesebb mifkad esnek van egy olyan része, amikor mindenki mutatja a someres kézjelet: a három középen elhelyezkedő ujj, a gyűrűs-, a középső és a mutatóujj kinyújtva, míg a két szélső a tenyér alján összefogva, tenyérrel kifelé fordítva a kezet, majd a mifkad vezetője és a többi résztvevő egymásnak felelgetve hangosan kiabálja.

Dávid-csillag

Hatágú csillag, két egymásba fordított háromszögből épül fel. Nem teljesen tisztázott, hogy honnan ered pontosan – Dávid király pajzsán szerepelt, mások szerint ilyen formát adott ki a pajzs, megint mások magyarázata alapján Salamon pecsétjén volt látható. Az ókorban a kozmikus egység, a tökéletesség jelképeként tartották számon –

mindig két ellentét, például a földi és túlvilági, a szellem és az anyag, az aktív és a passzív, a férfi és nő összefonódását jeleníti meg. Az elválasztás és összekötés a zsidóság egyik lényegi alapja és a szent és profán különválasztását és egységét mutatja. Tóra-magyarázatok szerint a három szár az erkölcsi világrend három alapelvét jeleníti meg, amely az emberek kötelessége, a másik három pedig a három isteni eszmét, amelyeken a világ nyugszik; ennek az egységbe foglalása a Dávid-csillag. A kabbala magyarázata alapján a hat csúcsa a hat irányt mutatja, a középső hatszög pedig Isten jelképe. Bár a Dávid-csillag eredetileg nem volt vallási jelkép, eredete is vitatott, az elmúlt században kezdett a zsidóság általános jelképévé válni. Ezt erősíti az is, hogy Izrael állam zászlajára is ezt választották jelképnek, így nemcsak a vallásos zsidóságot képviseli, mint ahogyan például a menóra tette volna, hanem a zsidóság egészét. Ezért a humanista zsidóságot képviselő Somer számára ez a zsidóság jelképe a szemelen.

Koszorú

A tölgy- és olajág az antikvitásban a dicsőség, győzelem, felavatottság szimbóluma, különböző anyagokból készítve eltérő jelentést hordozott: a tölgyfa például a megtiszteltetést jelentette. Az egyik ága olajág, amely a győzelem, az egyetértés és a béke szimbóluma az ókori Görög, illetve a Római Birodalom szerint. Ez hatással volt az egész európai kultúrára: az olimpiai játékokon a győztesek olajágból készült koszorút vehettek át, az Olimpia pedig önmagában a békét jelentette. A Bibliában az áldás, bölcsesség, Istenbe vetett bizalom jelképe az özönvíz történetéből eredeztetve, amikor Noé kiküldött galambja egy olajággal a csőrében tért vissza, jelezve, hogy véget ért az esőzés és hamarosan elhagyhatják a bárkát. A koszorú másik felét a tölgyfa ága képezi. A Bibliában az erőt fejezi ki, illetve a jósok fája, több kultúrában a túlvilággal való kapcsolat megjelenítésének tartják. A természettel való szoros kapcsolatot is jelenti.

Szalag és csomó

A két ágat köti össze, jelképezi az Izraellel való kapcsolatot. Jelenthet szövetséget, egyesülést, köteléket és hűséget. Itt a békét és a természetet köti egységbe: így válik specifikussá a béke és a természet gondolata, és jelenti ezáltal Izrael földjét; a megmunkálását és a béke vágyát egyaránt.

SMR

Egyszerűbb, közérthetőbb szimbólum, amely nyelvi jeleket használ, így a nyelvi kifejezésben is használható, nem csak képi megjelenítésben. A magánhangzók elhagyásával keletkezett, így beszélt nyelvben nem, de írott közlésformákban használható és többen használják is, főként azok, akik a váltás időszakában ismerték meg a Somert. Nem fejezi ki mindazt, amit a szemel magában foglal, vagyis nem jelennek meg a fontosnak tartott értékek; absztraktabb síkon identifikálódik, kifejezetten a szervezethez tartozásra utal.

Madrih jelvény

A különböző események és átmenetek kapcsán a someresek felvarrókat, illetve kitűzőket kapnak. Ez a gyakorlat a katonai tisztségek és kitüntetések megszerzésére emlékeztet. Ezt az új madrihok az első hulcaosztás alkalmával kapnak meg. A különböző nemzetközi szemináriumok alkalmával felvarrót kapnak, ami emlékeztet a szemináriumra, például egy jelmondat van ráhímezve, ami a szeminárium tartalmára utal.

Cofi és Cofi Noded kitűző

Az izraeli szeminárium alkalmával megrendezett cofin, ami cserkész program. A résztvevők nemzetközi csoportokban házat építenek és elsajátítják a különböző csomók megkötésének módjait és egyéb fontos képességeket. Ennek a következő fokozata négynapos sivatagi túra egy krumpilis zsákból készült hátizsákkal felszerelve. Ezek az egyéni és a csoportos teljesítményre emlékeztetnek. Amikor felvarrják, illetve kitűzik a huncájukra, mintegy státusszimbólumokká válnak és kifejezik, hogy az egyén a szervezet tagja.

Kakaó-kalács

Péntek esténként a Somerben együtt köszöntjük a Sábátot gyertyagyújtással, illetve kidussal, a saját képünkre alakítva. A kidust hagyományosan borra szokás mondani, mi azonban ennél finomabb alternatívát választottunk. Ez annyira meghatározó, sajátos eleme a someres rítusoknak, hogy dalokban, képi megjelenítésben és a beszédben is megjelenik.

Hulca

Viselése társadalmi jelentéseket hordoz magában: kifejezi viselője csoporttagságát, egyúttal saját identitását is megerősíti, így egyszerre közvetít kulturális tartalmakat kifelé, a társadalom irányába, azon belül is a saját csoport és a külső csoport felé is, valamint a ruhán belülre, saját maga számára. Fontos kulturális tartalmakat közvetít viselőjéről és saját maga számára is identitásképző erejű, mivel mind a szabása, mind a rajta szereplő szimbólumok a someres identitás egy-egy értékét jelenítik meg, ezáltal a viselése is szimbolikus cselekvés: viselője magára veszi magát a szervezetet. A jelentések a szervezeten belül, a tagok számára a közös csoporttagságot mutatja, illetve a szervezeten kívüliek számára szimbolikus határt képez.

Források

1. Boglár L.: Vallás és antropológia. Szimbiózis sorozat. ELTE BTK, Budapest, 1995
2. Turner, V.: Szimbólumtanulmányok. In: Niedermüller P., Hoppál M.: Jelképek – Kommunikáció – Társadalmi gyakorlat (173-186 old.) Tömegkommunikációs Kutatóközpont. Budapest, 1983
3. Pál J., Újvári, E.: Szimbólumtár. Balassi Kiadó, Budapest, 2001
4. Magyar Cserkészszövetség Arculati kézikönyv (h.n.), 2015 www.somer.hu/ideologiai-kezikonyv/11/1
5. Steiner Noémi: „A hulcád alatt ott van minden, ami kellhet.” Kultúra és identitás a Hasomer Hacair ifjúsági szervezet szimbólumainak tükrében. (Szakdolgozat, kézirat) www.somer.hu/ideologiai-kezikonyv/11/2

Kitűzők, jelvények és zászlók

A Hasomer Hacair Világmozgalom 2014. évi
Európai Veida dokumentumának fordítása

A jelentőségük

A kitűzők és a jelvények a Someresek főbb mérföldköveit szimbolizálják, amikkel a mozgalomban való személyes útjuk során szembenéznek. Egy olyan mozgalomban, mint a Hasomer Hacair, az olyan szimbólumok mint a kitűzők, jelvények, és legfőképpen a zászlók, nagyon lényegesek, mivel az ideológiát szimbolizálják.

Nemzetközi táborok

Az európai mozgalom nemzetközi táborainak lehetnek kitűzői és jelvényei, ezeket mindazok viselhetik, akik azokon részt vettek.

Felelősség

Ahhoz, hogy a Someres kiérdemeljen egy kitűzőt, le kell tennie egy esküt, ami az adott kitűzővel kapcsolatos. Amikor egy kvucá tagjai Madrihok lesznek, kapnak egy kitűzőt azután, hogy elmondják az esküt, miszerint személyes példamutatói (Dugma Isit) lesznek a mozgalom értékeinek és eszméinek. Az egyetlen célja a kitűzőknek és a jelvényeknek, hogy emlékeztessék a Somereseket a mozgalom értékei felé irányuló felelősségeikről. Tehát nem képviselnek semmiféle fontossági fokozatot a tagok között. A csoportoknak minden fészekben meg lehet a saját szimbóluma, ami lehet kitűző, jelvény vagy zászló.

A zászlók

A mozgalom zászlaja a szemel zászló. Más zászlókat is lehet mellett használni, de nem lehet azt helyettesíteni. Ha további zászlók is fel vannak tüntetve, azoknak kapcsolódniuk kell az eszméinkhez és kisszebbeknek kell lenniük a szemel zászlónál. A zászlókat használni kell a ceremóniák alatt. Olyan demonstrációk alatt is mutatni kellene őket, amelyek értékei egyeznek a Hasomer Hacair értékeivel.

Hulca, az összetartozás jelképe

Írta: Steiner Noémi

A hulca szó héberül inget jelent, így nevezik a cionista ifjúsági mozgalmak egyenruháját, a szervezet nevének megjelölésével, vagyis a Someresek hulcáját teljes nevén hulca somritnak hívják.

A test minden kultúrában a társadalmi jelentések kifejező eszközévé válik: emberi mivoltunk alapvető része a test megváltoztatása, átalakítása – akár csonkítás, testfestés, ékszerek, és így az öltözködés különböző formáival is –, ezáltal a természetes test társadalmivá válik, a társadalmi élet egyik elsődleges fontosságú hordozójává, amelyen megjelennek a társadalmi viszonyok, kapcsolatok és kifejeződik a személyes identitás. A hulca viselése is társadalmi jelentéseket hordoz magában: kifejezi viselője csoporttagságát, egyúttal saját identitását is megerősíti, így egyszerre közvetít kulturális tartalmakat kifelé, a társadalom irányába, azon belül is a saját csoport és a külső csoport felé is, valamint a ruhán belülre, saját maga számára.

Azokban az országokban, különösképpen Izraelben, ahol több ifjúsági szervezet működik, nagy jelentősége van a viselésének: a fiatalok látják egymáson, hogy ki hova tartozik, és minden jelzést értenek rajta a szabás, a szín, a jelképek sokaságában. Magyarországon a gyerekek jelenleg két hulcát ismernek föl, a Somereset és a Hanoar Hacioniét. A két hulca kinézetében jelentősen eltér egymástól, és a viselés kultúrája is nagyban különbözik. Ebből kifolyólag a someres hulca Magyarországon kevésbé számít referenciapontnak, mint Izraelben; tudatosítja az etnikai identitás határképző jellegét, ennek a határnak a számontartása fontosabb, mint ennek a kulturális jelzése.

A hulcát valójában nem tekinthetjük olyan értelemben egyenruhának, mint ahogyan például a katonaságban vagy a börtönökben – a tagok nincsenek kötelezve a viselésére, sőt: nincs is hulcája mindenkinek, akivel egy program látogatása során találkozhatunk. Ha bekapcsolódunk egy programra, azt látjuk, hogy bizonyos emberek kék inget, hulcát viselnek, mások azonban nem.

A hulca a viselője számára többet jelent egy egyszerű öltözéknél, egyszerre a közösségi identitást is magában hordozza, vagyis a szervezethez tartozást mutatja kifelé – például *„mentünk mindenféle eseményre ahol mutogattuk magunkat, mint Someresek és ott ugye hulcát*

kell viselni". Ezzel egy időben individuális kapcsolat is kialakul mind a hulca: „*nagyon örültem neki, hogy végre-alahára megkaptam, és ez lesz az én huncám*”, mind az egész közösség felé: „*amikor megkaptam a huncámot, azt éreztem, hogy ez most már hivatalos, ide tartozom és kész, befogadtak*” – emlékezett vissza egyik beszélgetőtársam erre a folyamatra.

Szimbolika

Bemutatom a huncán megtalálható szimbólumokat, az önmagukon túlmutató jelentést hordozó elemeket, ebből látható lesz, hogy szinte minden részlet tudatosan hordoz fontos tartalmakat.

Szabás, anyag, szín

A hulca kék vászon anyagból szabott bő, lezser ing, amelyet a nyakánál gombok helyett fehér cipőfűző fog össze. A munkásing-szabás és a zsebek a munkában való kiteljesedést jelképezik, míg a gallér és a mandzsettagombok erősítik a ruha ünnepélyes jellegét.

A huncának tehát kettős a funkciója, melyet a szabás is kifejez: egyfelől munkaruha, amiben lehet a földeken dolgozni és a szó legszorosabb értelmében fölépíteni Izrael országát. Ez a cionizmus hagyományos eszményéhez kapcsolódik és emlékeztet a kibucok lakóinak hagyományos öltözkéire.

Másfelől ünnepi jelleget képvisel: valójában formális öltözet is, mely mutatja a mozgalomhoz tartozást, továbbá szervezeti identitást közvetít. A formális eseményeken, rítusokon szinte kötelező ebben megjelenni, továbbá magához a huncához is kapcsolódik rítus, ezáltal többletjelentést hordoz, szakrálissá válik.

A hulca kék színe és a gombok helyett használt fehér cipőfűzője Izrael színeit jelentik meg, ezáltal a cionizmus eszméjét. Izrael állam zászlajának az ötlete a bázeli cionista kongresszusról származik, David Wolffsohn elgondolása alapján:

„Van zászlónk – és ez kék és fehér. A tálit (imasál), amit magunkra terítünk imádkozás közben: ez a jelképünk. Vegyük ki a tálitot a tokjából és bontsuk ki Izrael szeme és a nemzetek szeme láttára.”

Fontos észrevenni, hogy még az ugyanahhoz a szervezethez tartozó huncák sem egyformák. Anyagukban, színükben és szabásukban is kis mértékben eltérhetnek egymástól. Ennek az az oka, hogy egy-egy

hulcaosztó rítus alkalmával Izraelből rendelnek hulcákat, így azok mindig kicsit eltérőek.

A szín és a szabás – ez a két alapvető dolog – megjeleníti a Somer három legfontosabbnak tartott értékét, a három alappillért (szocializmus, cionizmus, judaizmus), illetve a három alappillérnél kifejtettebb, de még mindig nagyon alapvető értékek megfogalmazását, a someres tíz parancsolatot – noha a Somer értékrendjében eltávolodott a vallásosságtól, az elnevezés mégis a zsidóság legalapvetőbb törvényeit, a bibliai Tízparancsolat képzetét társítja a saját alapvető „törvényeihez”. Ezek – a három alappillér és a tízparancsolat – kirajzolja a Somer alapvető ideológiáját.

Fűzők, gombok és egyéb részletek, valamint jelentésük a hulcán

A hulca egyik kiemelt jellemzője, hogy a nyakánál gombok helyett fehér cipőfűző, héberül szroh köti össze. A gallér alatt jobb és bal oldalon három-három gomblyuk található egymás alatt, a cipőfűző alulról fölfelé, egymást keresztezve van befűzve. A cipőfűző a cserkészek egyik jelképe, a cserkész múltból átvett szimbólum. A fehér szín szimbolizálja továbbá a tisztaságot és testvériességet, így a kék inggel együtt kiadja Izrael zászlójának a színeit.

A cipőfűzőt a bal oldalon hosszabban hagyják lógni, mivel a szervezet baloldali (az izraeli politika szerint). A Hasomer Hacair szervesen kapcsolódik a Merez nevű izraeli politikai párthoz.

„A Merez baloldali izraeli pártként határozza meg magát, az emberi és civil jogokat hirdeti, a szociáldemokrata gazdaságot, és vehemens ellenzékét képezi a megszállás folytatásának, és politikai befolyásnak. A Merez hisz az egyenlőség, erkölcs, igazság és béke értékeiben és képviseli is azokat.”

A cipőfűző hosszabbik szárára sokan csomót kötnek, ez a diaszpóra zsidóságának összetartozását jelenti, illetve egyesek hármat, ezzel is emlékeztetve magát a három pillérré. Van, aki annyi csomót köt rá, ahány éve tagja a szervezetnek. Ezek sokszor csak automatikusan működnek, anélkül hogy a viselője számára lenne megfogalmazott, tudatos jelentése, inkább szokásoknak tekinthetők.

Hadd osszam meg egy saját történetemet ezzel kapcsolatban. Egyszer egy lány hulcáján, aki utánam lett Mádrih, észrevettem, hogy

mind a két cipőfűző szára a bal oldalon lóg, tehát a rövidebb szár nincsen befűzve a legfelső jobb oldali gomblyukba. éppem úgy, mint az enyém. Megkérdeztem tőle, hogy ez direkt van-e így vagy csak kicsúszott – azt válaszolta, hogy így szokta hordani, mert így látta tőlem is.

Én tényleg mindig ilyen furcsán, féloldalasan fűztem a hulcámat, de ennek kevésbé ideológiai az oka, inkább a véletlen és a megszokás hozta így. Az történt ugyanis, hogy amikor a hulcámat kaptam, nem voltak hozzá cipőfűzők, ezért ideiglenesen fehér ruhaszárító kötél darabjával fűzték be. Ezt később kicseréltem cipőfűzőre, de csak olyan rövidet találtam, amit nem tudtam rendesen átfűzni és a rövid szára mindig kicsúszott. Ezt egy ideig észre sem vettem, és nem is emlékszem már, hogy mikor döntöttem úgy, hogy ez lesz az én saját stílusom (talán nem is volt tudatos döntés); mindenesetre, amikor végre belefűztem egy rendes hosszúságú fűzőt, így hagytam: mindkét szár egy oldalon lóg. A később kapott hulcáimba is így fűztem, és nem is gondoltam, hogy valaki egyszer követni fogja a példámat. Amikor pedig az a megtiszteltetés ért, hogy egy új Mádrih hulcáját fűzhettem, neki is így adtam tovább.

A hulcán a számoknak is jelentése van. A cipőfűzőt a három pár gomblyukon keresztül háromszor fűzik át, ez a három alappillérre utal. Összesen tíz gomblyuk található a hulcán: hat a cipőfűzőnél (ezekhez nem tartozik gomb), egy-egy a két ingujjon a mandzsettagomboknál és a két zseb is egy-egy gombbal zárható. Ez a tíz gomblyuk a sikeres tíz parancsolatra emlékeztet. Ez a fajta szimbolika hasonlóságot mutat a zsidóság egy öltözékére, a cicit vagy cicesz viselésére.

A someres szemel

Jelentős különbség lehet még a szemel, vagyis a Somer jelképének megléte, illetve hiánya a hulca hátulján. 2013-ban, a Hasomer Hacair fennállásának 100. évfordulójára megváltoztatták a hivatalos szemel stílusát; az új jelkép modernebb formákat követ, letisztultabb, mint a régebbi, de a szimbólumok nem változtak.

A fehér, nyomott mintában a készítőknak van bizonyos szabadságuk – néhány ken saját hulcát készített, a ken nevével (például a budapesti ken neve Ken Budapest, a bécsi fészket pedig Ken Tel Amalnak hívják), vagy egy-egy eseményhez, például egy szemináriumhoz is készülnek hulcák, ez máris kapcsolódási pontot tud nyújtani két embernek, akik felfedezik, hogy ugyanazon a szemináriumon vettek

részt, illetve egy évszám támpontot nyújthat valakinek, ha esetleg a másik már hosszú ideje van a szervezetben. Ezek a formális különbségek „*az identitásépítés külsődleges bizonyítékai*” lehetnek – elkülöníthetnek, illetve a közös identitás alapjául szolgálhatnak.

Felvarrók és kitűzők – az egyéniség megjelenítése

Láttuk, hogy maguk a hulcák nem teljesen egyformák, azonban még ezeken túl sokan igyekeznek saját képükre formálni az egyenruhát, így nem csak a csoporthoz tartozás kollektivitását fejezi ki, hanem individuális tartalmakat is közvetít. Ennek vannak hivatalos formái, a felvarrók és kitűzők, ezek mellett sokan saját egyéniségüket is igyekeznek kifejezni egészen különböző módokon.

„A hulcám most már persze nem csak sima kék, hanem tele van felvarrókkal, amiket a szemináriumokon kaptunk, meg someres kitűzőkkel és egyéb dolgokkal is, amik ugyan nem Someresek de úgy éreztem, hogy... ott a helyük a kék anyagon.(...) Remélem, hogy a Mádrih jelvény is ott fog virítani.”

A különböző események és átmenetek alkalmával a Someresek felvarrókat, illetve kitűzőket kapnak. A hulcaosztás rítusa fejezetben láthatjuk, hogy a hulca megkapása a beavatódás első lépése, itt kapják meg az egyenruhát, amelyre további jelvényeket gyűjtenek – ez a gyakorlat a katonai tisztségek és kitüntetések megszerzésére emlékeztet. Az egyik legalapvetőbb példa a Mádrih jelvény megkapása: ez egy piros felvarró, arannyal hímzett someres jelvény, amelyet az új Mádrihok az első hulcaosztás alkalmával kapnak meg. A különböző nemzetközi szemináriumok alkalmával felvarrót kapnak, ami például egy ráhímzett jelmonddal utal a szeminárium tartalmára. A felvarrók mellett kitűzőket is lehet gyűjteni; ilyen az izraeli szeminárium alkalmával megrendezett cserkész program, a cofi. Itt a résztvevők nemzetközi csoportokban házat építenek, továbbá elsajátítják a különböző csomók megkötésének módjait és egyéb fontos képességeket. A másik hasonló program a cofi noded (a cofi következő fokozata): négynapos sivatagi túra egy krumplis zsákból készült hátizsákkal felszerelve. Ezek a jelvények mind az egyéni és a csoportos teljesítményre emlékeztetnek, mintegy státusz-szimbólumokká válnak és kifejezik az egyén betagozódottságát a szervezetben.

Vannak olyan kitűzők és jelvények, amik nem kitüntetésként kerülnek a hulcára, ilyen például az országra utaló kitűző, a magyar

Someresek SMR kitűzője. A nemzetközi szemináriumokon nagy hagyományai vannak a cserélgetésnek is – néhány új barát megállapodik, hogy kitűzött vagy pólót cserélnek, esetleg az egyik ken a másiknak ajándékba ad néhány ilyen jellegű ajándéktárgyat, vagyis így a hulcákon megjelenhetnek a nemzetközi kapcsolatok is.

Összegezte

A hulca fontos kulturális tartalmakat közvetít viselőjéről és saját maga számára is identitásképző erejű, mivel mind a ruha szabása, mind a rajta szereplő szimbólumok a someres identitás egy-egy értékét jelenítik meg, ezáltal a viselése is szimbolikus cselekvés: a hulcát hordó ember magára veszi magát a szervezetet. A jelentések a szervezeten belül, a tagok számára mutatja a közös csoporttagságot, a szervezeten kívüliek számára pedig szimbolikus határt képez.

Idézetek Someresektől

(Az interjúkat 2015-16-ban készítettem akkori Someresekkel – Mádrihokkal, kerenekkel, Hánihokkal és Bogerekkel)

„Nekem is megvolt ez a három tábor és eljött az őszi táborban a hulcaosztás ideje, nagyon izgatott voltam (...), de mivel már a többi kerén kapott hulcát, csak én és a D. nem kapott, ezért minket, úgy, ahogy volt, elfelejtettek. Igazából nekem egy kicsit rosszul esett, de gyorsan túltettem magam, rajta mert gondoltam, hogy volt valami oka vagy majd máskor odaadják és ezért így nem tördtem vele.”

„Innentől kezdve én voltam a legbüszkébb, hordani ezt a felsőt, amikor csak tehettem; péntekenként, olyan rendezvényeken, ahol megjelentek az ifjúsági szervezetek, sőt még volt, hogy Szarvason is. A hulcámmal csak egyetlen egy baj volt, az, hogy aki sosem volt someres, az nem értette, aki meg Someres, annak meg fölösleges volt arról beszélnem, mekkora eszmei értéke van számomra.”

„Nagyon csalódott voltam, már szinte a sírás határán voltam, és nem érttem, hogy én miért nem kaptam meg e majdhogynem kitüntetést, amellyel szinte minden tekintetben a Somer részévé válok. Aztán a nyári izraeli szemináriumon kaptam egy hulcát, de a hulcának számomra eszmei értéke volt, viszont ezzel a sztorival összetörték bennem minden szeretetemet a hulca iránt, számom-

ra ez már csak egy kék ing, ez pedig azért van mert az igazságérzetemnek egy rossz élménye volt, ami persze egy rossz dolog, mert a hulcának értéknek kéne lennie.”

„Kis dolgok is, hogy mindig néztem, hogy van egy ilyen kis más színű hulcák, és én mindig néztem, hogy azt a régiesebbet, azt a fakóbb hulcát szeretném, és akkor pont olyat kaptam.”

„Valahol mégis izgatott voltam, mert elvégre ez egy nagy dolog, szóval mindenki helyett is izgultam egy kicsit. és akkor meghalottam a húgom nevét. Sokkal jobban lefagytam, mint amikor az enyémet mondták, mert ha ő is kap, akkor én is, mert neki is ez volt az első tábora, és ugyanúgy jártunk le minden pénteken. Miközben neki kötötték, sokan már rám figyeltek, hogy én leszek a következő, meg hogy hajrá, én meg csak habogtam, hogy de mégis hogyan?”

„A.P.D., meg a G.D. (két Mádrih) és velük beszélgettünk, hogy naaa, izé, mondjátok már el, kik kapnak hulcát, és akkor mondták, hogy jaaj, izé, már nem is emlékszem, meg az van, hogy mi bealudtunk a gyűlésen, pont amikor ezt megbeszélték, úgyhogy mi nem tudjuk, és akkor én ezt elsőre tökre el is hittem, hogy ők akkor aludtak be, amikor ezt itt a táborban megbeszélték, mint kiderült, előtte már hónapokkal megbeszélték, hogy ki fog hulcát kapni.”

„Őszi táborban voltunk és a L. fűzte be nekem. Szerintem nagyon sokat számít, hogy ki fűzi be a hulcádat, én egy iskolába jártam a L.-val, és ez nem hangzik nagy dolognak, de mi minden nap együtt ebédeltünk a suliban. Vele voltam a legjobban a Mádrihok közül, így nagyon sokat jelentett nekem, hogy tőle kaptam. Tisztán emlékszem, hogy mennyire izgatott voltam. Teljesen elzékenyültem és el is sírtam magam, mikor felvehettem először.”

„Arra érdemes büszkének lenni, hogy Someres vagy. Legalábbis számomra mindig az volt. Büszke voltam arra, hogy ott voltam péntekenként, hogy táncoltam, hogy építettem a kapcsolataimat a többi Someressel, lehetett az gyermek vagy Mádrih vagy vezető vagy akárki, büszke voltam arra, hogy kimentünk a Judafesztre és társasoztunk meg kártyáztunk a megálló családokkal, és hogy

akár Magyarország másik felén is lehettem, a semmi közepén gyerekeket táboroztatni. Amikor megkaptam a hulcám, ezt az érzést ez a ruhadarab kinagyította, vagy inkább kiélesítette. Úgy értem, tudtam, meg éreztem, hogy ez van, csak olyan volt mintha inentől már nem koszos ablaküvegen keresztül néztem volna rá. Amikor megkaptam a hulcám, azt éreztem, hogy ez most már hivatalos, ide tartozom és kész, befogadtak. Elkötelezettebb lettem. Egyszerre voltam büszke és megszeppent, izgultam, de egyben tudtam, hogy ez az én helyem.”

„A múltat is idézi és megmutatja, hogy én tartozom egy olyan szervezethez, aminek nagy múltja van és vannak elvei, és ez egy tiszteletbeli rang és (...) így sokkal többet jelent már neked, hogy hulcában állsz be a hulcaosztásnál a chetbe, akkor már sokkal komolyabban veszed, át tudod élni, hogy milyen volt a régi Somereseknél, mert akkor tudod, hogy ha már hulcád van, akkor szerves tagja vagy a szervezetnek.”

„Én mondtam mindig, hogy nekem nincs és mindig kaptam egyet, ezért nekem a hulca nem lett egy ilyen szent dolog, mert már sok volt. Maga hulcaadás maradt még, amire vártam.”

„A Somerességemen nagyon nem változtatott, előtte és utána is szívvel-lélekkel Someres voltam, ugyanúgy imádom a Somert, mint előtte. Egyfajta büszkeség lett nekem, hogy vagyok olyan szerencsés, hogy kaphattam hulcát.”

„Azt hiszem a hulca lényege talán az, hogy ha hét közben, amikor éppen nincs Somer, és még annyira messzinek tűnik a péntek, ránézel, és mondjuk épp szomorú vagy valami miatt, vagy magányos vagy, szóval akkor csak így ránézel a hulcádra és tudod, hogy nincs semmi baj, mert ott van neked a Somer, ahol mindenki kék ingben mászkál és kakaót meg kalácsot eszik, és ettől rögtön megnyugszol és máris nem érzed magad olyan egyedül.”

„Azt, amelyik az első volt, csak különlegesebb alkalmakkor, vagy nagyobb programokkor szoktam felvenni, nehogy valami baja legyen.”

Források

1. Steiner Noémi: „A hulcád alatt ott van minden, ami kellhet.” Kultúra és identitás a Hasomer Hacair ifjúsági szervezet szimbólumainak tükrében. (szakdolgozat) www.somer.hu/ideologiai-kezikonyv/11/2
2. Turner, T.: Social Body and Embodied Subject: Bodiliness, Subjectivity and Sociality among the Kayapo. *Cultural Anthropology*, 1995 143-170.
3. Nadel, R. S. (2013. 05. 03.). The Religious Significance of the Israeli Flag. *The Jewish Press*: <https://somer.hu/ideologiai-kezikonyv/12/1>

Mifkád, a közösségi együttlét

Írta: Somogyi Hanna

A mifkáról általánosságban

A mifkád az a hely és alkalom, amikor az egész ken együtt van jelen, teljes közösségként. Táborokban mifkáddal indítjuk a napot, majd a záró esten különleges mifkásra jövünk össze, amit mifkád es-nek nevezünk. Ekkor „létszámellenőrzést” tartunk, vagyis ellenőrizzük, hogy mindenki jelen van-e. A mifkád során különleges módon kommunikálunk. Ekkor több dvar-ra, vagyis beszámolóra kerül sor, melyeket legtöbbször a ros ken tart. A téma lehet politikai vagy bármi, amit éppen fontosnak tart elmondani.

A mifkád lefolyása rendkívül pontosan szabályozott, a résztvevőktől nagy fegyelmet igényel. Ezt kevésbé szeretjük és szoktuk meg a somerben, de pont e miatt az erőteljes vonása miatt tartjuk nagyobb tiszteletben, és ez teszi különlegessé a ceremóniát.

Fontos tudni, hogy a mifkád globális érvényű esemény. Minden ország valamennyi kenje csaknem azonosan, legfeljebb minimális változtatásokkal bonyolítja le. Ez is megerősíti a közösségi érzést, bárhol a világon biztonságot ad, ha tudod, mi történik a mifkádon.

A mifkád megjelenése és a szimbólumok jelentése

- Az alakzat a héber het (vagy a magyar U) betű formájára hasonlít. Ez a legpraktikusabb: könnyű tartani az egyenes vonalakat és mindenki látja a másikat. Az alakzat komoly és ünnepélyes légkört teremt.
- Elhelyezkedés: a Hánihok csoportokban (kvucákban), kor szerint növekvő sorrendben alkotják balról jobbra a három oldalt. A forma nyitott oldalán áll a ros ken és a saliah. A csoportvezető Mádrihok a csoportjuk előtt egy lépéssel vagy velük egy vonalban is állhatnak.
- Zászlók: olyan helyre érdemes tenni, ahol mindenki látja. A szervezet zászlajának mindenképp jelen kell lennie, Izrael és az adott ország zászlói nem kötelezőek, de ajánlottak.
- Öltözet: kötelező a hulca viselése. Ez is erősíti az egyenlőségérzetet és az ünnepélyességet.

- Énekek: a mifkád ideje alatt csak someres dalokat lehet énekelni. A mifkád egy meghatározott pontján mindig elénekeljük az izraeli himnuszt, a Hatikvát is.
- Beszéddek: többen tarthatnak beszédet, meghatározott sorrendben.

A Mifkád menete

A mifkádnak nagyon pontos, precíz menete (forgatókönyve) van, minden esetben ezt követjük:

1. „Somrim Laavor ledom”
2. „Ámod Dom”–mindenki vigyázzba áll
3. „Somrim Lehitpaked”–jelentés
4. „Ámod Noá”–pihenj!
5. „Ádom Dom”–vigyázz!
6. „Bá mifkád haze ánáhnu X somrim vesomrot mi kvucát (A CSOPORTOD NEVE)”–Jelentés
7. „Bá mifkád haze ánáhnu X somrim vesomrot”–Táborvezető jelenti az egész tábor létszámát, majd megismétli magyarul.
8. „Ámod Noá”
9. „Ámod Dom”
10. „Dvár háSaliáh”–a saliah beszéde
11. „Ámod Noá”
12. „Saliáh beszél”
13. „Ámod Dom”
14. „Dvár haRosh Máháne”–a táborvezető beszéde
15. „Ámod Noá”
16. Táborvezető beszél
17. „Ámod dom”
18. „Dvár háHánihim*ot” – Háni-hok beszéde
19. „Ámod Noá”
20. Hánih beszél
21. „Ámod dom”
22. Tűzírás
23. „Sirat Hatikva”– Hatikva eléneklése
24. „Ámod Noá”
25. „Ámod Dom”
26. „Sálos kriet Hazak veAmac”– Hazakolás 3x
27. Somer indulók
28. „Mifkád hofsi” – oszolj

Személyes példamutatás

(Dugma Isit)

Írta: Barna Lili, Hajdu Lili

Az informális oktatás módszertana a személyes tapasztalatokra, a megélésre épül. Mi lehetne erősebb tapasztalás és megélés, mint a Mádrihnak a személyes példája, mindazon dolgok összessége, amit ő tesz vagy nem tesz, ahogyan egy adott helyzetben viselkedik, vélekedik. Lehet ez egy konfliktus, mindennapi helyzet, olyan szituáció, melyben a szüleivel beszél, elesettebbekkel, vagy akár a tömegközlekedésben vesz részt. Minden élethelyzetben jelen vagyunk, példaként állunk a gyerekek előtt.

Példát mutatunk, amikor kezet mosunk, amikor kommunikálunk, viszonyunkkal az ételhez, viszonyunkkal a testünkhöz. Példa, ahogyan beszélünk a Mádrih társainkkal, a feletteseinkkel és a gyerekekkel. Példát adunk, amikor szomorúak vagyunk és amikor életünk legjobb napja van: példát mutatunk az érzelmek, az élethelyzetek megélésében.

Ezt jelenti Mádrihnak lenni.

Ez folyamatos tudatossággal, folyamatos jelenléttel jár. És folyamatos lehetőséget ad arra, hogy másokat segíts az életükben, mások számára értékeket közvetíts.

A legfontosabb azonban a hitelességed. Meg kell értened: példaképnek, személyes hősnek lenni nem könnyű. Ahhoz, hogy a saját személyes hősöd is lehess, tudomásul kell venned, hogy a tökéletesség nem a teljes megfelelés a külső tényezőknek, hanem a saját tökéletlenségeid kontextusba helyezése.

Informális oktatási vezetőként, ifjúsági szervezeti vezetőként és olyan emberként, akinek lehetősége van hatást gyakorolni fiatalok életére, szemléletmódjára, nemcsak hatalmas lehetőséget kínál, de egyben óriási felelősség is.

Ehhez önfegyelemre, önismeretre van szükséged. Viszonzásképpen megélheted, hova vezet ez az út. A tudatosság rengeteg energiát, pozitív megerősítést és gyönyörű történetet rejt. Mi hiszünk benned és hiszünk mindenki benn.

Mádrihként nem főnöknek kell lennünk, és nem is valamiféle kívül-

ről jött, mástól kapott autoritású vezetőknek. Mádríhként elsődlegesen a személyes életünkkel, személyes példánkkal, létezésünkkel és jelenlétünkkel tanítunk.

A tanítás nem pusztán az elméleti ismeretanyag átadását jelenti, hanem a mindennapi élet mindennapi megélését, etikai, erkölcsi megközelítésének közvetítését is jelenti, személyes példán keresztül.

A cél a hitelesség és a példaértékűség, az útmutatás és a mások útjának segítése.

Ha a foglalkozás felkeltette az érdeklődésedet, javasoljuk megtekintésre:

Leadership and Being
a Role Model – 20 Ideas

www.somer.hu/ideologiai-kezikonyv/14/1

What is a Role Model?
Five Qualities that Matter to Youth

www.somer.hu/ideologiai-kezikonyv/14/2

How To Be A Role Model

www.somer.hu/ideologiai-kezikonyv/14/3

Teachers Are Role Models

www.somer.hu/ideologiai-kezikonyv/14/4

Leading by Example

www.somer.hu/ideologiai-kezikonyv/14/5

25 Ways Teachers Can Be Role Models

www.somer.hu/ideologiai-kezikonyv/14/6

Leading by Example

www.somer.hu/ideologiai-kezikonyv/14/7

Fontos a személyes példamutatás

www.somer.hu/ideologiai-kezikonyv/14/8

A nonformális és informális oktatás és tanulás ideológiája

Írta: Fritz Zsuzsa, Bedő J. István

Non-formális (nem formális) oktatás és tanulás

A nonformális (nem formális) oktatás a formálisnál kötetlenebb oktatási forma mind folyamatát, mind célját, mind jellegét tekintve.

Ennek alapvető oka, hogy a nonformális oktatás keretei oldottabbak, hiszen az ismeretszerzést nem követi vizsga, mindenki „*magának*” tanul. Ebből az is következik ugyan, hogy az itt szerzett tudásról a résztvevő nem kap bizonyítványt, vagy egyéb, széles körben elismert tanúsítványt. Ez azonban nem jelent problémát, mert a nonformális oktatás céljai általában nincsenek szoros kapcsolatban a munka világgal: itt a résztvevők motivációit általában a személyes érdeklődés, a személyiségfejlesztés, vagy az önkifejezés igénye adja.

A nonformális oktatási szituációk a praktikus ismeretek, a mindennapi tudás megszerzésének szinterei. A nonformális szintereken szerzett ismeretek és készségek szerepe igen jelentős a társadalom szempontjából. Ebben a kínálatban nagyon lényeges, hogy meglegyenek azok a programok, melyek a oktatást mint pihenést, aktív szabadidő-eltöltést vagy önkifejezést testesítik meg. Ezek ugyanis azok a szinterek, melyeken a hallgató (hanih) az oktatást nem kényszerként vagy fárasztó feladatként éli meg, mert vonzza az, ami ott történik, szívesen tölti szabadidejét hasonló érdeklődésűek körében, és az önállóság sikerélményt ad számára.

Az oktatást ilyen szituációkban leggyakrabban nem is élik meg „*oktatásként*”, hiszen nem iskolapadban ülnek, nem vizsgáznak, teljesítményüket nem osztályozzák, bár minősítik. A nonformális oktatás lényege egyrészt éppen ebben a sajátosságában rejlik: a tanulás közben a résztvevők pozitív tapasztalatokat és sikerélményeket szereznek.

A nonformális oktatás másik értéke, hogy szinte észrevétlenül tesz nyitottabbá, kreatívabbá és műveltebbé. A képzések során megismerünk másokat, tapasztalatokat szerzünk eddig ismeretlen szituációkban, kipróbáljuk magunkat új területeken és mindeközben rengete-

get tanulunk. A későbbiekben felhasználjuk majd itt szerzett oktatási képességeinket, új kapcsolatainkat, valószínűleg aktívabb kultúrafogyasztókká válunk és nyitottabbak leszünk az új ismeretek megszerzése iránt.

Rugalmas jellegéből adódóan a nonformális oktatási rendszerek a formálisnál sikeresebben tudnak igazodni a résztvevők előzetes ismereteihez. Bármilyen oktatási folyamat sikere részben azon múlik, mennyire tudjuk az új ismereteket a már meglévőkhöz kapcsolni. A kisebb közösségek (a kvucák) a formális rendszerekben nem feltétlenül a résztvevők azonos előzetes tudásszintje alapján jönnek létre. Leegyszerűsítve: a csoportokba kerülő Hánihek ugyan többé-kevésbé azonos korosztályhoz tartoznak, de ez nem jelenti azt, hogy ismereteik azonos szinten lennének. Ez függ az iskolától, a családtól, és számos más tényezőtől. A nonformális oktatás esetében azonban hiányoznak a külső szabályozók, így marad idő és motiváció a csoport ismereteinek feltárására, és közelítőleg azonos szintre hozásra is – emellett pedig lehet a kitűzött célok is módosítani.

A nonformális oktatás másik lényeges jellemzője, hogy itt valósulhat meg igazán a (csaknem) mellérendelő jellegű (ezért ideálisnak tekintett) Mádrih–Hánih kapcsolat, bizonyos fajta partneri viszony, ami egyáltalán nem azonos az iskolai keretek között megszokott, alá-fölérendelő viszonyal.

Ebben a kapcsolatban a Mádrih bizonyos esetekben a tanár/oktató, máskor a szülő vagy a tanácsadó szerepkörébe lép. Így lehetséges a Mádrih és a Hánih közötti folyamatos, párbeszédés tapasztalatcsere, a mellérendelő jellegű kommunikáció.

Az informális oktatás és tanulás

Az informális oktatás a legészrevétlenebb, de életünk során a leggyakrabban előforduló oktatási forma. Szinte bárhol és bármikor megtörténhet: utazás közben, kötetlen beszélgetések során. Az informális tanulás lényege annak tervezetlenségében rejlik. Az ismereteket nem tudatosan keressük: véletlenül „szippantjuk fel” őket (játék közben, táborozások, kirándulások alkalmával).

Az informális oktatás jellemzően kísérőtevékenységként van jelen az életünkben, ebben az esetben a Mádrihnek nem közvetlen célja az oktatás: új információkhoz juttatjuk a Hániheket beszélgetés közben, bárhol sétálva vagy az interneten szörfözve.

A formális és nonformális dimenziókkal szemben az oktatás ilyenkor járulékos tevékenység, ezért nem kötődik intézményrendszerhez, és általában nem is tudatosodik sem a Mádrihban, sem a Hánihban... – annak ellenére, hogy életünkben ez a leggyakoribb oktatási forma. A formális és nonformális oktatást általában informális is kíséri.

A Hasomer Hacair mozgalom oktatási útmutatója

A Világmozgalom oktatási alapvetésének fordítása

- A Hasomer Hacair autonóm szervezet fiatalok számára, amely képessé teszi őket arra, hogy kreatív és tartalmas életet éljenek.
- A Hasomer Hacair Bogerja olyan humanista, aki hisz az egyenlőségben, és ennek szellemében cselekszik.
- A Hasomer Hacair Bogerja önállóan és kritikusan gondolkodó személy, aki saját életét és környezetét is kritikusan kezeli.
- A Hasomer Hacair Bogerja ismeri saját értékeit és alternatív társadalmat hoz létre a mozgalom alapértékei – cionizmus, szocializmus és judaizmus – szerint, a Somer közösségen belüli tevékenységének a részeként.¹

Alapelvek – Általános áttekintés

Ez az útmutató tartalmazza a mozgalom központi koncepcióit és oktatási elképzeléseit. Ezek az eszmék és koncepciók képezik életünk ideológiai alapját.

A kiinduló alapvetést a következő mondat határozza meg a legérzékletesebben: „Aki egyszer Someres – mindig Someres [marad]” (Pa’am Somer – Tamid Somer). A Hasomer Hacair mozgalom az ember életének nem csak egy bizonyos szakaszára érvényes. A Hasomer Hacair ifjúsági mozgalom olyan elvekre nevel, amelyek az évek múlásával is értékállóak. A mozgalom arra ösztönzi a tagjait, hogy világnézetüket minden életkorban és életszakaszban aktualizálják. A Hasomer Hacair egész életet átfogó mozgalom – ha azonosulsz az általa képviselt eszmékkel, ezeknek megfelelően kell élned.

A képzés évei során három szinten közelítjük meg az alapvetést: személyes, csoportos (kvuca) és ideológiai szinten. Az egyes szintek egymástól elválaszthatatlanok, a másik kettő nélkül értelmetlenné válnak (a személyes szintet a csoport szint inspirálja, és mindkettő értelmét veszti az ideológiai szint nélkül).

1) A Somer közösség mibenlétéről folyó vita még korai szakaszában van, a továbbiakban ezt a Hágámáról és a Bogeri aktivizmusról folyó általános vita részeként fogjuk kezelni.

Személyes szint

Arra törekszünk, hogy megtaláljuk a mozgalom minden tagja számára a megfelelő helyet és feltételeket a személyes kiteljesedésre, hogy ideológiai alapállásának megfelelően idővel ő maga is képes legyen célokat kitűzni – a kenen kívül és belül –, és képes legyen a kitűzött cél elérése érdekében végrehajtani elképzeléseit.

A csoport szinten el kell érnünk, hogy minden haver képes legyen kifejezni a saját érzéseit, belső konfliktusait, gondolatait és véleményét. Az egyénnek a közvetlen csoportjában egyenrangúnak kell magát éreznie az egyenlők között.

A Ken szintjén az egyénnek meg kell találni a módját, hogy kifejezésre juttassa képességeit és tehetségét (kulturális események, újságírás a helyi újságban, tevékenységekben és kirándulásokon való részvétel stb.). Oktatóként mindenkit segítenünk kell abban, hogy megtalálja helyét a mozgalomban és megtalálja someres létének értelmét.

Szeretnénk még megemlíteni néhány további szempontot is: hozzáállása legyen kritikus a kultúrához, az elköteleződéshez, a felelősségvállaláshoz és a vezetéshez:

- Kritikus hozzáállás a kultúrához és a tagok helyéhez – a kultúrához való hozzáférés eszközeinek fejlesztése; a jelenlegi helyzet kritikája; az én szerepem a változást elősegítő személyként.
- Elköteleződés, részvétel a tevékenységekben, kezdeményezés és tevékenységek létrehozása a közvetlen csoportom számára, továbbá felelősségvállalás a társaimért és barátságos viselkedés velük.
- Részese lenni a Ken közösségi életének – aktív szerepvállalás a Va'adotban, és a mozgalom kulturális életében –, tanulás a felelősségről, tervezésről, stratégiai tervezésről és kezdeményezésről.
- A ken és a hadraha vezetése (Mádrih, va'ada koordinátor, a ken vezetője stb.). A haver felelősséget vállalt a mozgalom fiatalabb tagjaiért, szervezi a mozgalom tevékenységeit és napi gyakorlatát – ami inspiráló a havernak, mert ennek révén a kvucájával együtt hasznosíthatja megszerzett tapasztalatait –, továbbá folyamatos gondolkodásra serkenti a mozgalomhoz fűződő kapcsolatáról és az ahhoz kapcsolódó ideológiáról. A havernak – mint helyi someres vezetőnek – el kell mélyítenie tudását és ismereteit a someres ideológia és értékrendszer témakörében, és el kell döntenie, hogy továbbra is vezető és oktató kíván maradni a mozgalomban.

A csoport – Kvuca szint

Arra törekszünk, hogy a lehető legteljesebb mértékben kihasználjuk a kvuca mint közösség élményét. A kvucával kapcsolatban két megközelítési mód van: a kvuca mint cél és a kvuca mint más célok elérésére alkalmas eszköz.

A kvuca cél, mert hiszünk az emberek közti tartalmas kapcsolatok létrehozásában. A kvuca felelősséget érez a társadalom iránt, amelyben létezik (megtöri az elidegenedést és a közömbösséget). A legalapvetőbb szint egyfajta csapatépítés, tanulás a befogadásról és a megosztásról, illetve az együttműködésről egy közös kultúrában – a fiatal kvucákkal szolidaritást, kölcsönös felelősséget, együttműködést és barátságot vállalunk egymás iránt. Az idősebb kvucákkal elmélyítjük az értékekkel, társadalmi felelősségvállalással, változással, kultúrával és a jelenlegi helyzet kritikájával stb. kapcsolatos elméletet és gyakorlatot.

A kvuca eszköz is: meggyőződésünk, hitvallásunk részeként magunktól is megköveteljük az aktív szerepvállalást az életünket és a közösségeinket érintő változásokban. Hogy világos elképzelésünk legyen egy jobb életről, amely a közvetlen környezetünkéből indul ki – a kvucának a hatása nagyobb lehet, mint egyetlen személyé. Az oktatás során erős és együttműködő kvucát fogunk létrehozni, amelynek tagjai felelősséget vállalnak egymásért, fejlesztik a személyes és közösségi kreativitást, a közös küldetésüket, valamint tanulási és elemző képességüket.

A someres kvucában a Mádrihnak központi szerepe van. A tevékenységeink során alkalmazott peulákon és módszereken túl, a Hánihok számára a Mádrih alakja és az általa meghatározott Dugma Isit az elsődleges minta. A haverok és a ken közti kapcsolat hierarchikus, amely tapasztalaton, motiváción és tehetségen alapul. A Mádrih egyaránt felelős és elkötelezett a saját és a Hánihjai kvucája iránt, és arra biztatja a Hánihjait, hogy cselekedjenek ők is hasonlóképpen. A Mádrih törekszik arra, hogy szélesítse a látókörét, ugyanakkor arra biztatja saját magát és a Hánihjait, hogy kérdezzenek, és ezt a normát teremti meg a Hánihjai között.

Ideológiai-etikai szint

Erről a szintről megközelítésünket két másik szintre vezetjük le. Ez a szint ösztönöz bennünket cselekvésre a személyes szintünkön és a kvucánk szintjén. Ideológiánk és etikánk kínálják számunkra az eszközöket tetteink elemzéséhez, valamint annak megértéséhez, hogy mit miért teszünk. Ez a szint az, ahol megkérdőjelezhetjük, hogy mit, hogyan és miért cselekszünk. Így próbáljuk megérteni és tudatosan javítani mindazt, amit teszünk, és amit néha természetesnek veszünk.

A különböző kvucák az alábbi témákkal foglalkoznak, a különböző szakaszoknak megfelelően:

Foglalkozunk a parancsolatainkkal, az alapértékeinkkel: zsidóság, szocializmus, cionizmus és egyéb fogalmakkal az identitás és az életcélok tárgy köréből. Miközben ezzel a szinttel foglalkozunk, elméletben és gyakorlatban is próbára tesszük elképzeléseinket és álmainkat, és tartalmaz életmódot próbálunk kialakítani. A nevelési eszközök, amelyeket az évek során használunk: a társas érintkezés, a beszélgetés és a tapasztalatszerzés.

Egy általunk értelmesnek vagy fontosnak tartott ötlet vagy feladat megvitatása során igyekszünk megtalálni a módját, hogy arról tapasztalatot is szerezzünk. Egy ötlet feltárása során megfelelő eszközökhöz jutunk, hogy eldönthessük: megfelelő-e az ügy és méltó-e a mód vagy sem. Eszközöket kapunk, hogy eldöntsük, tovább akarjuk-e vizsgálni az ötletet vagy sem, és hogy vannak-e jobb módszerek, amelyeket kipróbálhatunk, vagy más szemszögből is megvizsgálhatjuk.

Természetesen a fiatalabb kvucákkal hosszabb lesz a tapasztalatszerzési, mint az elemzésre fordított idő, mégsem szabad teljesen lemondani róla. Másrészt viszont az idősebb kvucák ne kizárólag a megbeszélésre fordítsanak időt, hagyjanak időt a megtapasztalásra is. A tapasztalás az egyetlen út arra, hogy felfrissítsék azt, amiről beszélnek, és hogy megértsék: azok az értékek, amelyekről csak beszélnek, de nem gyakorolják, üresek és semmitmondók – akár Hánihként, akár független egyénként a maga életében.

Kezdetben minden Hánih főként a saját értékeit kutatja a kvucája számára. Ahogy idősödnek a Hánihek, a prioritásuk referenciapontja a ken és a teljes mozgalom lesz. A ken mikrokozmoszként leképezi a társadalmat; vagyis olyan autonóm közösség, amely önerejével alakítja értékrendjét és mindennapi tevékenységét, ahol a fiatalok

oktatnak fiatalokat, ahol a közösség tagjainak ereje teremti meg és befolyásolja a közösségét és a környezetét. Amikor a ken a someres életforma mintájává válik, az egyén jobban fel tudja ismerni a céljait és folyamatosan értékelné tudja, hogy milyen életmódot akar választani önmaga számára.

Alapelvek – az oktatási tevékenység lebontása és áttekintése²

A jelen anyag az 5–12. osztályok oktatási programjával foglalkozik. A fiatalabb Hániok (Gili) oktatási programját mellékletben hozzá kell tenni, a releváns tartalmakkal együtt – vagyis: a someres kvuca kialakítása, testvériesség, mások tisztelete, a Somer és az egyén viszonya, a someres kultúra mint a posztmodern valóság alternatívája – mindez gyakorlati cselekvéseken keresztül, azaz nem elméleti filozófálgatással, ami viszont a későbbi szakaszokban releváns lesz.

Az Alapelvek alapján el fogunk készíteni egy hadraha könyvecskét az összes korcsoportra és tematikus könyvecskéket is (ideológia, a Hasomer Hacair történelme, a holokauszt, ünnepek stb.). Ezek tartalmazni fogják az oktatási eszközöket, módszereket és a peulákat.

A Hasomer Hacair olyan világmozgalom, amely különböző kultúrákban és országokban fejt ki oktatási tevékenységet. Minket összeköt az ideológia, az örökség és a tradíciók. A Hanhaga Haelionával együtt minden országnak meg kell találni a megfelelő módot (konkrétabban: olyan tartalmas eljárást, amely a Hasomer Hacair ideológiáján alapul és egyeztetve van a világmozgalommal) a szimbólumaink használatára és a tradícióink megünneplésére oly módon, ami fenntartja az egyensúlyt a helyi és a világmozgalom között.

5–6. osztály – A someres kvuca

Cél: A someres kvuca létrehozása és a someres identitás alapjai.

Az én kvucám

- Integrált és stabil someres kvuca – társadalmilag és számokban.
- A kvuca tagjai közötti kölcsönös bizalom megteremtése.
- A kvuca ereje – Szinergia.
- A someres szimbólumok megismerése

²A finomhangolás és alkalmazkodás az egyes országok és kenek tekintetében az Regionális-koordinátor feladata együtt az egyes kenek Saliahjával, Slihonjaival és Bogereivel.

Interperszonális kapcsolatok

- Sztereotípiák és előítéletek a társadalomban – a másik elfogadása.
- A kenen belüli különleges kapcsolatok megértése (Mádrih, Hánih, más kvucák stb.)
- A nemek közti egyenlőség.
- Türelem és tolerancia.
- Udvarias beszéd.

Kulturális zsidóság

- Zsidó ünnepek eredete és a legfontosabb tradíciók.
- Héber dalok, izraeli táncok.

Izrael

- Izrael története és földrajza alapfokon (legfontosabb fejezetek és helyszínek).

6. osztály – további tartalmak

Cél: Tartalmas tevékenységen keresztül bemutatjuk a Hánihoknak a Hasomer Hacair ideológiáját és hagyományait.

Kvuca építése

- Formális és informális szerkezetek kialakítása a kvucában (tradíciók, felelősségi körök stb.).
- A szinergiával kapcsolatos magasabb szintű tevékenységek és a kvuca kialakítása.
- A cofiut (cserkészet) mint eszköz.

Mi a Hasomer Hacair ifjúsági mozgalom?

- Tanulás és vita a 10 parancsolatról.
- Szimbólumok és szertartások – jelentések, tradíciók, jelentőség és ethosz.

Kulturális zsidóság

- Zsidó ünnepek – az ünnepek mélyebb ismerete és a zsidó naptár-ból választott események megünneplése.

7. osztály – Összetartozás

Cél: az összetartozás erősítése a kvucában.

Kvuca építése

- Az összetartozás körei (család, kvuca, ken, közösség, nép, nemzet, emberiség és egyebek).
- Közös projekt (messzima), amely kapcsolatot létesít a kennel – fontos szempont és a kvuca első lényeges projektje lesz a Bat/Bar micva év keretében.

Az összetartozás körei

Ki vagyok én? Mi a szerepem a világon? Mi a kapcsolatom a társaimmal, a társadalommal, amelyben élek?

Someres életforma: a kultúra hatásainak kezelése (pl. dohányzás, drogok, alkohol, a kultúra szexualizálása, elidegenedés és egyebek)

Bat/Bar micva év – A haverok – tanulmányaik és a Bar/Bat micvájukra felkészülésük részeként, számos területen egy sor feladatot teljesítenek: pl. közösség, környezetvédelem, örökség, család, a mozgalom, kultúra és társadalom és a zsidóság humanista szemléletének mélyebb megértése.

Mi a Hasomer Hacair?

- Hasomer Hacair világszerte.
- Zsidó történelem (helyi és általános).
- A Hasomer Hacair története.
- Kibucok és a someres életforma.
- A 10 parancsolat.
- Cionizmus, szocializmus és zsidóság.
- „Kupa” és a kölcsönös felelősségvállalás.

Kulturális zsidóság

- Bat/Bar micva év.
- Kapcsolat a mozgalom kultúrája és a zsidóság közt.
- Tikun Adam – Tikun Olam.
- Hatikva, Techezakna és más héber dalok.

8. osztály – Közösség

Cél: a közösséghez fűződő kapcsolat erősítése; bevezetés a közösségi életforma eszméjébe.

Megismerni a közösséget, amelyben élek

- A közösségem szociális és kulturális sokszínűsége.
- Helyem a közösségemben.
- Megtanulni, hogyan legyünk politikailag aktívak a közösségünkben.

Hasomer Hacair

- Holokauszt-történelem, A varsói gettólázadás és az Üvegház.
- A 10 parancsolat.
- Cionizmus, szocializmus és zsidóság.
- Ideológiánk beépítése mindennapi életünkbe.
- A Hasomer Hacair szerepe a történelem során a világ zsidó közösségeiben.
- A Hasomer Hacair mint alternatív közösség – „Kehilatenu”.

Kulturális zsidóság

- Kulturális vagy nemzeti kisebbségi lét jelentése.
- Izrael az életemben.
- Aktív részvétel a helyi közösségi aktivitásokban.
- Felkészülés a Guc (fiatal kvucák a 9. osztályig bezárólag) irányítására.
- Felelősségvállalás és elköteleződés a mozgalom iránt.

Esemény megszervezése a teljes kennek.

Közös projekt (Messzima) a kvuca számára, amely közösségi és városi aktivitást igényel.

9. osztály – Felkészülés a someres vezetői szerepre (hadraha, tafkid, stb.)

Cél: a mozgalom ideológiájának alapos megismerése, gyakorlati alap tapasztalat a vezetésben.

Hasomer Hacair ideológia

- Politikai tudatosság és aktivitás a környezetünkben.
- A 10 parancsolat.
- Cionizmus, szocializmus és zsidóság.
- Ideológiánk beépítése a mindennapi életünkbe.
- Kapcsolatunk az országunkkal (helyi és Izrael).
- Megismerni azokat a tudósokat és gondolkodókat, akik nagy hatással voltak a mozgalomra.

Kulturális zsidóság

- Kisebbségi kultúránk megünneplése.
- Kvuca hagyományok (kabalat sabbat, ünnepek, bensőséges estek stb.)
- Szekuláris és tradicionális zsidóság.
- Héber nyelvtanulás szintek szerint, erősítve a kapcsolódást a nyelvhez.

Hadraha

- A kvucám mint Sihvat hadraha.
- A szerepem és a jövőképem a kenben.
- Mi a felelősségvállalás?
- A Va'adot aktív tagjai.
- Alap Mádrihképzés
- Hadraha tevékenység. A Mádrih személye és a Dugma Isit (példamutatás), történelem, módszerek. Európai Hadraha szeminárium. Gyakorlati Hadraha képzés. Va'adat Guc közös irányítása. Jom Acmai vezetése. Egy ünnep megszervezése a teljes kennek.

„Gub” (haverok a 10. osztálytól felfelé)

Az alapelvek kiigazítása ebben a nagyon lényeges és érzékeny fejezetben. Az alább olvasható javaslat általános elképzelés. amit a helyi iskolarendszerhez, valamint a lassan változó hagyományokhoz kell igazítani.

10. osztály – felkészülés a Hadrahára

Someres vezető szerep és Dugma Isit – példaképpé válás.

- Someres életforma: a kultúra hatásainak kezelése (pl. dohányzás, drogok, alkohol, a kultúra szexualizálása, elidegenedés és egyebek)
- A Hasomer Hacair szerepének elemzése világszerte és a közösségemben.
- A saját közösségem adminisztratív szervezete.
- Az oktatási alapelvek megismerése

Kulturális zsidóság

- Egy szabadon választott ünnep megismerése, beleértve speciális tükröződését ránk, Someresekre; az ünneplés megszervezése a kenben.
- Beit midras – közös tanulás és szövegelemzés.
- Héber nyelvtanulás szintek szerint, erősítve a kapcsolódást a nyelvhez.

Hasomer Hacair értékek

- A három alapérték mindennapi életünk során.
- A nemzetközi szocializmus és a cionizmus egyedi kombinációja.
- Politikai tudatosság és aktivitás a világban (Izrael stb.)

11. osztály – A ken vezetése

Hadraha

- Minden tagnak szerepe és felelőssége van a kenben.
- Holokauszt-történelem, a varsói felkelés és ethosz.
- Peulák a hágsámá és Snát hahsara tárgykörökben
- Hadraha Bogerek számára – minden Mádrih egyben Hánih is.

Kvuca – hadraha la sichvat hadraha – kvuca folyamatok

A ken vezetése

- A ken vezetése kvucaként – beleértve a reflexiós időt.
- Rikuz va'adot – a va'adot vezetése.
- Livui – minden haver/tafkid személyes vagy csoporttalálkozáson vesz részt a Saliahal vagy a Slihonnal, hogy elemezzék a teljesítményét, kapja meg a visszacsatolást annak érdekében, hogy fejlődjön és elérje a céljait.
- Peulák a kvuca hadraha részére
- Masa lepolin.
- Kvuca közös küldetése – Hadraha és tafkidok.

12. osztály – Hágsámá

Snát Hahsara

- Személyes önmegvalósítás és a hágsámá, mint kvuca.
- Garin szeminárium.
- Peulák Snát-végzettekkel.
- A magsim élete – élet az ifjúsági mozgalom után.

Hágsámá

- Alternatív társadalom.
- Aktivizmus és politika.
- A magsim élete – élet az ifjúsági mozgalom után.

Alija

- Izrael – Otthon, édes otthon?
- Az IDF (Izraeli Haderő) és a Serut Leumi (polgári szolgálat).
- Alternatív társadalmak Izraelben – Kibuc, városi kibuc, kommuna.
- Társadalmi munka Izraelben

Kulturális zsidóság

- Zsidó élet, ahogy te éled
- A zsidó életciklus.

Kvuca

- Peulák a kvuca hadraha részére
- Kvuca folyamatok

Tanterv

Nagyon fontos, hogy a tanterv a fenti alapelvekre épüljön. A tantervnek tartalmaznia kell mind a hosszanti, mind a keresztmetszeti nézeteket. A kihívás számunkra némiképp kisebb lesz, ha a tantervet négy részre osztjuk:

- Országos, kulturális és nemzetközi mozgalmi események
- A ken helyi eseményei
- Oktatási tartalom
- Speciális kvuca folyamatok.

Országos, kulturális és nemzetközi mozgalmi események

Közösen ünnepeljük meg mindazokat az eseményeket, amelyeknek a megismerését fontosnak tartjuk. Tanuljunk előre, a peulák illeszkedjenek a naptárhoz és naptári eseményekhez. Ünnepek, Függetlenség napja (helyi és izraeli), emléknapok, választások, nemzetközi konferenciák és szemináriumok stb.

A ken helyi eseményei

Olyan események előkészítése és megünneplése, amelyek a kenből és a ken tradícióiból erednek – kirándulás, táborozás, különleges programok stb.

Oktatási tartalmak

A helyi és a nemzetközi tantervekre alapozott oktatási tartalmak, az egyes korcsoportokra és helyi eseményekre igazítva.

A kvuca speciális tevékenységei

A mozgalom alapelveinek érvényesítése mellett nagyon fontos a kvuca ellenőrzése és fejlődése. Állandóan foglalkozni kell a kvucával és a csoporttársak közti kapcsolatokkal. Minden kvuca egyedi és a Mádrih a hanhagával finomhangolja a tevékenységeket, hogy azok megfeleljenek a kvucának és fejlessze a tagjait. A Mádrihnak ismerni kell a múltbeli tevékenységeket is, amelyek a kvucában lezajlottak, hogy a dolgok ne ismétlődjenek és a kvuca tagjai megfelelő alapon és előkészítéssel új kihívásokkal találkozzanak.

Minden ken tantervének tartalmazni kell nemzetközi tartalmat és helyi témákat és olyan tevékenységeket, amelyek a teljes kent érintik, és olyanokat is, amelyek csak bizonyos kvucákat.

Someres pedagógia

A Hasomer Hacair Világmozgalom 2020. évi Veida dokumentumának fordítása

Ez a jegyzőkönyv a 2020. júliusi online veida során folytatott megbeszéléseket ismerteti. A veida témája a someres pedagógia volt. Pontosabban: a veida a someres pedagógia három szintjét vitatta meg, amelyet az európai mázkirut a Hasomer Hacair Ifjúsági mozgalom pedagógia témája köré határoztak meg.

A témát az Európai Bogerek választották, és e döntés fő célja az oktatási eljárások és módszerek fejlesztése, valamint hogy alapos ismereteket szerezzünk a kenben folyó oktatásról.

Ez a dokumentum az európai mázkirut által tartott szeminárium eredménye, amelyet a sáliáhok, slihonok és a Hanaga Elyona tagjainak segítségével készítettek el. Minden mázkir naponta 2-3 peulát tartott a someres pedagógia három szintjének lényeges témáiról. Minden reggel nemzetközi gyűléseket tartottunk online, amelyek lehetővé tették, hogy az országok peulák során tett, majd a mázkirut által feldolgozott különféle javaslatok alapján jóváhagyott és megvitatott dokumentumot hozunk létre.

A jegyzőkönyv támaszkodik továbbá mélyen gyökerező pedagógiai meggyőződésünk alapjaira, amelyek pedagógiánk szerves részét képezik. Ezek a következők: minden tevékenységünk során ösztönözük a kritikus gondolkodást, és lehetővé tesszük a fiatalok számára, hogy a szülők irányításától független autonóm közösségként működjenek – ez a gyakorlat az ifjúsági autonómia fogalmaként ismert.

Végeredményben ennek a veida protokollnak célja az, hogy ismeresse a veida során lezajlott vitákat és végső döntéseket, és célja, hogy eszközzé váljon minden someres tevékenységünk megértésére és érvelésünk elmélyítésére.

A someres pedagógia három szintje

Tevékenységeink

Pedagógiánk első szintjén meghatározzuk mozgalmunk általános felépítését, amely minden tevékenységünk alapja. Itt határozzuk meg tevékenységeink felépítését és pedagógiai céljait.

Pedagógiánk az aktív programokon túl

Pedagógiánk második szintjén meghatározzuk mindazokat az alkotóelemeket, amelyek aktív programjainkon túlmutatnak. Ezeket elemezve jobban megértjük a pedagógus szerepét, illetve a someres tér és szimbólumok jelentését.

Someresek a Somer terein kívül

Pedagógiánk harmadik szintjén meghatározzuk pedagógiánk minden aspektusát a someres tereken kívül. Ha tisztában vagyunk azzal, hogy mi jellemzi a someres életmódot – és így a Someres pedagógus valódi viselkedését –, akkor jobban megértjük, hogyan alkalmazzuk pedagógiánkat és aktivizmusunkat.

Tevékenységeink

Mitől fontos és különleges a Hasomer Hacair tevékenysége?

A Hasomer Hacair tevékenységei közvetlen kapcsolatteremtést kínálnak olyan egyének között, akik érzik, hogy ugyanahhoz a csoporthoz tartoznak és ideológiához kötődnek. Történelmileg tekintve tevékenységeinknek mindig is voltak fizikai, intellektuális és részben spirituális összetevői.

Egy olyan világban, amely az embereket az individualista és virtuális élet felé tereli, arra törekszünk, hogy olyan barátságos teret hozzunk létre, amely arra ösztönzi a Somereseket, hogy tartalmas kapcsolatokat alakítsanak ki. Igyekszünk nyílt párbeszédet folytatni, ezzel lehetővé tesszük a befogadó és elfogadó eszmecserét. Tevékenységeink során fiatalok oktatnak fiatalokat olyan különféle módszerekkel, amelyek egyszerre szórakoztatóak és komolyak, emellett illeszkednek értelmi és szellemi szintjükhöz, miközben kihívást is jelentenek. Hisszük, hogy ezáltal az emberek fejlesztik erősségeiket, és jobb emberekké válnak.

Összegzés

- Egy mozgalomhoz való tartozás
- Ellenkulturális elemek
- Nyílt és szabad párbeszéd
- Tartalmas kapcsolatok kialakítása
- Az ifjúság neveli az ifjúságot

- Jobb emberek teremtése

Mi a tevékenységek szerepe a someres pedagógiában?

A tevékenységek olyan keretek, amelyekben belül a Somer értékeivel foglalkozunk, azokat feltárjuk és gyakoroljuk, és új ötletekkel találkozunk. A pedagógia alkalmazkodik a tevékenységhez és a módszerekhez, amelyeket a téma, kontextus, csoport és célok vezérelnek. Ez egyben a legstrukturáltabb idő, amit a Hánihokkal töltünk, amikor lehetőséget nyújtunk a kapcsolódásra, a tudás (különösen az alappillérek és a tnuat [mozgalom] eszméinek) átadására és a kritikus gondolkodásra. A Somerben végzett tevékenységek azáltal készítik fel a legidősebb Hánihokat a hadrachára, hogy lehetőséget kapnak oktatási és szervezési feladatok ellátására.

Összegzés

- Someres értékek feltárása
- Tanulás a cselekvésen keresztül
- Tudás átadása
- Kapcsolatok teremtése
- Felkészülés Hadrachára

A peula

A peula a someres oktatás meghatározó tevékenysége. Ez egy-két óras csoportos összejövetel a Mádrihok vezetésével annak érdekében, hogy egy fontos témára oktassák a Hánihokat, továbbá megvitassák és megosszák róla gondolataikat. A csoport Mádrihjai választják meg a peula témáját és konkrét módszereit, s ezeknek igazodniuk kell az adott csoport karakteréhez és életkorához. A peulák célja a témák alaposabb kibontása. Az egész csoport, beleértve a Mádrihokat is, körben ül le, így mindenki azonos szinten van és jól látható – ez alól kivételt csak egyes játékok képeznek. A Mádrihok a peula témáját különféle someres módszerekkel – játékokkal és egyéb informális oktatási technikákkal – mutatják be és vizsgálják meg, hogy a folyamat egyszerre legyen oktató és szórakoztató. A Mádrihoknak vezetniük is kell a peula témájával kapcsolatos megbeszéléseket vagy vitákat (ezt is lehet játékos formában). A peula legtöbbször egy rövid szikkummal zárul, ahol mindenki megoszthatja gondolatait a foglalkozásról.

Célok

A peula a someres tevékenység egyik fajtájaként lehetővé teszi a Hánihok számára, hogy fejlesszék intellektuális és szociális készségeiket, emellett megerősíti a csoportot. Arra szolgál, hogy a Hánihokat informális és szórakoztató módon oktassa a mozgalom központi gondolatairól és témáiról. A peulák során gyakorolják a kritikus gondolkodást, megtanulják világosan és tiszteletteljesen kifejezni gondolataikat, miközben tiszteletben tartják másokét.

Összegzés

- 1-2 órás csoportos összejövetelek
- Oktatás egy adott témában
- Oktatás beszélgetés útján
- Mádrihok vezetésével
- A csoport igényeihez igazítva
- Változatos módszerek

Pedagógiai célok

- A szellemi képességek fejlesztése
- Szociális készségek fejlesztése
- A tnuat központi témái
- Nyilvános beszéd
- Szabad és tiszteletteljes eszmecsere

Hugim

A táborokban és a Kenben zajló programok ideje alatt általában tartunk egy egyórás foglalkozást, amikor a Hánihok szabadon választhatnak a Bogerek által vezetett különböző állomások között. A foglalkozás azzal kezdődik, hogy a Bogerek különböző tevékenységeket javasolnak a Hánihoknak. Néha azonos helyen kell maradniuk a tevékenység teljes időtartama alatt, néha pedig szabadon mozoghatnak a különböző lehetőségek között. A hugimban gyakran megjelennek a következő tágabb kategóriák: cserkészet, sport, művészet és kézművesség, kultúra és intellektus, ideológia.

Célok

A hugim pedagógiai céljai: a kíváncsiság felkeltése, a Someresek érdeklődésének, készségeinek és kreativitásának fejlesztése, mind személyes, mind csoportszinten. A hugim segít kapcsolatokat teremteni

a különböző korú Hánihek között, miközben lehetőséget is ad nekik a pihenőidő eltöltésére.

Összegzés

- Tevékenységi javaslatok
- Bogerek által vezetett állomások
- Tág kategóriák
- Pedagógiai célok
- Szabadon választható tevékenységek
- Személyes kreativitás
- Különböző korcsoportok

Great Games (Állomásos nagyprogram)

A Great Games olyan tevékenység, amelyben a Hániheket csapatokra osztjuk. A Bogerek egy központi témához kapcsolódó állomásokat állítanak fel különböző játékokkal, amelyekben minden csapat részt vesz. Minden állomás feladatának viszonylag rövidnek kell lennie, és egyszerre csak egy vagy két csapat játszhat. A játék lehet a különböző csapatok közötti verseny, akár az állomásokon belül, akár egy általános díjért. A csapatokat és állomásokat időnként idősebb Hánihek is vezethetik a hádráhá előtti folyamat részeként.

Célok

A tevékenység segít abban, hogy összetartást teremtsünk a különböző csoportok között a kenben. A ken és a táborok ritmusának megváltoztatására is szolgál. A peuláétól eltérő módon használható különféle témák megvitatására: megadható egy nagyobb téma, amely rész-témákra van osztva a nekik megfeleltetett állomásokkal, vagy választhatunk egy egyszerűbb témát, amit játékosabb és/vagy versengő légkörben közelítenek meg. Emellett az állomások vezetése a Hániheknek oktatási és szervezési felelősséggel járó gyakorlatra ad lehetőséget. Ezt a tevékenységet csak olyan témákhoz szabad használni, amelyek megfelelnek minden korosztály számára.

Összegzés

- Rövid (feladatú) állomások
- Ebben az esetben elfogadható a verseny
- Játékok és tevékenységek
- Néha az idősebb Hánihek vezetik

- Pedagógiai célok
- csoportok közötti kapcsolatok
- Tempóváltás
- Játékos hangulat

Mifkád

Mivel mozgalmunkban nincs jelentős eltérés a mifkad elmélete és gyakorlata között, a megszervezésével és részleteivel kapcsolatos gyakorlati információkat a „*Mifkádról*” szóló fejezetben találod meg.

Célok

A mifkadnak számos célja van. Emlékeztet olyan gyökereinkre, mint a cserkészmozgalom, és lehetőséget nyújt a fegyelem és összpontosítás ünnepélyes megélésére, valamint a csoporthoz és a mozgalomhoz való tartozás és egység érzését adja. [Azonban a cserkészmozgalmak gyökerei katonai eredetűek. Mi inkább önfegyelemre, nem pedig vak engedelmességre igyekszünk nevelni tagjainkat.] Azt mutatja, hogy a ken összetartozó csoportként jelenik meg.

A mifkad jól felismerhető módon jelzi a legtöbb someres esemény kezdetét és végét. Emellett ez az egyik módja annak, hogy a tnuat (mozgalom) szimbólumai, illetve a többi Someres iránti tiszteletre ösztönözze a tagokat. Motiválja a Hánihokat és someres hangulatot teremt. A dalok, amelyeket a mifkad során énekelünk (gyakran a Ha-Tikva, máskor Sir la Salom), szintén szorosan kapcsolódnak értékeinkhez. Végül, a mifkad érzékelteti az egyenlőséget a tagok között, szem előtt tartva a mozgalom szervezeti felépítését.

Összegzés

- Lásd: Mifkad – A közösség együttléte c. fejezet.

Pedagógiai célok

- Egység a Kenben
- Egység nemzetközileg
- Az események kezdetét és végét szimbolizálja
- Someres hangulatot teremt
- Egyenlőség a Hánihok között

Pedagógiánk az aktív programokon túl

A 2017-es Nemzetközi Veidán a Hasomer Hacair Világmozgalom Bogerjei határozták meg a someres terek fogalmát. Az így létrejött dokumentum első mondata:

„A Someres Terek és Szerkezet olyan fizikai és nem fizikai környezetet jelentenek, amelyekben a tagok képesek érvényesíteni értékrendjüket, ideológiájukat és a Tnua (mozgalom) gyakorlatát.”

Most megvizsgáljuk a someres terek oktatási jellemzőit, valamint azokat az oktatási gyakorlatokat, amelyeket ezekben a terekben a sajátos tevékenységeinken kívül alkalmazunk.

A someres terek szerepe

A someres terek olyan oktatási terek, amelyek lehetővé teszik, hogy biztonságban, kényelmesen érezzük magunkat, és szabadon kifejtessük véleményünket. Így válik lehetővé az értékeinkkel kapcsolatos szabad, konstruktív és értelmes párbeszéd. Ez alkalmat teremt minden ember nézőpontjának megkérdőjelezésére és gazdagítására. A someres terekben megbeszélések és tevékenységek révén az oktatók segítenek kibontakoztatni a tagokat. Ezekben a terekben gyakorlatban alkalmazzuk a someres értékeket és ismerkedünk ideológiánk pilléreivel (vö. 2017 Nemzetközi Veida dokumentum, „Gyakorlat” rész), hogy a Somereseknek az értékeinken alapuló, ideális világot mutassuk meg, és ezeket az értékeket a gyakorlatban tanulmányozzuk.

A someres terekben a mozgalom értékeit gyakorlatban alkalmazva oktatják folyamatosan a tagokat. Ezeknek a tereknek is lehetővé kell tenniük és ösztönözniük kell a hágsámát.

Összegzés

- Ingyenes és biztonságos oktatási terek.
- Értelmes párbeszéd értékeinkkel kapcsolatban.
- Egymás nézőpontjának megkérdőjelezése és gazdagítása.
- Oktatói jellegű, kihívással teli feladatok a Hánihoknak.
- A someres értékek és pillérek gyakorlása.

Pedagógiai célok

- Hánihok folyamatos nevelése a tnua értékeinek gyakorlásán keresztül.

A Dugma Isit és a pedagógus szerepe

A someres terekben a Bogerek és a Hániok lehetőséget kapnak a kölcsönös oktatási és bizalmi kapcsolatok kialakítására.

Akik elkezdtek vagy elvégezték a hadrahát, a someres terekben olyan nevelők, akikre a Hániok felnéznek, és akik hatással vannak a Hániok cselekedeteire. Ezért példaképnek (Dugma Isit) kell lenniük, mégpedig a Hasomer Hacair értékeinek gyakorlása révén.

A someres terekben a társaink kölcsönös oktatása (az ilyen feladattal megbízott Mádrih nélkül) szintén fontos, ezt ösztönözni kell. Ezért a Hánioktól is el kell várnunk, hogy példát mutassanak, mivel a someres terekben mind hatással vannak az emberekre.

Dugma Isit nélkül a someres terek elveszítenék oktatási értéküket.

A Bogereknek segíteniük és irányítaniuk kell a Hániokat oktató tevékenységük során, miközben cseperednek és formálják identitásukat a someres értékek fényében folytatott folyamatos párbeszédén keresztül.

Összegzés

- Kölcsönös oktatási és bizalmi kapcsolatok kialakítása
- A pedagógus viselkedése befolyásolja a Hániok cselekedeteit, ezért nekik is példaképnek (Dugma Isit) kell lenniük
- A példamutatás (Dugma Isit) kulcsfontosságú a someres terek oktatási minőségének szempontjából.

Pedagógiai célok

- Ösztönözni kell a társak közötti kölcsönös oktatást, ezért a Hánioknak is példaképnek (Dugma Isit) kell lenniük.
- A Hániok identitásának formálása a someres értékek fényében folytatott párbeszédén keresztül.

Hulca somrit

A 2014-es Budapesti Európai Veida fogalmazta meg azt a dokumentumot, amelyben leírja a hulca somrit szimbólumait, történetét és használatát, illetve Steiner Noémi írásában olvashatsz róla a „Hulca” c. fejezetben. A hulca az első úttörők eredetileg khaki színű munkaingeiből származik, a kék ing ma is a szocialista mozgalmak gyakori szimbóluma.

A hulca somrit a tnya (mozgalom) egyik legláthatóbb szimbóluma. Ez jelképezi értékeinket, a 10 parancsolatot és az alappilléreinket.

Ezenkívül megteremti az egyenlőség, a kollektívához tartozás és a szolidaritás érzését a világ minden tájáról származó Someresek között. Egyben emlékeztetőül is szolgál viselőjének útjára a mozgalmon belül a különböző kitűzők és felvarrott címkék segítségével, amelyek valamilyen szinten lehetővé teszik a hulca személyre szabását.

A hulca viselése a mozgalom képviselőivé tesz bennünket; hozzájárul a someres oktatási gondolkodásmódhoz, és emlékeztet a társaink és a Hánihok iránti felelősségünkre.

A hulca somrit átvétele jelentős és szimbolikus pillanata a someres életnek.

Összegzés

- Munkás egyenruhából származik
- A mozgalom fő szimbóluma.
- A hulca somrit az Európai Veida 2014 anyagában (Someres szimbólumok és szertartások)
- Hulca - Az összetartozás jelképe c. fejezet.

Pedagógiai célok

Az egyenlőség, a közösséghez tartozás és a Someresek közötti szolidaritás érzését adja.

Emlékezteti viselőjét útjára a mozgalomban.

Felelősséget ad társainknak és a Hánihoknak.

Héber szavak használata

A judaizmushoz és a cionizmushoz fűződő mély kapcsolatunkat hangsúlyozza a héber nyelv, népünk és Izrael állam eredeti nyelvének használata. Az évek során a Someresek kifejlesztettek egy releváns héber szógyűjteményt mozgalmunk életének fontos kifejezéseire. Ez egyesít bennünket, és segít leküzdeni a kulturális akadályokat. A héber nyelv használata fontos a someres terek és struktúrák meghatározásában és fenntartásában, valamint a külvilágtól való megkülönböztetésben is – ide tartozik a szavak nemileg semlegessé tétele (pl. somer*et, bogrim*ot).

Összegzés

- A héber szavak releváns lexikonjának használata a someres élet fontos kifejezéseéhez

Pedagógiai célok

- Kapcsolódás a judaizmushoz és a cionizmushoz
- A nyelvi és kulturális akadályok leküzdése a világban
- Someres terek és struktúrák meghatározása és fenntartása
- A someres terek megkülönböztetése a külvilágtól

Kvucák

A Hasomer Hacair mozgalomban a kvucák korosztály szerint összegyűjtött csoportok. Ténylegesen ezek a mozgalom alapegységei. Együtt járják a mozgalom útját (Hánihoktól Bogerekig, majd később is), megosztják egymással tapasztalataikat, cseperednek, komolyodnak, és megtanulják a közösség értékét és erejét. Együtt végeznek peulákat és számos egyéb tevékenységet, és együtt élnek a táborokban. Mindezek a tapasztalatok nagyon fontosak a Hánihok egyéni fejlődéséhez, valamint a kvuca mint csoport fejlődéséhez. A Hánihok minden kvucájában vannak Mádrihok, akik kísérik és támogatják a kvuca társadalmi és oktatási folyamatait.

A Someresek kvucákra való felosztásának célja a Hánihok csoportos munkavégzésre és életre nevelése, valamint a tudatos, szabad és őszinte kapcsolatok kialakítása közöttük. Az életkoron alapuló kvucák lehetővé teszik, hogy oktatási folyamatokat rugalmasan hozzáigazítsuk a Hánihok szociális, intellektuális és pszichológiai szükségleteihez, ami erősebbé és hatékonyabbá teszi őket.

Továbbá lehetővé teszik az európai oktatási egységet is (különösen a hádráhá előtti szinttől kezdve).

Összegzés

- Korosztály szerint kialakított csoportok
- Peulák és egyéb tevékenységek végzése csoportként, Mádrihok vezetésével
- Együtt élni a táborokban

Pedagógiai célok

- Növekedjenek együtt csoportként
- Fejlődjenek egyénileg is a csoporton belül
- Tanulják meg a csoportéletet, alakítsanak ki tudatos, szabad és őszinte kapcsolatokat
- Az oktatási folyamatoknak a Hánihok igényeihez igazítása

Vaada

A vaada a kenben a Bogerek által vezetett, egy-egy területtel foglalkozó munkacsoport. Minden kennek számos különféle vaadája van, függően a helyi igényektől és érdeklődéstől. Egy adott területet felügyelő vaada előkészíti az ehhez kapcsolódó tevékenységeket és/vagy projekteket. A vaada a Bogerek aktív someres idejének jelentős részét teszi ki, így a Bogerek megtanulnak felelősséget vállalni a hosszú távú projektekben.

A vaadák sokfélesége lehetővé teszi az egyes emberek számára, hogy a sajátosságaiknak és érdeklődési körüknek leginkább megfelelő csoportot válasszák, és olyan fontos készségeket fejlesszenek ki, amelyeknek a jövőben is hasznát veszik.

A vaada olyan teret kínál, ahol a Bogerek tudást és értékeket adhatnak át a Hánihoknak, mégpedig úgy, hogy bevonják őket a vaada munkájába. Ez erősíti bennük az önállóságot és az öngondoskodás képességét.

Összegzés

- Bogerek által vezetett produktív közösség a kenben.
- Különböző konkrét témák és felelőségek, a ken igényeitől és érdeklődési körétől függően.
- A Bogerek aktív someres idejének jelentős részét lefedi

Pedagógiai célok

- A Bogereket tanítja arra, hogyan vállaljanak felelősséget a hosszú távú projektekért
- A Bogereket érdeklő konkrét készségek fejlesztése
- A Bogerek és Hánihok önállóságának fejlesztése

Moácá

Az év folyamán a Bogerek irányítják és szervezik a ken életét és tevékenységeit a sáliáhok és slihonok segítségével. A moácá a Bogerek, slihonok és sáliáhok találkozója ennek a folyamatnak a koordinálására.

A moácá társadalmi és vezetői találkozó is: a Bogerek megtervezik a programokat, megvitatják a releváns kérdéseket, megosztják a visszajelzéseiket és friss híreiket a különböző vaadákról, kvucákról és a nemzetközi mozgalomról. A moácá eszközként szolgál a Bogereknek a fejlődéshez, és hogy jobb rálátásuk legyen önmagukra és a kenre.

A megbeszéléseket és a döntéseket egy vagy több moderátor (álta-

lában rasei) vezet demokratikus módon, ahol mindenkinek joga van szabadon kifejtteni véleményét mindaddig, amíg konszenzus nem születik vagy egyértelmű többség nem áll fenn. Ez egyben példa is a fiatalok autonómiájára a kenben.

A moácának olyan biztonságos someres térnek kell lennie, ahol a Bogerek szabadon megoszthatják gondolataikat; ehhez együttműködő és konstruktív gondolkodásmódra van szükség.

A moácát a sáliáhok, slihonok vagy más Bogerek is használhatják a peulák megtartására a hádráhá számára. Ezen együttműködés által olyan demokratikus teret hoznak létre, amely lehetővé teszi a vélemények sokféleségének figyelembe vételét és a kompromisszumos megoldások megtalálását.

Összegzés

- A Bogerek, slihonok és sáliáhok találkozásai, melyek a ken folyamatainak összehangolását szolgálják
- Társadalmi és vezetői értekezletek egyaránt
- Moderátorok (gyakran rasei) vezetésével.
- Konszenzussal hozott döntések, illetve többségi véleménnyel, ha nem születik konszenzus/kompromisszum.
- A moácának biztonságos és someres térnek kell lennie.
- Információk megosztása.

Pedagógiai célok

- A Bogerek fejlődnek és jobb áttekintést szereznek önmagukról és a kenről.
- A Bogerek gyakorlatot szereznek a konstruktív és együttműködésre törekvő gondolkodásmóddal kapcsolatban.
- Ösztönzi a Bogerek, slihonok és sáliáhok közötti együttműködést.

Someresek a someres tereken kívül

Someresek a társadalomban

A Hasomer Hacair és a Someresek helye a társadalomban nem állandó. Inkább olyan változók eredménye, mint a helyszín, az idő és a minket körülvevő társadalom. Ezért nagyon fontos a társadalommal és a közösséggel kapcsolatos döntéseink és tetteink ismerete. A someres közösség és a külvilág között azonban vannak ellentétek: ezt figyelembe kell vennünk. A Somereseknek arra kell törekedniük,

hogy aktívan befolyásolják az őket körülvevő társadalmat, és a tnya (mozgalom) értékeinek fényében oktassanak – nevezetesen a kritikus gondolkodás és a Dugma Isit gyakorlásával.

Összegzés

- A Hasomer Hacair helye a társadalomban változók eredménye
- A társadalommal kapcsolatos döntéseink és tetteink öntudata
- Ellentétek a someres közösség és a külvilág között

Pedagógiai célok

- Törekedjünk arra, hogy aktívan befolyásoljuk a minket körülvevő társadalmat, és a tnya értékeinek fényében oktassunk – nevezetesen a kritikus gondolkodás és a Dugma Isit gyakorlásával.

Aktivizmus

A someres pedagógia alapvető célja, hogy elősegítse az aktivizmust, és lehetővé tegye a Someresek számára, hogy a társadalom hatékony aktivistái legyenek.

A 2013-as Világszeminárium során meghatározták a someres aktivizmus jelentését és oktatási gyakorlatát. A következő bekezdésekben az említett záródokumentumra hivatkozunk (lászd: Ifjúsági önrendelkezés c. fejezet).

„Az aktivizmus a Hasomer Hacair ideológiai és társadalmi felelősségének aktualizálása. Ez az ideálok valósággá teremtésének folyamata. Ez magában foglalja az elnyomás és az igazságtalanság elleni fellépést, és megköveteli, hogy aktív résztvevők legyünk a közösségeken belül, helyi és globális szinten egyaránt.”

A someres aktivizmus megköveteli, hogy hitünk szerint cselekedjünk, és erősítsük a someres értékek gyakorlását is.

„Annak érdekében, hogy megtaláljuk a szükséges erőt és kreativitást a társadalom és a benne létező mainstream kultúra felkészült és felelősségteljes kritikájához, a Somereseknek élénk ellenkultúrát kell felépíteniük és előmozdítaniuk. A Someresek büszkék saját kreatív és alternatív struktúráikra és kapcsolataikra. Az egyedi és jellegzetes kultúra elmélyítésével a mozgalom erőt talál a felkészült aktivizmushoz.”

Ez az ellenkultúra a valóság, a társadalom, és a tnya (mozgalom) ér-

tékeinek alapos megismerésén alapul.

A Hasomer Hacair aktivizmusa arra törekszik, hogy az értékeket és a someres szellemiséget a kenből a tágabb valóságba helyezze át, hogy azt radikálisan befolyásolja.

Konkrét példák arra, hogyan lehet a kenen kívül aktivista egy Someres:

- Értelmes párbeszéd kialakítása a társadalom tagjaival és meggyőződések megkérdőjelezése;
- Lehetőségek teremtése a kritikai párbeszédre és a politikai, társadalmi és kulturális üzenetek előmozdítására a tnya (mozgalom) értékeivel kapcsolatban;
- Aktivista közösségek létrehozása a mozgalom öregdiákjaiból, valamint a jelenlegi Someresekből, akikkel együttműködve munkájuk hatása erősebb (a Tikun Olammal mint végcélal);
- Vezető szerepet vállalnak közösségeikben és a tágabb társadalomban;
- A tnya értékei szerint élve és személyes példát mutatva.

Összegzés

- Az aktivizmus a Hasomer Hacair ideológiai és társadalmi felelősségének aktualizálása
- Az aktivizmus magában foglalja az elnyomás és az igazságtalanság elleni reakciót és mozgósítást
- A Somereseknek egy élénk ellenkultúrát kell felépíteniük és előmozdítaniuk a valóság, a társadalom, és a tnya értékeinek alapos megértése alapján.

Pedagógiai célok

- A Hasomer Hacair aktivizmusa arra törekszik, hogy az értékeket és a someres szellemet a kenből a tágabb valóságba helyezze át, hogy azt radikálisan befolyásolja.

Paam Somer*et Tamid Somer*et

„A mozgalom arra ösztönzi tagjait, hogy találjanak módot világnézetük aktualizálására bármely életkorban és életszakaszban. A Hasomer Hacair egy életre szóló mozgalom – ha már hiszel az általa képviselt eszmékben, akkor ennek megfelelően kell élned az életed.” (World Educational Rational, 2011)

A „Pam Somer*et tamid Somer*et” mozgalmunk régi és jól ismert

mottója, ami szó szerint azt jelenti: Aki egyszer Someres, örökké Someres.

Ez azt jelenti, hogy ha egyszer részt veszünk a mozgalomban, az (különböző mértékben) mindig része lesz önmagunknak és életstílusunknak, és nekünk mint egyéneknek mindig lesz valamilyen kapcsolatunk azzal, amit a Hasomer Hacair képvisel. Ez a mondás azt is szimbolizálja, hogy értékeink és a mozgalomban szerzett tapasztalataink hozzájárulnak személyes fejlődésünkhöz, így életük során a Someresek felismerik a Hasomer Hacair értékeit.

A Pam Somer*et, a tamid Somer*et azt is jelenti, hogy a someres nem korlátozódik térre és időre. A Someres és a mozgalom közötti kapcsolat általában a kenben kezdődik, de ez a kapcsolat egyre mélyül, elkíséri a Somerest a kenen kívül és élete különböző területein is szerepet játszik.

Összegzés

- Mozgalmunk régi és jól ismert mottója: „Aki egyszer Someres, örökké Someres.”
- A mozgalom arra ösztönzi tagjait, hogy találjanak módot világnézetük aktualizálására bármely életkorban és életszakaszban

Pedagógiai célok

- Az értékek és a mozgalomban szerzett tapasztalataink hozzájárulnak személyes fejlődésünkhöz
- Életük során a Someresek felismerik a Hasomer Hacair értékeit

A veida összegzése

A Hasomer Hacair egy holisztikus életmozgalom. Mint ilyen, ideológiánk és oktatási gyakorlatunk minden része összefonódik. A someres terek pedagógiánk fészkei. Ott együtt nevelünk és tanulunk, ott merünk álmodni, ott gyakoroljuk ifjúsági autonómiánkat. Mivel állandó célunk a hágsámá, ott is igyekszünk megvalósítani álmainkat, ideológiáinkat és reményeinket. Mivel életmozgalom vagyunk, minden korban értékeink szerint kell élnünk és meg kell valósítanunk hitünket.

Az ezt lehetővé tevő pedagógia kritikus, nyitott és konstruktív, és összeköti a someres közösség minden tagját. A közösség ideológiánkon: a Dugma Isiten és a fiatalok autonómiáján alapul. Ez az ideológia folyamatosan frissül a mozgalom tagjai által irányított, élénk, világ-

méretű demokratikus folyamatok alapján.

A Hasomer Hacair autonóm közösség. Ahhoz, hogy átlátható, aktív, befogadó és egyenrangú legyen, minden tagnak alaposan meg kell ismernie a mozgalom értékeit, ideológiáját és hagyományait. Pedagógiánk arra késztet, hogy ezeket az értékeket, hagyományokat és ideológiát feltárjuk, megkérdőjelezzük, és ennek megfelelően cselekedjünk. A Bogerek által kialakított számos oktatási eszköz (például a szemináriumok és a peula) minden tag számára lehetővé teszi a someres életet. Így a Someresek új hagyományokat teremtenek, az élet különböző aspektusait ünneplik, és a mozgalom jelenlegi hagyományait a helyi valósághoz igazítják.

Ahhoz, hogy a mozgalom egységes maradjon, értékei koherensek maradjanak, fontos, hogy oktatásunkat a kölcsönös kortárs oktatási logikára alapozzuk. Az ezen a veidán tárgyalt három szintet referenciaként használva a Someresek képesek arra, hogy releváns, értelmes és koherens módon hozzák létre és szabályozzák pedagógiai eljárásaikat. Ily módon a someres pedagógia lehetővé teszi számunkra, hogy egységes mozgalom maradjunk, amely globálisan és lokálisan egyaránt figyelembe veendő.

A kibuc mozgalom és a Snát

Írta: Vidák Anna, Bedő J. István

Kibuc

A kibuc (héber: csoport, ill. összegyűjteni) olyan kollektív település, ahol a vagyon egy jelentős része közös. A mozgalom a szocializmus és a cionizmus egyfajta kombinációjaként egy gyakorlatias, munka-alapú cionizmust hozott létre Izraelben olyan időkben, amikor a gazdálkodás független formái nem alakulhattak ki. A szükségből erényt kovácsolva, saját zsidó/szocialista ideológiájuk alapján a kibucok tagjai a közösségi élet olyan letisztult módját honosították meg, ami az ország határain kívül is komoly érdeklődésre tarthatott számot. Az első néhány generáció utópikus közösségei után a maiak alig különböznek a kapitalista vállalkozásoktól és a hagyományos városoktól, melyek mellett a kibucok alternatívát szerettek volna nyújtani.

Az eredetileg főleg mezőgazdaságból élő kibucok mára bevételük jelentős részét ipari tevékenységből és turisztikából szerzik.

Eredete, az első alija

Az 1880-as években Oroszország déli részéről mintegy 15 000 zsidó vándorolt ki Palesztina területére, amit ők Erec Jiszáraelnek. Ez az első alijának is nevezett kivándorlás két jelentős dologban tért el a korábbi kivándorlásoktól. Egyrészt nem idős emberek mentek életük utolsó éveire, hanem fiatalok, akik ott akartak élni, másrészt pedig a tanulás helyett földműveléssel akartak foglalkozni. A csoport tagjait Biluimnak is nevezték.

Az első alija korának ideológiája szerint a diaszpórában élő zsidók gondjainak legfőbb okozója, hogy felhagytak a fizikai munkával.

Második alija

A 20. század elején újból pogromok voltak Oroszországban. 1903-ban a kisinyovi parasztokat egy vérváddal heccelték a zsidók ellen. Az orosz–japán háborúban elszenvedett vereség és az 1905-ös orosz forradalom kapcsán újból zavargások voltak. A pogromok újabb kivándorlási hullámot gerjesztettek az oroszországi zsidók között. (Wikipédia)

A kibuc olyan utópia, amely kivételképpen sikeresnek bizonyult – mondta valamikor Martin Buber, a híres zsidó filozófus. A siker mind a mai napig tart, bár maga az intézmény az idők folyamán annyira megváltozott, hogy egyesek már felteszik a kérdést: kibuc-e még a kibuc?

A kibuc héber szó, egyszerűen összegyűjtést jelent. Ez esetben a diaszpórában élő zsidók Izrael országában, az egykori Palesztinában történő összegyűjtését, ami már régóta a cionista mozgalom legfőbb célja. Ebből alakult ki a szó később ismertté vált jelentése, vagyis egyfajta, főként mezőgazdasági munkát végző önkéntes társulás. Hiszen a Palesztinában való megtelepüléshez akkoriban leginkább ilyen munkára volt szükség.

Kibuc Mismar HaEmek

A kibuc mozgalom fő hajtóereje mindazonáltal a cionista ősapák azon törekvése volt, hogy a zsidók ne csak hagyományos foglalkozásaikat – a kereskedelmet, a szellemi-vállalkozói munkát – műveljék, hanem magát a földet is – az akkori Palesztina földjét, így nyomatékossítva arra irányuló igényüket.

A kibuc mozgalom fő hajtóereje mindazonáltal a cionista ősapák azon törekvése volt, hogy a zsidók ne csak hagyományos foglalkozásaikat – a kereskedelmet, a szellemi-vállalkozói munkát – műveljék, hanem magát a földet is – az akkori Palesztina földjét, így nyomatékossítva arra irányuló igényüket.

Az első kibucok a múlt század tízes éveiben alakultak meg, s ezeknek a gazdaságin túl védelmi-katonai rendeltetésük is volt, lévén hogy ellenséges arab környezetben működtek. De nem csak a föld „belakásáról” volt szó, hanem egy új embertípus, illetve az emberek közti új viszony kialakításáról is. A mozgalom ugyanis eredendően baloldali, utópista-szocialista jellegű volt. Ennek megfelelően a kibuc tagjai egyenlő joggal szóltak bele a közösségüket érintő minden kérdésbe. Magántulajdon nem volt, a megtermelt jövedelmekből egyenlő arányban részesedtek, állandó vezető réteg pedig nem alakult ki, mivel a munkák és a tisztségek elosztásánál a rotáció elve érvényesült. No meg a „mindenkinek a képességei szerint, mindenkinek a szükségletei szerint” marxi elve. (Idősebb olvasóink még emlékezhetnek rá a tudományos szocializmus órákról.) Megvalósult a nők teljes egyenjogúságának feminista álma is, hiszen az anyákat nem vonta el a gyereknevelés a közösségi feladatoktól. A gyerekek ugyanis nem

a szüleikkel éltek, hanem az úgynevezett gyerekházakban, ahol nevelőnők vigyáztak rájuk. A tagok közös étkezőkben ettek – mindenki ugyanazt.

A mai zöld mozgalmak eredeti „bázisdemokratikus” elképzelései legtökéletesebben éppen a kibucokban váltak valóra, ahogy a kommunizmus egykori utópisztikus törekvései is, mégpedig diktatúra, nómenklatúra és Gulág nélkül. Vagyis történelmileg páratlanul pozitív formációról volt szó. És többnyire mégsem tudott megmaradni. Jobban mondva megmaradt, de nem eredeti formájában.

Ma Izrael 274 kibucában körülbelül 150 ezer ember él, vagyis a tízmillió felé közelítő izraeli össz lakosság alig több mint másfél százaléka. És ők is a korábbiaktól igen csak eltérő elvek szerint. Az évtizedek folyamán a legtöbb kibucban ugyanis megszűnt az egyenlődsdi. A közösségen belül újra szerepe lett a pénznek – a tagok előbb zsebpénzt, később fizetést kaptak, mégpedig nem mindenki ugyanany nyit, hanem beosztástól, teljesítménytől függően. Megjelent az egyéni tulajdon, a szolgáltatásokért pedig fizetni kell. A vezetőséget természetesen választják, de nincs rendszeres rotáció. A gyerekházak óvodákká alakultak át, vagyis a gyerekeket nagyobb részben már a szülők nevelik. A közösség üzleti alapon működik és többnyire már nem a mezőgazdaságból, hanem iparból, szolgáltatásokból él. Ez a helyzet a kibucok mintegy háromnegyedében, amiért is sokan felteszik a kérdést: kibucnak tekinthető-e még ez a formáció?

A fennmaradó kevesebb, mint egynegyedben még azonosak a bérek, nagyobb a szociális összetartás és az alapvető szolgáltatásokat is együtt biztosítják. De már ezek a kibucok sem a régiek, az ő esetükben is csökken a közösségi szellem és terjed az individualizmus.

Vajon mi okozta, mi kényszerítette ki ezeket a változásokat? A szakírók az okok között említik, hogy az évek során sok fiatal költözött el a kibucokból, mert megelégette a biztos megélhetést nyújtó, ám egyhangú életet és nagyobb, változatosabb lehetőségekre vágyott. És a közösségek anyagi helyzete is változott. Korábban a kibuc a baloldali cionista eszmények megtestesülésének, afféle szent nemzeti intézménynek számított, s ezért a hetvenes évekig folyamatosan hatalmon lévő Munkapárttól állandó szubvenciókban részesült. Ez a lakosság többi, hátrányosabb helyzetű részéből, s különösen a kibuc mozgalomban kevésbé képviselt keleti zsidókból elégedetlenséget váltott ki.

A hetvenes évek második felében hatalmasra jutó jobboldal ezért megkurtította a szubvenciókat, s így a kibucok, melyeket a nyolcvanas években elszabadult infláció is sújtott, nehéz helyzetbe kerültek. Hitelt kellett felvenniük, melyet csak áldozatok árán tudtak visszafizetni. Ekkor kezdtek tömegesen az ipari-szolgáltatói tevékenységek felé fordulni. Ezek pedig – a maguk üzletorientált jellegük miatt – szintén hozzájárultak a kibucok belső életének megváltozásához.

Ha azonban az átalakulások végső okát keressük, akkor óhatatlanul eljutunk a legfontosabbhoz: magához az emberi természethez. Azok a kibucotagok, akik kimagasló módon járultak hozzá közösségük boldogulásához, nehezen viselték el, hogy ugyanannyi javadalmaszásban részesülnek, mint rosszabbul teljesítő társaik, s hogy a tagok egyenjogúsága miatt előrejutási, „kiugrási” lehetőségeik korlátozottak. E sorok írója egyszer találkozott egy magyar származású öreg kibucotaggal, aki így fakadt ki:

„Én a belemet is kidolgoztam és mégis csak annyit kaptam, mint egy másik fickó, aki csak a lábát lógatta, és amit megcsinált, az sem ért semmit.”

Az elégedetlenkedők ezért inkább elvándoroltak a városokba, a magángazdaságba. Vagy a politikában és a hadseregben találtak maguknak lehetőségeket. (Izrael politikai-katonai vezetői között aránytalanul nagy számban találhatóunk egykori kibucotagokat.)

Ezzel akár be is fejezhetnénk a történetet, de nem tehetjük. Mert ha lassan is, de elkezdődött egy, az előzővel éppen ellentétes folyamat. Ha csekély számban is, de az izraeliek kezdenek visszaszállingózni a kibucokba, köztük abba a néhány kevésbe is, amelyik megőrizte eredeti bázisdemokratikus jellegét. Azok a nagyvárosi izraeliek ugyanis, akiknek elegendő lett a modern piacgazdaság állandó pénzhajszájából és hektikus mindennapjaiból, éppen ezekben a közösségekben találják meg az alternatívát, vagyis egy nyugodtabb, az élet valóban fontos dolgaira összpontosító létezési módot. A kibucok története még messze nem ért véget.

A Snát (Shnat) programja és kapcsolata a hagsamával

A Snát program egy intenzív, több hónapos oktatási és vezetői program Izraelben. Évente nagyjából negyven résztvevővel indul, akiknek az életét megváltoztató élményben van részük. Hazatérve a zsidó közösség vezetői lesznek. A Snát jelentős és központi szerepet játszik

a zsidó ifjúsági mozgalomban. A program minden komponense úgy épül fel, hogy a résztvevők számára lehetőséget ad, hogy oktassák, megkérdőjelezzék és próbára tegyék magukat, miközben megélik, megtapasztalják és kifejezik a mozgalmi értékeket és ideológiát.

A program egyedülálló aspektusa a csoportos élményre helyezett hangsúly. A résztvevőket kis csoportokba (kvucákba) sorolják, megosztják társaikkal mindennapi életüket, és sok személyes élményüket. A kvucák révén ösztönzik az egyént, hogy vállaljon felelősséget magáért és másokért. Minden kvuca megvitatja azokat az értékeket és eszközöket, amelyek segítenek nekik együtt élni és dolgozni, valamint hogy létrehozzák saját kultúrájukat és normáikat. Ily módon érvényesíthetik egyéni és kollektív kreativitásukat és identitásukat.

Az intenzív csoportos élmények hatására a résztvevők tartalmas és szoros, évekig tartó kapcsolatokat alakítanak ki egymással. A Snát résztvevői megismerkednek Izraellel, felfedezik, megtapasztalják és megértik a szocialista-cionizmust.

A Somer (Hasomer Hacair) zsidó, szocialista-cionista ifjúsági mozgalom, amely azért létezik, hogy felelősséget vállaljon a zsidó népért, az izraeli társadalomért és a világért. Elképzelése (víziója) egy ideális társadalomról a társadalom kritikáján és e kritikák végrehajtásának módszerén alapul. Ideológiája leegyszerűsítve két részre oszlik: cselekvésekre és értékekre. A tettek azok a módok, amelyekkel felépítjük elképzelt társadalmunkat, az értékek jelentik tetteinek alapjait és irányító erejét.

A hágsámá az összes mozgalmi cél személyes beteljesülésének (mimus acmi) folyamata. (A mimus acmi, vagyis az önmegvalósítás a személyes elégedettségéről, boldogságról és a fizikai, intellektuális és szellemi virágzáshoz való jogról szól.)

A hágsámá nem egy elérendő cél, hanem egy folyamatos folyamat.. Ebben azok vesznek részt, akik önként vállalva élnek a mozgalom értékrendje szerint az életüket, és azon dolgoznak, hogy ezen értékek szerint alakítsák át a világot.

Cserkészzet, hagyomány, Somer

Írta: Rácz Eszter, Somogyi Hanna

A cserkészzet a Somer történetében

A Somer történetében a cofiut (cserkészzet) mindig lényegi rész volt a mozgalom alapjaiban. Megmutatkozott, hogy a cserkészzet segítségével megtanult képességek elősegítették a mozgalom céljait. Például a holokauszt alatt a mozgalom Hánihjai megtanultak elvégezni olyan katonai feladatokat, amelyek mind a cserkészzet gyakorlataiból származnak. A Someresek még az alija-hullámok alatt is csak ugyanazon kitartással tudták felépíteni Izrael államát: kreativitással és tudással, amelyek a cserkészzet elemei.

Érzékeltük, hogy manapság a cserkészzet nem annyira népszerű, és hogy a Mádrihok úgy érzékelik, hogy át kellene alakítani egyes részeit a Somer mozgalomnak (Tnua). A Világmozgalom, mint oktatási ernyőszervezet szükségét érzi egy új, könnyen használható könyvecske kiadásának, amely eszköz lenne a Someresek számára a cserkészettel kapcsolatban. A mai világban a cserkészzet eszközként még nagyobb jelentőségű, mint korábban bármikor. Ez társadalmunknak tulajdonítható, amely arra ösztönöz, hogy folyamatosan fogyasszunk. Ennél fogva létfontosságú, hogy megismerjük és megtartsuk a különböző eszközöket a kenekben.

Ahogy említettük, sok Someres számára a ma valósága az, hogy valami hiányzik vagy tönkrement, akkor újat kell venni. A cofiut lehetővé teszi számunkra, hogy kapcsolódjunk a természethez, a belső (kreatív és produktív) potenciálunkhoz, illetve a másik emberhez. A cofiut nemcsak egy eszköz, hanem egy életforma. Amikor a cofiut különböző módszereiről beszélünk, sokféle képességet tanítunk a Hánihoknak: a környezetünk megértését, kreativitást, szembenézést kihívásokkal és félelmekkel, improvizációt, a természet megőrzését, illetve a természetben megtalálható alapanyagok használatát. A fő cél nem ezeknek a képességeknek az elsajátítása. A cél ennek az élmény egésze, mely magában foglalja a tudást és a csoportdinamika fejlődését. Ezek meg fognak látszani a Hánihok hétköznapi és someres életében egyaránt.

1. Az új technikákat a valós élet igényei alapján tanuljuk. A cofiutot mint eszközt kell tanítani annak érdekében, hogy céljainkat elérjük.

2. A cserkészzet integrált koncepció, amely magában többet ér egyes részeinél. A cofiutban képes megtanítani a fiatalokat arra, hogy tisztában legyen különböző folyamatokkal, illetve hogy koordinálni tudja saját magát és a kvucáját. Ennek elősegítése érdekében fejlesztjük a Hánihok orientációs, kezdeményező és teljesítőképességét, illetve megtanítjuk őket a már meglévő eszközeink használatára.

A cofiut (cserkészzet) oktatási módszer is, ami feladatokat állít az egyén és a csoport elé, és azok közös megoldására ösztönzi őket. Ezen az élményeken keresztül a Hánihok új képességeket tanulnak és fejlesztik a kapcsolatukat a természettel és a minket körülvevő világgal. Az átmenet az ismertből (ez a ken) az új környezetbe (természet), vagy az improvizáció és újítás az ismert környezetben (ez megint a ken) megkívánja, hogy a Hánihok és a csoport kreatívan és függetlenül cselekedjenek. A Hánihok, kreatívan és önállóan dolgozva, elfogadva a kiinduló felállást, új és egyedi dolgokat hoznak létre. Ezek a feladatok mindenkit ugyanúgy érintenek, és ez a személyes folyamatokat csoportossá változtatja, illetve elősegíti a bizalmat, vezetői működést, valamint a kvucán belüli együttműködést.

A Hasomer Hacairnak három fő pillére van: cionizmus, szocializmus és judaizmus. A hágsámá koncepciója megköveteli tőlünk, hogy tisztában legyünk az ideológiánkkal, és hogy minden elemét magunkévá tegyük ennek az erős meggyőződésnek, hiszen ezek összessége alkot minket. Ennek része, hogy saját nézeteinket folyamatosan felülvizsgáljuk, és megbizonyosodunk arról, hogy azok reflektálnak-e a változó környezetünkre és élethelyzetünkre.

A Hasomer Hacairnak, mint cserkész (cofiut) szemléletű mozgalomnak meggyőződése, hogy a someres életnek elkülöníthetetlen része a felelősségteljes foglalkozás a környezettel. Haluc (úttörő) mozgalomként törekszünk, hogy az ideológiánk úttörő és forradalmi legyen.

* * *

A háború után a Somereseknek ismét újfajta kihívással kellett szembenéznük: a megviselt, traumatizált, legyengült, gyakran árván maradt gyerekeket kellett visszaintegrálni a társadalomba. Az 1945-49-es időszakban a Somer mozgalom központi helyet foglalt el a zsidóság társadalmi és politikai életében: tábortokat és oktatási intézményeket szerveztek: *„Három napig tartottak a felvonulások, a sportversenyek, a*

cofiut-mutatványok, a záró-ünnepségek, a héber nyelvvizsgák, a tábor-tűzzel kísért műsoros estek, a népi táncosok és a tömegtorna. Az ifjúság életerejének tüntetése volt ez, azé az ifjúságé, amelyet a háború nem tört meg, amely akaraterejének teljében alkotni, harcolni és győzni akart.” (Forrás: Steiner N. szakdolgozata)

Someres 7. Parancsolat a cserkészetről

„A Someres tiszteli és óvja a természetet; megismeri, megtanulja, hogyan éljen benne és ezek tükrében cselekszik.”

A Somer a környezetvédelemben viszi tovább a cserkészek hagyományait, a természetközelséget. Például a Somerben általánosan megjelenik a szemét szelektív gyűjtése, az újrahasznosítás, de találkozhatunk vele ünnepi programokban is: a Tu bis-vát, a fák újéve kapcsán környezetvédelmi nagy programot tartottak az összes gyerekeknek. A táborokban igyekeznek a szabadban lenni, amikor csak lehet, kapcsolatot kialakítani a természettel. Az egyik legnagyobb teherpróba a nagy népszerűségnek örvendő program az egész éjszakai Holdvilágtúra.

A cserkészlet megjelenése a someres szimbólumokban

A hulca egyik jellegzetessége, hogy a nyakánál gombok helyett fehér cipőfűző fogja össze. A gallér alatt mindkét oldalon három-három peremezett lyuk található, a fűző alulról fölfelé, egymást keresztezve van befűzve. A cipőfűző cserkész jelképe, a cserkész mozdalom múltból átvett szimbólum. A fehér szín a tisztaságot és testvériességet is szimbolizálja, a kék inggel együtt Izrael zászlajának a színeit adja ki.

Szemel

A someres szemel összetett szimbólum, amely a Somer értékrendjét jeleníti meg. A rajta megjelenő egyetemes szimbólumok összessége alkotja a Somer szimbólumát. Először külön mutatom be a szemel jelképeit, utána egyben értelmezem a szimbólumegyüttest.

Középen liliom található: ez a cserkész szervezetek egyik fontos

jelkép, így utal a tisztaságra, ártatlanságra, amely így az ifjúságot jelképezi.

A cserkész mozgalom jelképeként a lilium a „helyes irányt mutatja, mivel ezt a jelképet gyakran használták az iránytűkön az északi irány jelölésére. A lilium három ága a cserkészfogadalom három részét jelképezi: kötelességteljesítés (Isten, haza és embertárs iránt), segítőkészség, valamint a cserkésztörvény megtartása.”

Ez a hármas szimbólum a Somerben más jelentést hordoz: a lilium három szirma a Somer három alappillére – a judaizmus, a cionizmus és a szocializmus.

Ennek a jelentésnek a megkettőződése a Someresek kézjele, amely a cserkészeknél ugyanazt a jelentést hordozza, mint a lilium hármasa. A kézjelet régebben egyszerű köszönésként használták, ma csak formális alkalmakkor jelenik meg: az ünnepélyesebb mifkad esnek van egy olyan mozzanata, amikor mindenki a kézjelet mutatja. A középső három ujj (gyűrűs, középső és mutatóujj) kinyújtva, a két szélső a tenyér alján összefogva, tenyérrel kifelé fordított kézzel. Majd a mifkad vezetője elkiáltja: „Somrim hazak!” (A Someresek erősek!), amire a többi résztvevő hangos kiáltással felel: „Hazak ve amac!” (Erősek és bátrak!) A hüvelykujj és kisujj együtt utal a nagyobb védelmező szerepére a kisebb iránt, a három fölfelé tartott ujj a három alappillére emlékeztet.

A kézjelet a ma Magyarországon működő másik nagy zsidó ifjúsági szervezet, a Hanoar is használja. Magyarországon a Somerben eleinte bármelyik kézzel mutathatták, a szervezetek rivalizálása miatt azonban megkülönböztető jelentéshordozóvá vált: a „szocialista” Someresek a bal, a „pluralista” Hanoarosok a jobb kezükkel mutatják.

A Somer szemelje a szimbólumain keresztül felmutatja a Somer főbb alapelveit, így válik identitásszimbólummá: magában foglalja a cserkészetet és a három alappillért, külön kiemeli a zsidóságot, amelyet a béke és a természet fon harmonikus egészbe, összekapcsolva Izraellel és keretézve a jelmondattal, vagyis önmagukkal. Az egész szimbólum egy körkörös egésznek alkot. Kiemeltem a harmóniát – azonban a szemel nem szimmetrikus, bár annak tűnik (sokszor még a tagok számára is, hiszen többen nem vették észre az ágak különbözőségét).

Az egyik oldalon olajág, a másikon tölgyfaág keretezi, a szalag két szára pedig két különböző szó – az erő (hazak) és a bátorság (amac) vannak felírva. A szimmetria megtörése ellenére megmarad az egység, és kifejezi az egyenlőség igényét az egyéniség megtartásával.

A különböző események és átmenetek kapcsán a Someresek felvarrókat, illetve kitűzőket kapnak. A hulcaosztás rítusa, a hulca megkapása a beavatás első lépése, itt kapják meg az egyenruhát, amelyre további jelvényeket gyűjtenek – ez a gyakorlat emlékeztet a katonai rendfokozatokra és a kitüntetések megszerzésére. Az egyik legalapvetőbb a Mádrih jelzés: ez a felvarró, arannyal hímzett, piros someres jelvény, amelyet az új Mádrihok az első hulcaosztás alkalmával kapnak meg. A különböző nemzetközi szemináriumok alkalmával az eseményre emlékeztető további felvarrókat kapnak, – például jelmondat van ráhímezve, ami a szeminárium tartalmára utal. Felvarrók mellett lehet kitűzőket is gyűjteni; ilyen az izraeli szeminárium alkalmával megrendezett cofiut program. Ezen a résztvevők nemzetközi csoportokban házat építenek, elsajátítják a különböző csomók megkötésének módjait és egyéb fontos képességeket. A másik hasonló erőpróba a cofi noded, amely a cofi következő fokozata: négynapos sivatagi túra egy krumplis zsákból készült hátizsákkal felszerelve. Ezek a jelvények mind az egyéni és a csoportos teljesítményre emlékeztetnek. Ezeket a hulcájukra varrják fel, illetve tűzik ki – így státusz-szimbólumokká válnak, kifejezik az egyénnek a szervezetben elfoglalt helyét.

Tikun Adam, Tikun Olam

Írta: Ligeti Anna Sára, Mikes Hanna

Társadalmi egyenlőtlenségek

Napjainkban – a világon mindenütt és Magyarországon is – minden eddiginél nagyobb társadalmi egyenlőtlenségeket láthatunk. Bár ez leginkább anyagi különbségeket jelent, az egyenlőtlenség számos más szemszögből is megközelíthető, és ezek az egyenlőtlenségek összefonódnak, ilyen az információkhoz való hozzáférés vagy az egészséges életmód. Az egyenlőtlenség különböző megközelítésekben vizsgálható: például területi szinten, etnikai csoportok vagy nemek szerint.

A jövedelmi és vagyoni különbségek egyenlőtlenségének mélyülését gyakran a „*jövedelmi olló*” kifejezéssel szokás megnevezni. Ez azt jelöli, hogy a társadalom legfelső és legalsó rétege egyre távolodik egymástól, vagyis a szegények egyre szegényebbek, míg a gazdagok egyre gazdagabbak lesznek.

A különböző társadalmi csoportok közötti egyenlőtlenségek felismerése mellett fontos az is, hogy mennyire egyenlő a bejutás esélye az egyik társadalmi rétegből vagy csoportból egy másikba – ezt nevezik társadalmi mobilitásnak. Vagyis mennyire könnyű vagy nehéz a születés által meghatározott csoportból egy másik, magasabb presztízsű csoportba kerülni.

A „*Tégy egy lépést előre!*” feladat azáltal világít rá ezekre az egyenlőtlenségekre, hogy illusztrálja bizonyos csoportok előny- és hátrányhelyzetét a mindennapokban, és rávilágít saját privilegizált helyzetünkre is.

Társadalmi felelősségvállalás és aktivizmus a Somerben

Bár a Somer által képviselt értékek folyamatosan változnak a szervezet fennállása óta, mindig vannak olyan elvek és világnézeti alapvetések, melyek a Somer alapját jelentik (például a társadalmi egyenlőség). Ezeket az értékeket a Somer mindig igyekszik beépíteni az oktatási programjába is, gyakran azáltal, hogy tagjait különböző társadalmi akciókba vonja be. A társadalmi és politikai aktivizmus

szerves része a Somer történetének, s emellett táplálkozik a zsidó hagyományokból is, melyekben erőteljesen jelenik meg a nézet, hogy az embereknek felelősséggel tartozik a világ felé, beleértve más embereket és a környezetet is.

A társadalmi és politikai aktivizmusnak számos eszköze van, s ezek különböző célok elérésére irányulnak. Ilyen cél lehet bizonyos értékek terjesztése és az ezekről való oktatás (például akár egy művészeti installáció révén), a döntéshozókra való nyomásgyakorlás (például egy petíció aláírásával vagy tüntetés megszervezésével), vagy aktív hozzájárulás bizonyos célok eléréséhez (például ételosztás nélkülöző közösségekben). A foglalkozás ezek közül az eszközök közül ismertet és elemez néhányat a Mádrihok szemszögéből megközelítve.

A Somer Világszervezet felépítése és szemináriumai

Írta: Gergely Dávid, Linda Leder Erdman,
Yahal Linternari

Nemzetközi szemináriumok

Hádráhá szeminárium és Veida

Évente megrendezett nyári szeminárium, amely felváltva tartanak valamelyik európai országban, illetve Izraelben. Az európai kenek többségében, ahol kvuca rendszer alapján működik a szervezet, sor kerül a Hádráhá szeminárium, ami a kvuca utolsó előtti hiperintenzív Mádrihképzése. Ezt a legidősebbek, a szervezetet lassan elhagyó kvuca tagjai tartják.

A magyar szervezetben a Hádráhá szemináriumon általában Mádrihok továbbképzése folyik, illetve a Mádrihképzésben részt vevő Hánihoké.

A szemináriummal egyidejűleg a Veida (kb. közgyűlés) is lezajlik. Az európai veidákon részt vesz minden ország maszkirja, ők küldötteként vitatják meg az adott év ideológiai kérdéseit. Megbeszéléseikről naponta beszámolnak a saját országuk Mádrihjainak, és kialakítják közös álláspontjukat, amit másnap a maszki képviseli. A Veida lezárásaként a teljes európai Mádrihságnak szóló gyűlést tartanak, ahol szavaznak a meghirdetett változások elfogadásáról.

Masa LePolin

Lengyelországi emléktúra, melyet minden évben megszerveznek. Ez alkalommal someres szemszögből mutatják be a holokausztot. A túrán kitüntetett szerepet kap a someres ellenállás, az embermentés és a többi földalatti tevékenység.

Somria

A Somer alapításának minden tízzel osztható évfordulóján Izraelben kerül sor a világ minden tájáról érkező someresek nagyszabású eseményére, ahol többek között a legfontosabb aktuális ideológiai döntéseket vitatják meg.

Somria Latin-Amerika

Ez két évente megrendezett nyári esemény. Neve szintén Somria, helyszíne Dél-Amerika valamelyik állama; a legidősebb kvuca tagok és a Snátról visszatért Mádrihok vesznek részt rajta.

Tohnit Yedid

Az európai, illetve izraeli Hádráhá szemináriumhoz csatlakozó észak-amerikai kvuca, tagjai itt kapják meg Mádrihképzésük jelentős részét.

Snát Hahsara (tanulás éve)

Tíz hónapos izraeli ösztöndíjprogram. Ennek során a tanuló öt hónapot tölt egy someres kibucban nyelvtanulással és kibucbéli munkával, majd újabb öt hónapot egy városi kibucban önkénteskedve, együtt a világ minden tájáról jött someresekkel.

A Hasomer Hacair szervezeti felépítése

A Somer két legfontosabb szervezeti egysége: a Világszervezet és az izraeli szervezet. A magyar Somer tagja a Világszervezetnek, és rajta keresztül kapcsolódik a többi tagszervezethez.

A Világszervezet három szekciója:

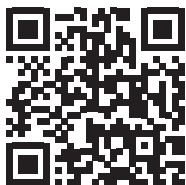
- Latin-Amerika országai
- Angol nyelvű országok
- Európa nem angol nyelvű országai

A szervezetet egy kb. 10 főből álló vezetőség koordinálja, pozícióik:

- Mascál - Főtitkár
- Gizbár - Kincstárnok
- Európai koordinátor
- Latin-amerikai koordinátor
- Angol nyelvű koordinátor
- Orosz nyelvű koordinátor
- Oktatási koordinátor
- Hágsámá koordinátor
- Snát koordinátor
- A Snát csoport Mádríhja

Források:

Hasomer Hatzair World Movement

<https://somer.hu/ideologiai-kezikonyv/19/1>

Hashomer Hatzair - Wikipedia

<https://somer.hu/ideologiai-kezikonyv/19/2>

Hashomer Hatzair - ScoutWiki

<https://somer.hu/ideologiai-kezikonyv/19/3>

Rítusok – A Somer rítusai

Írta: Ligeti Anna Sára, Mikes Hanna, Steiner Noémi

Mi a rítus?

A rítus olyan cselekedet, amelyekhez vallásos tartalmú, rendszerint mitikusan megalapozott képzetek tapadnak és hagyományok által előírt formában, általában ismételve kerülnek kifejezésre. Megszilárdítja a társadalmi integrációt és a közös (például nemzeti, vallási) identitást is. A rítusok erősítik a csoportkohéziót a tagok között, illetve az egyes tagok csoporthoz való tartozását, ezáltal fontos eszköz a csoport szabályainak integrálásához, betartásához. A rítusok működhetnek közös titokként is, a közös tudást mélyítik el.

Az egyes ember társadalomban betöltött helyének kulturális vagy biológiai okokból bekövetkezett változásaihoz átmeneti rítusok kapcsolódnak. A beavatási rítus az átmeneti rítusok egyik fajtája. A beavatási rítusok során gyakran használnak valamiféle fizikai jelet, amely megkülönbözteti a beavatandót a nem beavatottaktól és hasonlónak teszi őket a beavatottakhoz. Ezek lehetnek végleges különbségtételek (például tetoválás), vagy időleges megkülönböztetések is, mint amilyen egy rituális ruha viselése, akár a hulca megkapása is.

A someres rítusok

Péntek este

A someresek életében az egyik legfontosabb, heti rendszerességű rítus, amit több egységre lehet bontani – kötetlenebb programok (beszélgetés, hórázás, esetleg játékok), peula több korosztályban, szombatfogadás. Ilyenkor találkoznak a tagok, elmélyül a csoport-identitás, kialakulnak a személyes kapcsolatok. Formálisabb és kötetlenebb részek váltakoznak és a tagok a szerepük szerint megkülönböztetett feladatokat látnak el.

Az egész estébe beágyazottan szerepel a közös gyertyagyújtás. Het betű (szögletes U) alakzatba állunk, vagyis abba a formációba, amit a mifkádok alkalmával is követni szoktunk; ez tulajdonképpen az egyik oldalán nyitott négyzet. Az alakzat katonai hagyományú: mindenki lát mindenkit, és mindenki látja azt, aki jelent vagy beszédet mond.

A négyzet nyitott oldalán kis asztal áll, rajta a két gyertyával, a két letakart kaláccsal és a kakaóval, valamint itt állnak azok a Mádríhok, akik beszélni fognak. Ide áll később egy kiválasztott fiú és egy lány – a lány meggyújtja a gyertyákat és elmondja az áldást, a fiú pedig megáldja a kalácsot, majd mindenkinek osztunk belőle, egy pohár kakaó kíséretében.

Bár a sábati gyertyagyújtás időhöz kötött (a gyertyákat napnyugtakor kell meggyújtani), a Somerben ezt nem követjük, hanem a két peula közötti időt használjuk ki a szombat köszöntésére, ami általában már a szombat bejövetele után történik. Vallási értelemben ekkor már nem lehet meggyújtani a gyertyákat, hiszen a sábbáttal együtt már érvénybe lépett a tűzgyújtás tilalma. Egy hagyományos kiduson borral kell köszönteni a sábbátot, a Somerben viszont a gyerekek kakaót kapnak. Fontos észrevenni, hogy itt a hangsúly nem a vallási előírások követésén, hanem a hagyományok továbbvitelén és a közösségi érzés megteremtésén van. A rítus célja tehát a zsidó hagyományok újraértelmezése, someres keretbe foglalása.

Mifkad

A mifkad zászlófelvonást, zászló előtti tisztelgést, gyűlést jelent. A táborokban minden napot ezzel indítunk. Ahogy a péntek esténél már láttuk, ennek a rítusnak is katonai hagyományai vannak, követi ennek a formáját, a chet alakzatot. A táborokban minden reggel ezzel indul. Részei: reggeli torna, a Hatikva (Izrael himnusza), zászlófelvonás és az eskü, melyben felidézünk az előző nap emlékezetes, vicces eseményeit, illetve utal az előttünk álló napra is.

A mifkad es nagyobb, ünnepélyesebb esemény, általában táborzárásként tartjuk.

Hulca adás és kapás

A mifkad es része lehet a hulcaosztás. Ahhoz, hogy valaki hulcát kapjon, meg kell felelnie bizonyos feltételeknek – rendelkeznie kell már somers identitással. Vannak bizonyos iránymutatások azzal kapcsolatban, hogy mit is jelent ez pontosan: legalább egy éve rendszeresen ellátogat a péntek esték alkalmával, aktívan részt vesz a Somer életében és részt vett há-

rom táborban. A hulca jelképezi mindazt, amit a szervezet képvisel. Aki hordja, magára veszi az ideológiát, az értékeket, ezáltal a szimbolikus viselkedésformákat. A hulca megkapása beavatási rítus. A beavatáskor egyesével szólítják a huncát kapókat és azt is, aki befűzi a huncáját, be kell lépniük a chet alak közepébe. A Mádrih a beavatandóra adja a huncát, majd a fehér cipőfűzőt átfűzi a gomblyukakon, ezzel teljessé teszi a beavatást, mivel a cipőfűző önmagában szimbolizálja a három alappillért és a tíz parancsolatot. A hulca átadásával szimbolikusan is megkapják a szervezet egész ideológiáját. A befűző Mádrihok mindig adnak valami személyes útravalót is a beavatottaknak, amelyet csak ők hallanak. Ezáltal nagyon személyes kötődés alakul ki, és bár a kollektív rítuson mindenki részt vesz és mindenki elmélyül a közösségről való tudás, aki a huncát kapja egy titkos, személyes beavatásban is részesül.

Étkezési szokások

Az á-zás az étkezések előtt megtartott rítus minden táborban. Mielőtt elkezdenénk enni, a kisujjakkal összekapaszkodunk és egy rövid, héber szövegű verset kántálunk: „Asrei Hais, Ochel Bakvis, Ochel Mazon, Bete Avon, Bete Avon, Bete Avon, Toda raba, bevakasa, echad, staim, salos, arba”, és az utolsó szónak bármit lehet kiabálni, ez egy nagy, artikulátlan ordításba szokott olvadni. Valójában a rítus része nemcsak maga az á-zás, tehát a mondóka elmondása. Az étkezéshez kvucákban, csoportokban ülünk le. A Mádrihok, a kerenek, illetve segítőkész nagyobb gyerekek hordják az ételt a többieknek, de akik már addig megkapták, nem kezhetnek még el enni, amíg nem lesz étel mindenki előtt – az á-zásnak az a lényege, hogy mindenki egyszerre lásson hozzá az evésnek, ezzel is erősítve az egyenlőséget.

Ikonikus programok

Ezek a programok kilépést jelentenek a szokásos keretből, ugyanakkor sűrítetten jelenik meg bennük a someresség egésze. Tökéletes alkalmat nyújtanak arra, hogy erősödjön a csoportkohézió, elmélyüljön az identitás, kialakuljon a bajtársiasság, továbbá megjelenjen és minden résztvevő számára átélhetővé váljon a someres értékrendszer.

Példák:

- Táborok
- Mozimaraton
- Holdvilágtúra
- Somer Bál

Források:

1. Papp, R.: Vallásantropológia. In L. Boglár: A tükör két oldala (68–73 p.) Nyitott Könyvműhely, Budapest, 2005
2. van Gennep, A.: Átmeneti rítusok. L'Harmattan. Budapest, 2007
3. Steiner Noémi: „A huncád alatt ott van minden, ami kellhet” Kultúra és identitás a Hasomer Hacair ifjúsági szervezet szimbólumainak tükrében (szakdolgozat) www.somer.hu/ideologiai-kezikonyv/11/2

Dalok, mondókák a Somerben

Írta: Fritz Zsuzsanna

Hagyomány, ének, közösségtudat

A zsidó kultúra és azonosságtudat egyik fontos alappillére minden olyan hagyomány, ami nem a racionálisra épít, hanem a kultúra átadásának más vivő eszközeire, mesére, dalra, tánra. Ezek közül az éneklésnek nagyon gazdag hagyománya van a zsidóságban és mivel a dalok és a zenék kultúraközvetítők, erősíthetik a hovatartozást.

Ugyanígy erősítik a csoporthoz tartozást is, ezért lényeges, hogy egy mozgalomnak, mint a Somer, vannak hagyományos mozgalmi dalai, indulói, melyeket a mozgalom minden tagja ismer, együtt énekel, ezzel nagyon erős közösségi érzést alakít ki a mozgalom tagjaiban.

A zene/ének mint személyes élmény

Végiggondoljuk, hogy az életben számunkra milyen dalok, énekek, mondókák jelentik a fontosabb kötődési pontokat, rítusokat. Milyen zenét hallgatunk, ha szomorúak vagyunk, milyen, ha ünneplünk?

Mindenkinek vannak énekléssel vagy zenével kapcsolatos élményei, ezért ezekből indulunk ki, a személyesből a közösségi felé.

A Somert jellemző dalok, mondókák

Azok után, hogy meghallgattuk egymás fontos mérföldkő-zenéit, rátérünk a Somert jellemző dalokra, mondókákra. A Somer hosszú történetében ezek is cserélődtek, hiszen a zenék, dalok kedveltsége változik az idők során, de maguk a dalok is. Hogy ezek az énekek milyen stílusúak voltak, milyen volt a ritmusuk, dallamuk, zenei világuk, az sokat elmond arról az időszakról, amelyben keletkeztek. Egy ilyen zenei utazás szintén sok mindent elmond a Somerről, és nemcsak a gondolkodásmódunkra hat, hanem az érzéseinkre, az érzelmeinkre is.

In Ale Gasn
Revolutionary Yiddish Anthem

<https://somer.hu/ideologiai-kezikonyv/21/1>

Yid Du Partizaner
Jewish Partisans

<https://somer.hu/ideologiai-kezikonyv/21/2>

Annie Lederhendler
Partisan Song sung

<https://somer.hu/ideologiai-kezikonyv/21/3>

Arik Einstein
Hashrika Shel Hatnua

<https://somer.hu/ideologiai-kezikonyv/21/4>

Választ keresünk a következő kérdésekre:

- Milyen kulturális hagyomány bontakozik ki ezekből a zenékből?
- Milyen értékeket közvetítenek?
- Milyen érzés nézni, hallgatni?
- Jelenti-e neked ez a zene, ez a dal a Somert?
- Ha egy dalt, mesét, történetet, hőst kellene mondanod, ami Someresként meghatározó számodra, mi lenne az és miért?

A közösséget teremtő zene

A személyestől a történeti részen keresztül végül eljutunk a lényegig: a közösségiség, az egység pillanatáig, melyet a közös éneklés jelent. Itt néhány igazi klasszikus someres dalt sorolhatunk fel: a béke dala, a Somer himnusza, a magyar Somer mondóka, a hulcá khulá és így tovább.

Melyik fő someres értékeket fejezik ki ezek a dalok?

Ha együtt énekeljük a mozgalom egy-egy dalát, erősítjük a közösséget, érezzük a mozgalom erejét és zene összetartó erejét.

Zárásul elkiabálunk egy kedvenc Somer mondókát.

Someres terek

A Hasomer Hacair Világmozgalom 2017. évi Veida dokumentumának fordítása

Someres terek és szerkezet

Meghatározás

A someres terek és szerkezet olyan fizikai és nem fizikai környezetet jelent, amelyben a tagok képviselni tudják értékrendjüket, ideológiájukat és a tnuva (mozgalom) gyakorlatait.

Hasomer Hacair Világmozgalomként valljuk, hogy a someres tereknek elő kell mozdítaniuk az erős, tudatos és őszinte kapcsolatok létrejöttét, amelyek kiteljesítik és fejlesztik az egyéneket (Tikun Adam), túl azon, amire önmagukban képesek lennének.

Továbbá a someres terekben kiteljesedett egyének képesek elsajátítani ezeket az értékeket és tetteikben, viselkedésükkel képviselni őket az egész világon (Tikun Olam).

A someres tereknek szintén központi eszménye az ifjúság autonómia, amit mindig erősen hangsúlyozni kell.

Gyakorlat

A someres terek akkor legeredményesebbek, amikor egyértelműen meghatározott szándékaik és céljaik vannak, amiket a közösség egyöntetűen megért. Habár az olyan központi tevékenységek, mint a peulák, szemináriumok és táborok tükrözik a kenek alapvető felépítését, túl ezen is fontos az olyan új someres terek létrehozása, amelyek kielégítik a résztvevők és a tágabb közösség igényeit. Ez lehetővé teszi a ken számára, hogy aktívabb és átfogóbb someres teret hozzon létre.

Ráadásul fontos kapcsolat van az oktatási és politikai alapú someres terek, illetve a kvucák (csoport) intimitásán alapulóak között. A someres tereknek lehetővé kellene tenniük és bátorítaniuk az oktatási gyakorlatokat, miközben ösztönzik a kritikus párbeszédet és segítik az ellenkultúrák létrehozását biztonságos térben, ahol olyan témákat boncolgathatunk, amelyek a társadalomban tabuk.

AAHasomerHacair olyan demokratikus tereket alkot, amelyek mente-

sek a szexizmustól, rasszizmustól, az elnyomás és diszkrimináció egyéb formáitól, annak érdekében, hogy képviselje a nemi identitásuk miatt vagy rasszista alapon háttérbe szorított, kirekesztett csoportokat. Szocialista mozgalomként valljuk, hogy társadalmunkban a kapitalizmus fejlődése és általánossá válása az egyik oka az egyre intenzívebben érzékelhető elidegenedésnek. Ez főképpen az uralkodó oktatási rendszerben figyelhető meg, továbbá az egymással folytatott, egyre felületesebb kommunikációinkban.

Sőt: szembesülünk azzal a jelentős dilemmával is, hogy a modern technológia mindennapos jelenlétének növekedését miként dolgozzuk fel és hogyan adaptálódjunk hozzá. Ha a technológia használata mellett döntünk, rajtunk múlik, hogy azt mikor és hogyan tegyük, mégpedig úgy, hogy általa érvényesüljön az oktatásunk és hágsámánk (lásd lejjebb). Ugyancsak el kell döntenünk, hogy miként küzdjünk meg a someres térben a technológia egyénre gyakorolt hatásával.

A Someresek adaptálódnak a modern társadalomhoz, hiszen mozgalmunk tevékenysége így tud releváns maradni, ugyanakkor álláspontot foglalnak a társadalmi és politikai trendek kifejlődésével szemben. A someres tereknek és szerkezetnek feladata egyensúlyt teremteni ezen ellentétes jelenségek között. Mindezt úgy kell tennünk, hogy ideológiánkkal és értékeinkkel megegyező, alternatív kultúrát hozunk létre.

Mentális egészség, jó közérzet, önismeret és feminizmus

A Hasomer Hacair Világmozgalom 2021. évi Veida dokumentumának fordítása

1. Mi, Someresek elhivatottan vállaljuk saját értékeinket, melyeket kritikusán közelítünk meg. Ez azt jelenti, hogy elveinket kritikával figyeljük és gondolkodunk róluk. Elveink tehát fejlődnek, változnak, ezáltal mozgalmunk ideológiáját mindig naprakész értékek határozzák meg. Arra törekszünk, hogy ezeket az értékeket a mindennapi életünkben is érvényesítsük és továbbítsuk barátainknak.
2. Someresként büszkéek vállaljuk magunkat és a mozgalmunkat. Ez magában foglalja, hogy küzdünk önmagunkért, próbálunk túllépni a saját korlátainkon, kilépünk a komfortzónánkból, ugyanakkor jól érezzük magunkat és boldogan élünk. Ennek része az is, hogy szabadon kommunikálunk, és a tőlünk telhető legjobban próbálunk reagálni a bonyolult helyzetekre. Támogatjuk egymást, miközben önmagunk elfogadásán dolgozunk.
3. A Tikkun Adam (vagyis önmagunk és a világ megjavítása) mozgalmunk egyik központi értéke. Ahogy harmadik alapelvünk kimondja: *„A Someres erősíti jellemét és törekszik a testi és szellemi és lelki teljességre.”*
4. E három szempont (testi, szellemi és lelki teljesség) közötti egyensúlyozás során fontos tisztában lenni pedagógiánk korlátaival: senkire nem akarunk változást kényszeríteni, de alapot adhatunk a barátainknak, hogy megváltoztassák önmagukat és felismerjék a helytelen/káros viselkedést társaikkal és önmagukkal szemben.
5. Hiszünk abban, hogy a vitában kulcsfontosságú az átlátható és határozott kommunikáció. Ez azt jelenti, hogy elképzeléseinket nyugodtan és tisztelettudóan tudjuk kimondani. A nyugalom ragályos! Gondoljunk arra, hogy indokaink világosak legyenek, és megértsük a másokét is. Ha a vélemények eltérnek, legyünk készek a kompromisszumra, amennyiben az nem sérti mások szabadságát.

6. A Someres számára döntő fontosságú az értelmes emberi kapcsolatok kialakítása és a társadalmi interakcióban való részvétel. Létezik egy finom határvonal, amelyet minden kapcsolatunkban ki kell alakítanunk. Ez azt jelenti, hogy látnunk kell, a személyes kapcsolatainkban hol vannak a határok, amelyeket tiszteletben kell tartanunk. Ugyanakkor kell tudnunk megszólalni olyan helyzetekben, amikor úgy gondoljuk, hogy valamit változtatni kellene. Fontos, hogy ezekben a kapcsolatokban mindenki biztonságban érezze magát – mi is, a társaink is.

7. A someres kapcsolatok a tiszteleten és az egyenlőségen alapulnak. Ahogy a 6. alapelv mondja: *„A Someres aktívan fejleszt és tart fenn olyan kapcsolatokat, amelyek szándékunktól függőek, szabadok és őszinték a kvucán és az egész someres közösségen belül. Vállalják a felelősséget, hogy gondoskodnak a barátaikról.”*

8. Arra törekszünk, hogy egészséges kapcsolatokat alakítsunk ki, és arra ösztönözzük barátainkat is. Kapcsolataink egyediek, mert mozgalmunkban minden egyénnek van szerepe, és ezek a szerepek felelősséggel járnak. Ezeket minden helyzetben vállalnunk kell, mert hiszünk a Dugma Isit erejében. Példát mutatva tanítunk, és ez nyilvánul minden someres kapcsolatban.

9. Tisztában vagyunk vele, hogy a közösségi média mindennapi életünk jelentős részét képezi. Ennek több jó és rossz oldala is van, igyekszünk elhatárolódni az esetleges gyűlölettől és mérgező hatástól, amit terjeszthet. Ezt azért tesszük, mert felismertük, hogy ez nagyon veszélyes lehet mentális egészségünkre. Másrészt úgy gondoljuk, hogy a közösségi média jó eszköz a barátok megszólítására, mozgósítására és a célközönségünk körében népszerű platformokon való jelenlétre. Ezenkívül úgy gondoljuk, hogy Someresként kötelességünk tájékoztatni mindenkit és népszerűsíteni ideológiánkat.

10. A mentális egészségi problémákat társadalmunkban részben stigmatizálják, részben tabunak tekintik és elhallgatják. Az oktatási intézményekben a témával kapcsolatban ismerethiány, félelem és pánik tapasztalható, és nincs, aki képviselje az ilyen problémákkal küzdőket. A Somer mozgalom felelőssége, hogy feltárja ezeket a stigmákat, és az érintetteket arra ösztönözze, hogy keressenek segítséget.

11. A járvány nyilvánvalóan óriási hatással volt mentális egészségünkre. Bár sokan úgy élték meg ezt az időszakot, mint az önmagunkra fordított minőségi időt, nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a járvány negatív oldala dominált. A személyes veszteségek, a családon belüli erőszak és a nőgyilkosságok számának növekedése miatti depresszió nem vethető össze a járvány (esetleges) „jó oldalával”. A mozgalom szolidaritást vállal mindazokkal, akiket érintettek a járvány következményei.

12. Someres körökben senkinek sem kell félnie attól, hogy kirekesztik a neme és a szexuális irányultsága miatt. Világviszonylatban a Someresek arra törekcsenek, hogy a hetero-normativitás elveszítse jelentőségét. Someres közösségként és egyénekként vagyunk azok, akik megváltoztathatjuk a normákat és újrafogalmazhatjuk a korábban elfogadottakat.

13. A Hasomer kenjeiben a nemek közötti teljes egyenlőségre törekcsünk, és arra, hogy a Somer mindenki számára biztonságos hely legyen. Életünk során aktívan küzdünk a nemek közötti egyenlőségért és a szexuális identitásuk miatt hátrányban részesülők életének javításáért. Feministák vagyunk, ellenezzük a nőgyűlöletet és a szexizmust. Hangsúlyozzuk az e témákkal kapcsolatos oktatás fontosságát is.

14. A feminista mozgalom eredményeit aligha lehet figyelmen kívül hagyni. A küzdelem azonban messze nem ért véget. létfontosságú, hogy az eredményeket kontextusba helyezzük annak felismerése érdekében, hogy ha nem fordítjuk erőnket és befolyásunkat ifjúsági mozgalomként a nemek közötti egyenlőtlenség leküzdésére, az azt jelenti, hogy támogatjuk és újraterejtjük a társadalmunk nőgyűlöliő normáit. A mozgalomnak nem csak a nemek közötti egyenlőtlenség elleni aktív küzdelemre kell fordítania erejét. Nem feledkezhet meg a Hánihokkal kapcsolatos szerepéről sem. A Hánihok ne olyan korban nőjenek fel, amelyben a patriarchális normákat kell követniük, inkább kívánatos, ha egy someres családhoz csatlakoznak, amelynek normája a tiszteleten, a tolerancián és az egyenlőségen alapul.

Ifjúsági autonómia és aktivizmus a Somerben

A Hasomer Hacair Világmozgalom 2013. évi Veida dokumentumának fordítása

Ifjúsági autonómia

Definíció

Az ifjúsági autonómia a fiatalok önbizalmának és önismeretének fejlesztése, ami megadja nekik az erőt, hogy saját céljaikat megvalósítsák és elérjék, szabadon felfedezzék és megváltoztassák azok kereteit. Az ifjúsági autonómia felszabadítja a fiatalokat az "ifjúság" kategóriájának korlátai alól is, újraértelmezve a fogalomhoz általában kapcsolódó felhangokat. Az ifjúsági autonómia lehetővé teszi az ifjúság számára, hogy szabadon követhesse idealista természetét, és erősnek és tápláltnak érezze magát.

Az ifjúság tág fogalom, amelyet különböző kontextusokban különbözőképpen határoznak meg. A Hasomer Hacairban az ifjúság mindenkire vonatkozik, aki ifjúsági szellemmel és belső lelkesedéssel rendelkezik. Éber és aktív, érdeklődő és kíváncsi, nyitott az új ismeretekre és kész a változásra. Az ifjúság közös prioritásokra és célokra törekszik. Az ifjúság képes meghatározni prioritásait és aktívan részt vesz a társadalomban. Megvan bennük a szellem, hogy harcoljanak eszményeikért, és az akarat, hogy azokat személyesen vagy egy csoportban (hagsama) megvalósítsák.

Az ifjúsági autonómia a Hasomer Hacair egyik központi nevelési eszköze, amelyen a someres közösség alapszik. Fő alapelve, hogy a ken minden tagját teljes mértékben felelősnek tekinti a saját életéért, mint egyén, mint kvuca és mint someres közösség. Legfőbb célja, hogy infrastruktúrát biztosítson az aktív és kreatív someres élethez, összhangban a mozgalom értékeivel. A someres ifjúsági autonómia olyan környezetet teremt, amely megfelel a tagok igényeinek, miközben lehetővé teszi számukra, hogy képességeiket teljes mértékben kibontakoztassák, támogatva ezzel a közösségüket.

A kritikus gondolkodás, a tudatos döntéshozatal és a konstruktív szemlélet központi szerepet játszik az ifjúsági autonómiában és a Hashomer Hatzair kultúrájában, oktatásában. Megpróbálunk inspirálni más fiatalokat, hogy felismerjék, hogy ők is képesek a változásra. A kritikus gondolkodás lehetővé teszi az egyén számára, hogy egy helyzetet különböző nézőpontokból értsen meg, felelősséget vállaljon tetteiért, és konstruktívan közelítsen a megoldások megtalálásához. A Hasomer Hacair teret biztosít a fiatalok számára, hogy ezt megtehessek, és segít a fiataloknak abban, hogy magabiztosnak érezzék magukat, amikor eszméiket nemcsak a mozgalmon belül, hanem azon kívül is alkalmazni kell.

A Hasomer Hacairban az autonómia nem csak a külső struktúráktól való függetlenséget jelenti, hanem mások véleményének tiszteletben tartását, a csoport döntése szerinti cselekvést és a csoport tetteiért való közös felelősségvállalást is. Ehhez egyetértésre, párbeszédre és csoportmunkára van szükség. A fiatalok vezetésével foglalkozó fiatalok keretei közt a csoportnak függetlennek, önfenntartónak és önmenedzselőnek kell lennie.

A Hashomer Hatzair ideológiája azt tanítja, hogy mindenkinek lehetőséget kell adni arra, hogy elmondhassa a véleményét és változást hozhasson. Az ifjúsági autonómia ezt támogatja azzal, hogy lehetővé teszi azok számára, akiknek általában nincs hatalmuk a társadalomban, hogy hallassák a hangjukat és látassák tetteiket. A mozgalmon belüli autonómia a megerősödéshez vezet, ami a hanihokat a hitük megvalósítása felé tereli.

A Hasomer Hacairon belüli ifjúsági autonómia holisztikus koncepció, melynek célja, hogy a hanihok életének minden aspektusára hatással legyen. A someres közösségnek azon kell dolgoznia, hogy segítse a mozgalom tagjait a ken falain kívüli kihívásokban és kezdeményezésekben (iskola, anyagi helyzet, család stb.). A fiatalok autonómiájának koncepciója a mozgalom humanista értékeiben gyökerezik, és a pozitív kapcsolatok kiépítésére összpontosít. A Hasomer Hacair képessé teszi a fiatalokat arra, hogy társadalmi változásokat hajtsanak végre. *"A fiatalok nem csak a holnap emberei, hanem a máé is"* - Janus Korczak

A Hashomer Hatzair magában foglalja a fiatalok és felnőttek (Sálih/Slihon) közötti egyedülálló együttműködést, amelyben a felnőttek támogatják az autonóm ifjúsági közösségek létrehozását. Mivel a Hashomer Hatzair egy életre szóló mozgalom, az ifjúsági mozgalom

egy platformot jelent a fiatalok számára, hogy tartalmas életet éljenek, és kapcsolódjanak a felnőtt közösségekhez és mozgalmakhoz, amelyek a Hashomer Hatzair értékeit valósítják meg.

Gyakorlat

Az ifjúsági autonómia someres környezetét a tagok irányítják és működtetik minden korosztályból, mind ideológiai, mind gyakorlati szinten. Az ifjúsági autonómia a kenben egy demokratikus struktúrán alapul, amely a ken minden tagját magában foglalja. A vezetői pozíciókat az egyes kenek által megfelelőnek ítélt gyakorisággal kell megválasztani, és rendszeres értékelésnek kell alávetni, hogy megállapítsák, hogy a szerepek betöltése és a célkitűzések teljesülnek-e. A somereseknek nem szabad elfelejteniük, hogy a jogok felelősséggel járnak, és a vezetők nem abszolút tekintélyek, akiket nem lehet megkérdőjelezni. Az ifjúsági autonómia elérése érdekében minden hánihnak, kortól és tafkidtól (szerepkör) függetlenül, jól kell éreznie magát, és lehetőséget kell kapnia arra, hogy kifejtse véleményét, és kritizálhassa a ken működését.

Az általános döntéshozatalt a madrihok és bogerek közgyűlése végzi, amelyet minden kenben másképp koordinálnak. Ugyanakkor a váádákban (munkacsoport) a hanihokmunkáját bátorítják, hogy fokozatosan egyre nagyobb felelősséget kapjanak.

Alapelvként az ifjúságnak kell a nevelés középpontjában állnia, ami a mozgalomban folyó oktatáson belüli autonómia megteremtésének módja. A jelenlegi oktatási struktúrát úgy kell fejleszteni, hogy az magában foglalja a hanihok oktatási kívánságait. Ez egyfajta autonómiát biztosítana számukra a saját oktatásukon belül. A hanihoknak közvetlen kapcsolatot és beleszólást kellene biztosítani a tantervükbe. Ehhez párbeszédre van szükség - legalább évente egyszer - a madrihok és a hanihok között arról, hogy mik a tanulási céljaik, amelyeket aztán be lehet szőni a meglévő oktatási tervbe. A mozgalom eszményei felé történő nevelés mellett a madrihok felelőssége, hogy a hanihokat különböző nézőpontokkal ismertesse meg, és bátorítsa őket saját nézőpontjuk kialakítására.

Az ifjúsági mozgalomnak üdvözlőnie kell a someresek (és más források - emberek, könyvek, ötletek) támogatását és bölcsességét az elmúlt generációkból, akik megismerhetik, hogy milyen struktúrák működnek és milyenek nem, amikor a mozgalomban és a világban történő változásokról van szó.

A Hasomer Hacairban a felelősségvállalás fokozatosan fejlődik. A mi társadalmunkban a felelősség egyszerre hárul az emberekre, amikor felnőtté válnak. Hogy a hánihok megtanuljanak felelősségteljesen cselekedni, lépésről lépésre vállalnak olyan feladatokat, ahol fokozatosan megtanulhatnak felelősséget vállalni.

1. szakasz: Rendszeresen jönnek a peulákra, aktívak a programok során, véleményt nyilvánítanak, segítenek a ken fenntartásában.

2. szakasz: Rendszeresen jönnek a peulákra, aktívak a programok során, kifejezik véleményüket, segítenek a ken fenntartásában, részt vesznek a kenen kívüli projektekben és tevékenységekben, a társadalmi tudatosságukat és a társadalmi cselekvéseiket fejlesztik.

3. szakasz: Hádráhá és vezető csapatok - gyakorlati hádráhá, programok, projektek, kezdeményezések vezetése a ken tevékenységek bővítése érdekében, rendszeres részvétel, a ken fenntartásában való segítségnyújtás, kezdeményezőkézség a tevékenységek során, valamint társadalmi akciók és társadalmi igazságossági kezdeményezések kidolgozása.

4. szakasz: Részesé és vezetője az oktatási tevékenységnek, döntések meghozatala az egész ken számára (hánhagá tag), inspirálás, rendszeres részvétel, segítségnyújtás a ken fenntartásában, projektek létrehozása, finanszírozási lehetőségek keresése, a ken számára hivatalos társadalmi akciók és társadalmi igazságossági kezdeményezések kidolgozása, aktív részvétel egyénként és kvucaként a következő tevékenységekben a Snát felé irányuló nevelési folyamatban, és a Snát fő céljaival kapcsolatos döntésekben.

Snát: felelősség a hánihok számára, hogy kihívást jelentsenek maguknak, hogy együtt dolgozzanak a kvucájukkal, hogy tudást és tapasztalatot szerezzenek amit visszahoznak a kenjükbe, hogy víziót építsenek a ken jövőjéről.

Bogerek: Míg a Snat központi és bátorított lépés a bogerré válás mozgalmi folyamatában, a bogrim testületbe olyan somerések is beletartoznak, akik nem vesznek részt a Snat folyamatában. A Bogerek felelőssége, hogy segítséget nyújtsanak a saját nevükben, felelősséget vállaljanak a ken feladataiért, vezessék a Snat felé vezető nevelési folyamatot, legyen szerepük abban, hogy a ken önálló nevelési struktúrákat hozzon létre saját maga számára, amelyek az ifjúsági mozgalomhoz kapcsolódnak. Mivel a Hasomer Hacair egy életmozgalom, a madrihok és a bogerek nem hagyják abba a tanulást és identitásuk,

hitük és képességeik fejlesztését, amikor vezetői szerepet vállalnak. A bogerek olyan struktúrákat hoznak létre a mozgalmon belül, amelyekben önálló és aktív szerepet töltenek be a hágsámá érdekében dolgozva.

Az egész folyamat során a dugmá isit (személyes példamutatás) fogalma az ifjúsági autonómia egyik fő összetevője. Arra ösztönzi a tagokat, hogy eszményeiket és értékeiket mind a kenen belül, mind a társadalom tágabb keretein belül kivetítsék. Ez azáltal ösztönzi az autonómiát, hogy azt közvetíti a fiatalok felé, hogy képesek példát mutatni, és a mozgalom többi tagja és a tágabb közösség számára pozitív és építő jellegű viselkedést, társadalmi normákat és életmódot demonstrálni. Egy példa a felelősségvállalás és a fiatalok autonómiájának elérésének módszerére a kenben, a mentorálási rendszer, ahol az idősebb hanihok mentorként működnek a fiatalabb hanihok számára. Ez erősíti a hanihok közötti kötelékeket, és ösztönzi a felelősségvállalást és a dugmá isitet.

Az autonómiának két szinten kell léteznie - a mozgalom minden tagjában és minden kvucában. Minden kvuca kap egy feladatot a kenben (az életkornak megfelelően egyre fontosabbá válva). Minden kvuca dönthet úgy is, hogy különböző szerepeket és felelőségeket ad az egyes tagjainak. Mivel a Hasomer Hacair egy világmozgalom, meg kell találni az egyensúlyt az egyes kenek autonómiája és a világmozgalom azon paraméterei között, amelyek a nemzeti mozgalmakat egységes nemzetközi mozgalommá egyesítik. Annak érdekében, hogy egységes mozgalom legyen, a Hasomer Hacairnak van egy közös struktúrája, amelyet a világmozgalom minden egyes kenje betart. Az országoknak esetleg módosítaniuk kell ezt a struktúrát, de ezek a módosítások nem mehetnek olyan messzire, hogy a struktúra egyes szakaszait veszélyeztessék.

A fiatalok autonómiájának elérése a kenek egyik fő célja kell, hogy legyen világszerte, mert a fiatalok autonómiáján keresztül lehetséges a valódi, alternatív, someres társadalom létrehozása, valamint a személyes hágsámá elérése. Az ifjúsági autonómia megvalósítása egy folyamatos folyamat - kifejezési formái határtalanok. Mint ilyen, ez a törekvés a Martin Buber filozófus által felismert potenciál kiteljesedéséért: *"Az ifjúság az emberiség boldogságának örök esélye"*.

Aktivizmus

Definíció

Az aktivizmus a Hasomer Hacair ideológiai és társadalmi felelősségének megvalósítása. Ez az eszmék valósággá tételének folyamata. Magában foglalja az elnyomás és az igazságtalanság elleni reakciót és mozgósítást, és megköveteli, hogy aktív résztvevői legyünk a közösségünknek mind helyi, mind globális szinten.

A someres aktivizmus megköveteli, hogy az ember megélje a hitét, a mozgalom eszméinek aktív kifejezésén, a hágsámá révén. Ez lehetővé teszi a Someresek számára, hogy tudatosabbak legyenek a meggyőződésükkel kapcsolatban, és ez nagyobb értelmet adhat a Hasomer Hacair értékeinek.

A Hasomer Hacair egy aktív, kreatív, szociális és kulturálisan gazdag életbe vezeti be a mozgalom tagjait, kihívás elé állítva őket, hogy értékeik szerint éljenek, és ellenálljanak az igazságtalanság minden megnyilvánulásának. Ahhoz, hogy megtalálják a társadalom és a benne létező mainstream kultúra megalapozott és felelősségteljes kritikájához szükséges erőt és kreativitást, a Somereseknek egy élénk ellenkultúrát kell felépítenie és előremozdítania. A Someres büszke saját kreatív és alternatív struktúráira és kapcsolataira. Az egyedi és sajátos kultúra szándékos elmélyítésével a mozgalom megtalálja az erőt a megalapozott aktivizmushoz.

Az aktivizmus lehetővé teszi, hogy a mozgalom eljuttassa üzenetét társaihoz, társadalmakhoz és kormányokhoz. Mivel a kultúra állandóan változik, az aktivizmus egy olyan eszköz, amely a mozgalom aktuális ügyekkel kapcsolatos álláspontját alakítja ki a mozgalmon belüli és kívüli relevancia folyamatos keresése során.

A someresaktivizmus a kenben és a keneken kívül is megnyilvánul, egyéni és a kvucában is. A someres aktivizmus a Hasomer Hacair nevelési folyamatának egyik célja. Jelentős különbség van a kollektív és az egyéni aktivizmus között. Az egyéni aktivizmus nem igényel csoportos megállapodást, míg a kollektív aktivizmushoz párbeszéd és egyetértés szükséges a cselekvéshez. A cselekvésre irányuló kezdeményezésnek a hánihoktól kell származnia, valamint a mádrhok/bogerek/vezetőktől. A someres aktivizmus a ken minden tagja számára életforma. A someres aktivizmus alapja a közös cél, egy jobb világ megteremtése. A modern társadalomban, ahol minden árucikké válik, a Someres

kollektív folyamatban dolgozik, mert a kizárólag egyéni munka gondolata az első akadály az igazságos társadalom megteremtésének útjában. Az aktivizmus egy olyan közös kultúrából indul ki, amely eszméken, érzelmeken és kapcsolatokon alapul, nem pedig a pénzen és az anyagi javakon.

Úttörőnek lenni azt jelenti, hogy új ötleteket kell létrehozni és valóra váltani. Ez nagy szerepet játszik az aktivizmusban, mivel az úttörő új ötletei nem valósulhatnak meg a változásra való törekvés nélkül. A somereseeknek úttörőként kell definiálniuk magukat, és az élvonalban kell lenniük a aktivizmusban és az új ötleteik megvalósításában.

A hosszú távú társadalmi cselekvés különbözik a jótékonyaságtól, mivel mélyebb és fenntarthatóbb változásra törekszik. A szociális cselekvés mindenkit egyenlő félként von be - senkit sem néz le. A jótékonyági tevékenység az egyenlőség előmozdítása helyett a "segítő és a befogadó" hierarchikus szerkezetét tartja fenn. A társadalmi változást egy egyenlőbb társadalomra vonatkozó elképzelés motiválja. Mindazonáltal a társadalmi igazságosságért folytatott harcunkban mind a rövid-, mind a hosszú távú célok kulcsfontosságúak, a jótékonyági tevékenység az egyének azonnali megsegítésének eszköze, ezért a jótékonyaságra (cedáká) és az igazságosságra (cedek) egyszerre kell törekedni.

A társadalmi cselekvés magában foglalja az olyan közösségi szervezetekkel való együttműködést, amelyek osztják értékeinket. Mint mozgalomnak, a Somernek hangja van, és igyekszik azt a változás érdekében használni. Más mozgalmakkal és szervezetekkel való összefogás hangosabbá és hatékonyabbá teszi ezt a hangot. A Hasomer Hacairnak arra kell törekednie, hogy nyitott legyen, átvegye, amit másoktól tanulhat, irányítsa és alakítsa azt a mozgalom céljainak megfelelően.

A Hasomer Hacair szocialista aktivizmusa a társadalmi igazságoságon keresztül valósul meg, nem pedig a gazdasági felforduláson keresztül, amely önmagában is eszköz a cél eléréséhez (a társadalmi változás eléréséhez), a cél a társadalmi problémák megoldása és a társadalmi igazságosság értékeiért való küzdelem, mint például az egyenlőség, az empátia és a tisztelet. A Hasomer Hacair számára a szocializmus egy átfogó, holisztikus kulturális szocializmust jelent, szemben a tisztán gazdasági és politikai konstrukcióval.

A zsidó aktivizmus a Hasomer Hacairban magában foglalja a kü-

lönböző zsidók tiszteletére való nevelést, a zsidóság értelmezését a mozgalom alappilléreinek megfelelően, és az antiszemitizmus elleni harcot. E cél elérése érdekében a zsidó közösségeken belül és azokkal együtt kell cselekednünk, valamint más közösségekkel együtt, szélesebb társadalmi mozgalmakban kell részt vennünk.

A Hasomer Hacair cionista aktivizmusa magában foglalja a tagok, társaik, családjaik és közösségeik tájékoztatását arról, hogy mi történik Izraelben - politikailag, kulturálisan, gazdaságilag és társadalmilag; és ennek megfelelően kritikus és konstruktív módon cselekedjenek. A Hasomer Hacair elkötelezett amellett, hogy Izrael államot igazságos és jobb helyé tegye.

A somereseknek harcolniuk kell az igazságosságért és az egyenlőségért minden társadalmi és politikai területen és aspektusban. A mozgalomnak a társadalmi egyenlőségért kell küzdenie, és egyenlő jogokat kell követelnie minden ember számára, faji, etnikai hovatartozásra, kultúrára, nemre, szexuális preferenciára vagy bármilyen más identitáselemre való tekintet nélkül.

Az ifjúsági mozgalom kihívást jelent a jelenlegi oktatási rendszerrel szemben, és alternatívát kínál, a párbeszéd, a kritikus gondolkodás és a konstruktív cselekvés révén terjesztve az eszméket. A ken egy oktatási eszköz, amelyet az aktivizmus megkezdésének eszközeként használnak. Önmagában nem aktivizmus, hanem kiindulópont a társadalomban való aktív és progresszív szerepvállaláshoz. Az aktivizmus és az oktatás szorosan és dinamikusan összefonódik és összekapcsolódik. Azzal, hogy a mozgalom egy oktatási intézményt - a Hasomer Hacair értékeire aktívan épülő kent hoz létre, alternatívát teremt a társadalom számára. Ugyanakkor a külső aktivizmus, a ken négy falán túl is ugyanolyan létfontosságú. Ami összeköti ezt a két elválaszthatatlan fogalmat, az a Someresek folyamatos erőfeszítése, hogy a mozgalom ideológiáját és értékeit életük minden szintjén jelenvalóvá és relevánssá tegyék.

Gyakorlat

A someres aktivizmus egy autonóm ifjúsági közösség infrastruktúráján alapul. A ken belüli aktivizmus gyakorlata magában foglalja mind a részvételt, mind a szervezést, mind a kezdeményezést, mind a vezetést a ken tevékenységeinek irányításában, valamint a kenen kívüli akciókban, amelyeket a Hasomer Hacair értékei vezérelnek. A Hasomer Hacairban gyakorolt aktivizmus kettős erővel fog működni.

A változást a jelenlegi rendszerek és struktúrák megkérdőjelezésével és az azokon belüli munkával igyekeznek elérni, miközben egyidejűleg újakat struktúrákat és alternatívákat hoz létre.

Az aktivizmus szintjei:

Személyes - személyes felelősség a változásért: A somereseknek aktívnak, önállóan, felelősségteljesnek és a körülöttük lévő világgal tisztában lévőnek kell lenniük. Párbeszédet kell folytatniuk, tudniuk kell, hogyan kell csapatban dolgozni, nyitottnak kell lenniük és kritikusan kell gondolkodniuk.

- **Kvuca** - partnerség és együttműködés létrehozása az egyének között: A someres kvucának ki kell fejtenie álláspontját és véleményét, projekteket kell létrehoznia és megvalósítania - például szociális projekteket. A kvuca minden egyes tagjának felelősséget kell vállalnia a többi tag személyes fejlődéséért, a kvucának önmagáért kell tevékenykednie, és a someres aktivizmus központi bázisának kell tekinteni. A Snát Háhsará kulcsfontosságú pont a szociális projektek létrehozásában és szervezésében Izraelben és a diaszpórában, valamint abban, hogy a kvuca közelebb kerüljön a kollektív Hagsamához.
- **Ken** - hatalom a kvucák számában és az autonóm ifjúsági közösség általános felelőssége: A ken projektek létrehozásán, politikai tevékenységen dolgozik, hogy ösztönözze a hanihok aktív részvételét, dolgozik a zsidó közösséggel való jó kapcsolat és együttműködés fenntartásán, valamint a jó kölcsönös kapcsolaton más kenekkel. A ken másik fontos szerepe, hogy központosítja a az összes tag oktatását, és eszközöket adjon nekik az aktivizmushoz.
- **Ország** - érdeklődés és kommunikáció az ország más közösségeivel (Zsidó közösség, kisebbségek, civil szervezetek, baloldali és társadalmi szervezetek és mozgalmak) a közös célok elérése érdekében. Törekvés új kenek megnyitására, és más közösségek ifjúságának gazdagítására.
- **Kontinens** - Jó kapcsolatok fenntartása kontinentális és világszinten más Hasomer Hacair közösségekkel és szervezetekkel közös célokkal. Együttműködés, amelynek célja az esélyegyenlőség elérése minden Someres számára, az oktatási alapelvek egységesítése az egyenlő esélyek elérése érdekében. a mozgalom egységességének elérése érdekében. A kontinentális veida dönthessen a közös projektek megvalósításának módjairól, amelyeket a világ

veidán szavaztak meg, és koordinálja kell az összes országot.

- **Nemzetközi** - Világ Veida 4 évenként egyszer, az ideológia egységesítése, oktatási tervek, irányelvek a Hágsámá számára, a nemzetközi interakció és információcsere ösztönzése.

Az ökológiai, politikai és társadalmi aktivizmust minden szinten figyelembe kell venni, a személyestől a nemzetközi szintig.

Fontos, hogy legyen egy korosztály és életkor szerinti oktatási terv, és hogy évenkénti munkatervek legyenek az egész ken, ország, kontinens és nemzetközi mozgalom számára. Az oktatási tervnek és a munkaterveknek egymást kell alakítaniuk, az aktivizmusnak minden korosztály számára megfelelőnek kell lennie, és amit az egyes korosztályok tesznek, annak kapcsolódnia kell a mozgalom általános témáihoz és céljaihoz az adott időszakban. Minden életkorban és szakaszban, és minden évben az aktivizmusnak a Hashomer Hatzair alappillére kell épülnie, és öt területnek kell megfelelnie: szocializmus, cionizmus, judaizmus, ökológia/cserkészlet és oktatás.

Ezek a területek a világ megértésének eszközei, és fontos felismerni, hogy ezek a szférák összefonódnak. Az oktatási terv és munkatervek egyik célja, hogy a Someres minden területen aktív legyen, és hogy egyetlen téma se maradjon ki. A Hasomer Hacairnak mindezen területeken aktívnak kell lennie, de nem szabad korlátozni. A Someresnek számos küzdelemben aktívnak kell lennie: Feminizmus; Emberi jogok; Szexuális sokszínűség; Etnikai és kulturális kisebbségek; és az elnyomással szembeni ellenállás az egész világon.

A cselekvés felelősséggel jár - ne okozunk kárt, legyünk konstruktívak. Ezért a konstruktív cselekvés világos kritériumait kell meghatározni, hogy mérni lehessen az aktivizmus eredményeit. Ezeket minden egyes ken vagy ország maga határozhatja meg. Az oktatási terv és a munkaterv mellett a Hasomer Hacair aktív és elkötelezett mozgalomként az aktuális helyzetekre, eseményekre és a történésekre reagálva cselekszik.

A jelenleg működő szervezeti rendszert néhány kiegészítéssel meg kell tartani: A Világ Hánhágá koordinálja a kontinenseket, a Mazkirut koordinálja az országokat, és az országok koordinálják a kenjeiket. Ugyanakkor egy új, speciális szerepet kellene létrehozni ebben a keretben az aktivizmus számára: egy koordinátort minden országban (aki kapcsolatban állhat a mazkiruttal), aki biztosítja, hogy az aktivista projekteket kövessék az országukban. Ez megkönnyíti az aktivizmus

nyomon követését (mivel minden országnak csak néhány kenje van), ugyanakkor a szélesebb világmozgalmi kapcsolatot is fenntartja. Az egyes országok mazkirjai létrehoznak és megvalósítanak egy olyan platformot, amely lehetővé teszi a tagok számára, hogy a világmozgalom egészében naprakészek maradjanak a más országokban zajló társadalmi akciókról és konkrét projektekről.

A Hasomer Hacair egy életmozgalom. Az ifjúsági mozgalom bogerjei által létrehozott boger közösségek vagy mozgalmak hasonló szervezeti kereteket követnének, ha továbbra is az ifjúsági mozgalomhoz kapcsolódnának. Az ifjúsági mozgalom és a boger mozgalom között különbség van abban a tekintetben, hogy mit jelent az aktivizmus és a hágsámá az egyes szakaszokban.

*"Tanuljatok, mert szükségünk lesz minden intelligenciátokra.
Agitáljatok, mert szükségünk lesz minden lelkesedésre. Szervezzétek meg magatokat, mert szükségünk lesz minden erőtre."
- Antonio Gramsci -*